

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROSIOS PROGRAMOS PROJEKTAS

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos projektą rengė: dr. Audronė Allan, Regina Beinorienė, prof. dr. Natalja Fatkulina, Rasa Jankauskienė, prof. dr. Aušra Kazlauskienė, Irena Kraičinska, prof. dr. Džiuljeta Maskuliūnienė, doc. dr. Rita Makarskaitė-Petkevičienė, doc. dr. Sergejus Neifachas, Virgilijus Pupekis, Erika Poškevičienė, Raminta Rupšienė, doc. dr. Emilija Sakadolskienė, Nadia Venskuvienė, Jūratė Vileikienė, Audronė Vizbarienė.

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos	2
2. Tikslas ir uždaviniai	2
3. Kompetencijų ugdymas	3
4. Pasiiekimų sritys	4
5. Pasiiekimai	8
6. Mokymo(si) turinys	16
7. Pasiiekimų lygių požymiai	35

1. Bendrosios nuostatos

1.1. **Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa** (toliau – Programa) **nustato** priešmokyklinio ugdymo **tikslą, uždavinius**, Programos įgyvendinimo metodines rekomendacijas, vaikų pasiekimus, kompetencijas, ugdymosi sritis ir pasiekimų lygių požymius.

Programos paskirtis:

2.1. Užtikrinti vaiko **individualių galių plėtotę**, kiekvieno **vaiko pažangą**, sudaryti lygias galimybes sėkmingai pasirengti mokyklai įvairių poreikių mokiniams.

2.2. **Inicijuoti inovacijomis grįstą vaikų ugdymą** (kūrybinio, kritinio, informatinio mąstymo, probleminių situacijų sprendimo, atvirumo naujovėms, tyrinėjimo įgūdžių ugdymą ir kt.) nuolat besikeičiančioje ugdymo(si) aplinkoje;

2.3. Nustatyti priešmokyklinio ugdymo sąlygas, kad priešmokyklinio ugdymo pedagogas, mokyklos ar kito švietimo teikėjo vadovas, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), bendradarbiaudami su vaiko tėvais (globėjais) užtikrintų kokybišką Programos vykdymą, teikiant savalaikį grįžtamąjį ryšį.

2.4. Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio dermės įgyvendinimas užtikrinamas nuosekliai realizuojant ugdymo tikslus, uždavinius, taikant į vaiką orientuoto ugdymo strategijas (patyrimines, projektines, vaiko savaimines veiklas ir pan.), vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus.

2.5. Programą įgyvendina ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo teikėjas.

2. Tikslas ir uždaviniai

2.1. Ugdymo tikslas

Priešmokyklinio ugdymo programos tikslas – atsižvelgiant į kiekvieno vaiko patirtį, galias, ugdymosi poreikius, vadovaujantis pažangia ugdymosi praktika, humanistinėmis vertybėmis, užtikrinti palankias asmenybės raidos ir ugdymo(si) sąlygas, pastebėti kiekvieno vaiko stiprybes, ūgti ir padėti pasirengti mokymuisi pagal pradinio ugdymo programą.

2.2. Priešmokyklinio ugdymo uždaviniai

Priešmokyklinio ugdymo tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos **uždavinius**:

- Identifikuoti vaikų grupės ir/ar konkretaus vaiko ugdymosi poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ar sociokultūrinės aplinkos;
- Derinti vaiko ir mokytojo inicijuotas veiklas bei savaiminį ir tikslingą ugdymąsi, padėti vaikui tapti mokiniu;
- Plėtoti pažinimo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, pilietiškumo, kultūrinę, komunikavimo ir skaitmeninę kompetencijas kuriant naujus ir išnaudojant esamus ugdymo(si) kontekstus;
- Sukurti 5-6 m. amžiaus tarpsniui ir ugdymosi sąlygoms pritaikytą ir stimuliuojančią mokymosi aplinką (*fizinę, virtualią, psichologinę, kultūrinę ir kt.*);
- Tenkinti vaikų grupės ir/ar konkretaus vaiko individualius poreikius tikslingai parenkant priemones ir/ar mokymo(si) metodus, individualizuojant ugdymo turinį ir teikiant mokymosi paramą;
- Sistemingai fiksuoti, dokumentuoti, analizuoti, vertinti ir komunikuoti (teikti grįžtamąjį ryšį) kiekvieno vaiko ugdymosi pasiekimus, daromą pažangą, pasirengimą pirmai klasei (sistemingai su šeima aptarinėti, talkinti vaikui);
- Bendradarbiauti su šeima, švietimo pagalbos specialistais, pradinio ugdymo mokytojais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais ugdant priešmokyklinio amžiaus vaikus.

3. Kompetencijų ugdymas

3.1. Komunikavimo kompetencija - tai asmens gebėjimas kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas), etiškai naudotis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis ir technologijomis.

SANDAI:

Pranešimo kūrimas - priemonių ir formų įvairovė (parenkamos ir vartojamos verbalinės ir neverbalinės raiškos priemonės ir formos); komunikavimo sritys ir situacijos; asmens identiteto pristatymo išsamumas (pristatymas kontaktiniu būdu bei virtualioje aplinkoje).

Pranešimo pateikimas ir komunikavimo sąveika - komunikavimo kanalų ir priemonių įvairovė; komunikavimo strategijų įvairovė (strategijos taikymas komunikuojant individualiai ar grupėje).

Pranešimo analizė ir interpretavimas – suvokiamo pranešimo sudėtingumas ir įvairialypumas (pranešimo analizavimas, interpretavimas ir kritinis vertinimas).

3.2. Kultūrinė kompetencija - tai kultūrinės savimonės ugdymas, grįstas žinojimu, aktyvia kultūrine raiška ir kultūriniu sąmoningumu.

SANDAI:

Kultūrinis išprusimas - tai žinios, pačių bendriausių, su kultūra susijusių dalykų žinojimas.

Kultūrinė raiška - tai gebėjimai ir įgūdžiai kurti bei aktyviai dalyvauti kultūriniuose procesuose.

Kultūrinis sąmoningumas - tai požiūriai, nuostatos ir vertybės.

3.3. Kūrybiškumo kompetencija – tai gebėjimas tyrinėti, generuoti, kurti, vertinti asmeniškai ir kitiems reikšmingas idėjas, produktus, problemų sprendimus.

SANDAI:

Tyrinėjimas - identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes, renka, sieja ir kritiškai vertina.

Generavimas – kelia idėjas, siūlo sprendimus; pasirenka sau ir kitiems reikšmingas idėjas, jas apsparsto iš skirtingų perspektyvų.

Kūrimas - etiškai veikia kurdamas savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti; lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones, tobulina, pristato ir dalinasi kūrybos rezultatais.

Vertinimas ir refleksija – vertina ir(ar) reflektuoja produkto / sprendimo naujumą, vertingumą, kūrybos procesą.

3.4. Skaitmeninė kompetencija - tai gebėjimas atpažinti ir formuluoti įvairius klausimus; logiškai organizuoti ir analizuoti informaciją (duomenis); atvaizduoti juos naudojant schemas (mąstymo žemėlapius); įvertinti probleminių klausimų sprendimą.

3.5. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija - tai asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata.

SANDAI:

Savimonė ir savitvardos įgūdžiai - atpažįsta, įvardija emocijas, elgesį ir vertybes; atpažįsta asmenines savybes ir išorinę pagalbą, siekia asmeninių ir akademinių tikslų.

Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas - atpažįsta kitų emocijas ir jas atliepia; atpažįsta individualius ir grupės panašumus ir skirtumus; naudojasi bendravimo įgūdžiais veiksmingai komunikuojant; geba konstruktyviai užkirsti kelią, valdyti ir spręsti tarpasmeninius konfliktus.

Atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys vertinant pasekmes – priima sprendimus atsižvelgiant į saugumo, etinius ir visuomeninius veiksnius; kasdieninėse socialinėse situacijose taiko atsakingų sprendimų priėmimo įgūdžius; prisideda kuriant šeimos, mokyklos ir bendruomenės gerovę.

Rūpinimasis sveikata – vertina sveikatą kaip vieną iš esminių vertybių, lemiančių asmens ir visuomenės gerovę bei gyvenimo kokybę; rūpinasi sveikata pasitelkus fizinį aktyvumą; supranta sveikos mitybos svarbą sveikatai ir renkasi sveikatai palankius maisto produktus.

3.6. Pažinimo kompetencija - tai motyvacija ir gebėjimas pažinti save ir pasaulį, įgyjami suvokiant (perimant) žmonijos kultūrinę patirtį. Ji apima gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Priešmokyklinis pažinimas reikalauja valios pastangų ir atkaklumo, o motyvacija priešmokykliniam pažinimui gali būti ir vidinė, ir išorinė, kildinama iš bendrų visuomenės poreikių.

SANDAI:

Žinios ir gebėjimai - apibūdina pagrindinius objektus, reiškinius ir procesus; mokosi faktų ir sąvokų; sklandžiai naudoja taisykles, atlieka standartines procedūras ir algoritmus, jų taikymą iliustruoja pavyzdžiais.

Kritinis mąstymas - vertina ir pagrindžia idėjas, argumentus ir sprendimus; atsižvelgia į susitarimus, formuluoja išvadas, atpažįsta ir vertina informaciją.

Problemų sprendimas – kelia probleminius klausimus, išskiria spręstinas problemas, vertina sprendimų alternatyvas.

Mokėjimas mokytis – sieja įvairių sričių žinias (žinojimą) ir įgūdžius, kuriasi vientisą pasaulėvaizdį, aprašo pasaulį kalba, vaizdais, simboliais.

3.7. Pilietiškumo kompetencija – tai vertybės, nuostatos, suvokimas ir Tai vertybės, nuostatos, suvokimas ir praktinio veikimo gebėjimai, įgalinantys ugdytis pilietinį tapatumą ir stiprinti pilietinę galią, kartu su kitais kūrybiškai ir socialiai atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą tarptautinėje bendrijoje.

SANDAI:

Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia - piliečio ir valstybės santykio suvokimas, individo siejimas su valstybe, nusiteikimas prisiimti atsakomybę dėl valstybės ir visuomenės raidos.

Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę - remiantis demokratijos vertybėmis dalyvavimas bendruomenės, visuomenės gyvenime, tiriant problemas, inicijuojant ir įgyvendinant pokyčius, kuriant bendruomeninę aplinką, suvokiant, kad asmeninis dalyvavimas lemia bendruomenės ir demokratinės visuomenės stiprėjimą.

Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms - gebėjimas atpažinti situacijas, imtis aktyvių veiksmų, kai pažeidžiamos asmeninės arba kito asmens teisės, suvaržomos laisvės; dalyvavimas jas ginančioje veikloje.

Valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje - įsipareigojimas saugoti Lietuvos nepriklausomybę ir suverenumą, socialinio solidarumo ugdymasis, aktyvus dalyvavimas tausojant išteklius ir kuriant darnią aplinką; Lietuvos dalyvavimo Europos Sąjungoje, NATO ir kitose tarptautinėse organizacijose reikšmės supratimas.

4. Pasiekimų sritys

Gamtamokslinis ugdymas

A. Gamtamokslinis tyrinėjimas

A1. Pažįsta dažniausiai sutinkamus gamtos objektus ir reiškinius, juos grupuoja.

- A2. Naudodamasis aiškia instrukcija įvykdo tyrimą, laikosi tyrimo etikos.
- A3. Pristato gautus rezultatus, reflektuoja atliktą tyrimą.

B. Gamtamokslinis komunikavimas

- B1. Atpažįsta ir vartoja artimiausioje aplinkoje girdimas gamtamokslines sąvokas.
- B2. Atsirenka ir perteikia gamtamokslinę informaciją.
- B3. Formuluoja klausimus, pateikia argumentus, remdamasis savo patirtimi.

C. Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas

- C1. Suvokia žmogų kaip gamtos dalį, apibūdina jo poreikius ir jo daromą poveikį gamtai.
- C2. Imasi atsakomybės ir veiksmų saugant gamtą ir vartojant jos išteklius.
- C3. Paaškina, ką tyrinėja gamtos mokslai, ką veikia mokslininkai.

Kalbinis ugdymas

A. Kalbėjimas ir klausymas

- A1. Išgirsta ir supranta kitą
- A2. Kalba taip, kad būtų suprastas
- A3. Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos ir etikos normų

B. Skaitymo pradmenys

- B1. Mokosi skaityti
- B2. Domisi knygomis ir kitais spaudiniais

C. Rašymo pradmenys

- C1. Pradeda suprasti rašto reikšmę
- C2. Mokosi rašyti

D. Kalbos pažinimas

- D1. Domisi kalbos galimybėmis
- D2. Kuria, pasinaudodamas kalbos išgalėmis

Matematinis ugdymas

A. Matematinis samprotavimas ir argumentavimas

- A1. Atlieka kasdieninėse situacijose pritaikomas matematinės procedūras
- A2. Kuria matematinius argumentus

B. Matematinė komunikacija

- B.1. Atpažįsta įvairiomis formomis pateiktą matematinį pranešimą
- B.2. Įvairiomis priemonėmis ir formomis kuria ir pateikia matematinį pranešimą

C. Kūrybiškas matematinių problemų sprendimas

- C1. Analizuoja matematinę probleminę situaciją (problemos supratimas) ir ją įgyvendina
- C2. Įsivertina savo veiklą: paaškina matematinės problemos sprendimo procesą ir aptaria rezultatą

Meninis ugdymas

A. Meninė (dailės, šokio, teatro, muzikos) raiška

- A1. Atlieka ar pavaizduoja įvairius meno kūrinius pavieniui, porose ar grupėje ir pristato savo meninę raišką kitiems

A2. Tinkamai, tikslingai ar pagal paskirtį pasirenka meninės raiškos priemones.

A3. Improvizuoja, konstruoja, komponuoja, taiko įvairias kūrybines technikas, spontaniškai žaisdami ar tikslingai kurdami pavieniui bei grupėse.

B. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) supratimas ir vertinimas

B1. Vadovaudamasis pateiktais kriterijais savais žodžiais analizuoja, aiškina ir komentuoja meno kūrinio elementus, naudotas raiškos priemones, techniką ir įgytą meninę patirtį.

B2. Apmąsto, vertina ir reiškia preferencijas savo ir kitų meno kūriniais.

B3. Patiria įvairių stilių bei žanrų kūrinius; skiria šiuolaikinius ir senesnių laikų meno kūrinius.

C. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) reiškinų taikymo bei paskirties ir kontekstų pažinimas

C1. Atpažįsta ir aptaria meno paskirtis bei kontekstus ir patirtus meno reiškinus sieja su asmenine raiška.

C2. Lygina savo šalies kultūros reiškinus su kitų šalių meno tradicijomis ir kūriniais, aptaria kitoniškumo vertę.

C3. Dalyvauja kultūriniame gyvenime ir bendrauja su kūrėjais bei svarsto meno reiškinų taikymo galimybes už mokyklos ribų.

Socialinis ugdymas

A. Gyvename kartu

A1. Pažįsta ir priima savo bei kitų vaikų šeimas.

A2. Dalyvauja klasės/grupės ir mokyklos/darželio bendruomenėje.

A3. Gyvena multikultūrinėje aplinkoje

B. Uždirbame ir naudojame gėrybės

B.1. Atsakingai elgiasi su savo ir kitų žmonių nuosavybe.

B.2. Atranda pinigų reikšmę ir daiktų piniginę vertę.

B.3. Gerbia visus darbus kaip būdą užtikrinti asmeninę, šeimos ir visuomenės gerovę.

C. Mūsų gyvenimo kaita

C1. Tyrinėja savo paties ir šeimos istoriją.

C2. Orientuojasi laiko tėkmėje: „praeitis-dabartis-ateitis“.

C3. Aiškinasi praeities įvykius ir juos sieja su dabartimi.

D. Mūsų aplinka

D1. Orientuojasi artimoje aplinkoje.

D2. Domisi tolimesne geografine aplinka ir žmonių gyvenimu joje.

D3. Aktyviai tyrinėja tiesiogiai patiriamą geografinę aplinką.

Sveikatos ir fizinis ugdymas

A. Savęs ir kitų pažinimas, asmeninis tobulėjimas

A1. Įvardija mokymosi ir asmeninius tikslus, planuoja žingsnius, kaip jų siekti ir veikti.

A2. Palankiai save vertina, įvardija savo stiprybes: asmenines savybes, gebėjimus, talentus.

A3. Atpažįsta, įvardija, tyrinėja ir išreiškia emocijas ir jausmus, supranta savo ir kitų elgesį.

A4. Atpažįsta nerimą, stresą, jo įveikai ir valdymui taiko būdus (pvz., kvėpavimo technikas ir kt.).

B. Atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas

B1. Laikosi saugaus elgesio ir draugystės išsaugojimo taisyklių grupėje/klasėje, žaidimų aikštelėje, autobuse, gatvėje ir kitose erdvėse.

B2. Priima sveikatai palankius sprendimus, įvardija sprendimų pasekmes.

B3. Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.

C. Asmens, bendruomenės sveikatos stiprinimas

C1. Įvardija savo ir bendruomenės sveikatos poreikius

C2. Aiškina sveikos gyvensenos svarbą: būti fiziškai aktyviu, sveikai maitintis, laikytis mokymosi/poilsio režimo, vengti streso ir žalingų įpročių

C3. Demonstruoja pirmosios pagalbos pradinius įgūdžius, įvardija pirmosios pagalbos algoritmus, žingsnius; papasakoja kaip elgtis nelaimės atveju ir kur ieškoti pagalbos.

C4. Pasakoja kaip elgtis susirgus, kaip padėti susirgusiam šeimos nariui.

D. Judamųjų gebėjimų formavimas

D1. Demonstruoja pagrindinius judamuosius gebėjimus

D2. Žaidžia judriuosius, sportinius muzikinius, tautinius (liaudies) žaidimus.

D3. Demonstruoja taisyklingos laikysenos ir taisyklingo kvėpavimo įgūdžius.

E. Savistaba ir judesių suvokimas

E1. Aktyviai judėdamas išsiaiškina kokią įtaką fizinis aktyvumas turi sveikatai ir gerai savijautai

E2. Orientuojasi erdvėje, keičia judėjimo tempą, kryptį, kūno padėtį.

E3. Atlieka pratimus, skirtus atskiroms kūno dalims.

F. Bendradarbiavimas ir savikontrolė judant

F1. Demonstruoja bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius žaidžiant, dalyvaujant aktyviose veiklose.

F2. Dalyvaudamas judriose veiklose laikosi taisyklių, saugo save ir kitus

5. Pasiekimai

Mokymosi turinio sritis: GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Gamtamokslinis tyrinėjimas
A1. Pažįsta dažniausiai sutinkamus gamtos objektus ir reiškinius, juos grupuoja.	A1.1. Naudodamasis visais pojūčiais apibūdina gamtos objektus ir reiškinius artimiausioje aplinkoje, pastebi gamtoje vykstančius pokyčius, dėsningumus.
	A1.2. Tyrinėdamas gamtos objektus randa ryškiausias požymius, remdamasis jais gamtos objektus lygina, suskirsto į aptartas grupes.
A2. Naudodamasis aiškia instrukcija įvykdo tyrimą, laikosi tyrimo etikos.	A2.1. Planuoja aptarto tyrimo žingsnius, pasirenka paminėtas priemones ir atlieka paprastą tyrimą.
	A2.2. Artimiausioje aplinkoje susirenka reikalingą gamtinę medžiagą; po tyrimų gamtos objektus paleidžia ten, kur juos rado; tausoja tyrimo priemones.
A3. Pristato gautus rezultatus, reflektuoja atliktą tyrimą.	A3.1. Savais žodžiais apibūdina tyrimo eigą, rezultatus.
	A3.2. Bando pakartoti tą patį ar atlikti kitą panašų tyrimą savarankiškai. Įvardija, kaip tobulintų savo tyrimą, ką kitą kartą darytų kitaip.
Pasiekimai	B. Gamtamokslinis komunikavimas
B1. Atpažįsta ir vartoja artimiausioje aplinkoje girdimas gamtamokslines sąvokas.	B1.1. Atpažįsta artimiausioje aplinkoje girdėtas gamtamokslines sąvokas (pvz., lapas, stiebas, plunksnos, kailis ir pan.).
	B1.2. Kalbėdamas pagal paskirtį vartoja paprasčiausias gamtamokslines sąvokas.
B2. Atsirenka ir perteikia gamtamokslinę informaciją	B2.1. Lengvai prieinamuose informacijos šaltiniuose atranda iliustruotą informaciją apie gamtos objektus, reiškinius, tyrimus, ją nagrinėja.
	B2.2. Savais žodžiais, piešiniais, vaizdinėmis priemonėmis, simboliais perteikia gamtamokslinę informaciją.
B3. Formuluoja klausimus, pateikia argumentus, remdamasis savo patirtimi.	B3.1. Kelia klausimus apie gyvąją ir negyvąją gamtą, rodo domėjimąsi gamta.
	B3.2. Atsakydamas į klausimus, pateikdamas argumentus savo žinias sieja su atradimais, įgytais veiklose, nauja patirtimi.
Pasiekimai	C. Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas
C1. Suvokia žmogų kaip gamtos dalį, apibūdina jo poreikius ir jo daromą poveikį gamtai.	C1.1. Savais žodžiais pasakoja apie gamtos reikšmę žmogui (maistas, vaistai, kuras, prieglobstis, pavėsis ir pan.); paaiškina, ko reikia žmogui, kad jis gyventų, gerai jaustųsi, būtų sveikas
	C1.2. Pastebi artimiausioje gamtinėje aplinkoje teigiamo (pvz., meta šiukšles į šiukšliadėžę) ir neigiamo (pvz., laužo medžių šakas) žmogaus elgesio pavyzdžių.
C2. Imasi atsakomybės ir veikslių saugant gamtą ir vartojant jos išteklius.	C2.1. Samprotauja apie atsakingą ir saugų elgesį gamtoje; aiškinasi, kodėl reikia tausoti gamtos išteklius (vandenį, medieną ir pan.).
	C2.2. Rūšiuoja panaudotų medžiagų ir kai kurias buitines atliekas; tausoja išteklius (užsuka čiaupą, išjungia šviesą, taupo popierių, uždaro duris, ar pan.).
	C3.1. Pateikia pavyzdžių, kaip išradimai palengvina žmogaus gyvenimą.

C3. Paaškina, ką tyrinėja gamtos mokslai, ką veikia mokslininkai.	C3.2., Savais žodžiais pasakoja, ką veikia gamtininkas, mokslininkas, pateikia idėjų, kuo prasminga ši profesija.
--	---

Mokymosi turinio sritis: KALBINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Kalbėjimas ir klausymas
A1. Išgirsta ir supranta kitą	A1.1. Klausosi draugų, suaugusių pasakojimų, skaitomų ar pasakojamų tekstų, trumpo monologo, paaškina, kaip supranta įvairius tekstus, atsako į daugumą pateiktų klausimų, dalyvauja dialoge ir poliloge.
	A1.2. Išsako savo ir išklauso kitų nuomonę, girdi, reaguoja, ką sako vaikai ar suaugusieji, pasitikslina, abejoja ir kt.
A2. Kalba taip, kad būtų suprastas	A2.1. Kalba aiškiai artikuliuodamas garsus ir taisyklingai taria žodžius.
	A2.2. Bendrauja su kitais rišlia kalba: pasakoja, svarsto, aiškina, apibūdina, informuoja, diskutuoja ir kt., dalijasi sumanymais, išsako savo mintis, nuotaikas, jausmus, nuomonę ir kt.
A3. Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos ir etikos normų	A3.1. Kalba gyvai, natūraliai, laisvai, išraiškingai, naudoja įvairias intonacijas, pauzes, pabrėžia svarbiausią žodį ar frazę, vartoja pagrindinius mandagumo žodžius, laikosi pagrindinių kalbos kultūros normų (derina gimines, skaičių, linksnį ir kt.).
	A3.2. Žaidžia, užmezga kontaktą ir bendrauja su kitakalbiais, kalbos, kalbėjimo ir kitokių sutrikimų turinčiais asmenimis.
Pasiekimai	B. Skaitymo pradmenys
B1. Mokosi skaityti	B1.1. Paaškina, kodėl svarbu mokytis skaityti, nurodo skaitymo privalumus ir teikiamas galimybes. Moka elgtis su knyga (žino teksto skaitymo kryptį, skiria puslapio, knygos pradžią, pabaigą ir kt.).
	B1.2. Atpažįsta daugumą raidžių, skiria raides nuo kitų ženklų ir simbolių, sieja garsus ir raides, pastebi raidžių panašumus ir skirtumus, pagal išgales perskaito pavienius žodžius, užrašus.
B2. Domisi knygomis ir kitais spaudiniais	B2.1. Domisi knygomis, žurnalais ir kitais spaudiniais, jų iliustracijomis, ieško jose sąsajų su tekstu, paaškina, kodėl reikia leidinius gerbti ir tausoti.
	B2.2. Įvardija savo mėgstamas knygas, pasakoja apie veikėjus, komentuoja poelgius, nuotykius, seka girdėtas pasakas, mena mįsles, deklamuoja, skiria eiliuotą tekstą nuo prozos.
Pasiekimai	C. Rašymo pradmenys
C1. Pradedą suprasti rašto reikšmę	C1.1. Nusako, kodėl svarbu mokytis rašyti, paaškina svarbiausius rašymo privalumus ir teikiamas galimybes.
	C1.2. Paaškina, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti susitarti, susikalbėti, bendrauti.
C2. Mokosi rašyti	C2.1. Išreiškia savo išgyvenimus, patirtį piešiniais, ženklais, pagal išgales „užrašo“ savo vardą, žodį (piešia iliustracijas, fragmentiškai panaudoja raides, kitus ženklus, keverzonėmis imituoja rašymą, kuria savo užkoduotą raštą).

	C2.2. Kopijuoja, pradeda rašyti raides, žodžius, trumpus sakinius, naudodamasis įvairiomis priemonėmis (pvz., kompiuterio klaviatūra), tinkamai laiko rašiklį.
Pasiekimai	D. Kalbos pažinimas
D1. Domisi kalbos galimybėmis	D1.1. Domisi savo ir kitomis kalbomis, tarmėmis, išreikšdamas pagarbų požiūrį į savo gimtąją kalbą, tarmę, svetimą kalbą. D1.2. Skiria garsus nuo raidžių, pastebi garsų panašumus ir skirtumus, išskiria garsą žodžio pradžioje ir gale; atpažįsta nežinomo žodžio reikšmę, remdamasis kontekstu ir (ar) savo patirtimi, skiria perkeltinės reikšmės žodžius, pasakymus, paaiškina jų reikšmę.
D2. Kuria, pasinaudodamas kalbos išgalėmis	D2.1. Kuria įvairius nesudėtingus tekstus: istorijas, pasakas, eilėraštkus, dainų tekstus, mįsles ir kt. Kuria ir gamina knygeles, sienlaikraščius, atvirukus, sveikinimus, reklamas, „rašo“ laiškus ir kt., pasitelkdamas vizualines raiškos išgales. D2.2. Tyrinėja kalbą ir ja eksperimentuoja, žaisdamas kalbinius žodinius, stalo ir kompiuterinius žaidimus, ieškodamas informacijos apie kalbą knygose, internete ir kituose šaltiniuose.

Mokymosi turinio sritis: MATEMATINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Matematinis samprotavimas ir argumentavimas
A1. Atlieka kasdieninėse situacijose pritaikomas matematinės procedūras	A1.1. Skaičiuoja iki 10. Nurodo padėtį eilėje (pirmas, antras). Manipuliuodamas aplinkos daiktais atlieka paprastus sudėties veiksmus (10 ribose).
	A1.2. Eksperimentuoja su konkrečiais objektų rinkiniais juos jungdamas ir skirdamas (pvz., <i>palygina</i> : vienu daugiau, mažiau, po lygiai ir pan.; <i>grupuoja</i> : po du; <i>klasifikuoja</i> pagal vieną požymį: dydį, formą, spalvą ir pan.).
	A1.3. Išrikiuoja objektus iš eilės pagal vieną savybę (pvz. nuo mažiausio iki didžiausio, trumpiausio iki ilgiausio), įvardina, kokia tvarka sudėjo objektus (serijavimas).
A2. Kuria matematinius argumentus	A2.1. Derindamas žodinę kalbą, gestus ir kitą kūno kalbą bei konkrečius objektus, argumentuoja atliktus veiksmus ar jų seką. Epizodiškai naudoja matematinius terminus, simbolius.
B. Matematinė komunikacija	
B1. Atpažįsta įvairiomis formomis pateiktą matematinį pranešimą	B1.1. Atsako į klausimus („kiek daugiau“ ir pan.) nurodydamas konkrečius objektus ar reiškinius.
	B1.2. Atpažįsta piešiniais, žodžiais, simboliais pateiktus algoritmus. Pastebi ir įvardina įvairias objektų sekas, dėsningumus aplinkoje. Sekoje atpažįsta dėsningumus, juos pratęsia.
	B2.1. Sieja objektų kiekį su atitinkamu objektų skaičių žyminčiu simboliu ir atvirkščiai (10 ribose), epizodiškai derina skaičių ir giminę (pvz., dvi žvaigždės, du obuoliai).

B2. Įvairiomis priemonėmis ir formomis kuria ir pateikia matematinį pranešimą	B2.2. Įvairiomis priemonėmis perteikia įvykių tėkmę, nuoseklumą, periodiškumą. Apibūdina žodžiais ar iliustruoja kitomis priemonėmis erdvėje esančius daikto santykius su savimi (priešais mane, už manęs, šalia manęs, mano kairėje, mano dešinėje).
	B2.3. Renka, fiksuoja, pateikia duomenis pagal vieną požymį ir juos paaiškina. Atsitiktinumui nusakyti vartotoja sąvokos „visada, kartais, niekada“ (pvz., mano gimtadienis visada būna vasarą ir pan.).
C. Kūrybiškas matematinų problemų sprendimas	
C1. Analizuoja matematinę probleminę situaciją (problemos supratimas) ir ją įgyvendina	C1.2. Pavadina dvimates figūras, bando aptikti jų panašumus, skirtumus. Susidūręs su sunkumais prašo patarimų užbaigti pradėtą veiklą.
	C2.2. Išmatuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudodamasis sąlyginiu matu, objektus palygina tarpusavyje naudodamas tiesioginius ir netiesioginius palyginimus (kuris yra ilgesnis, sunkesnis, didesnis, daugiau ar toliau). Fiksuoja gautus duomenis.
C2. Įsivertina savo veiklą: paaiškina matematinės problemos sprendimo procesą ir aptaria rezultatą	C2.1. Pagal pateiktą kriterijų aptaria ką ir kaip atliko; kas ir kodėl pavyko jam pačiam ar jo grupei ir ką kitą kartą būtų galima tobulinti. Aptaria savo veiksmus bendrame grupės darbe.
	C2.2. Įvardina asmeninę savybę, kuri labiausiai pasitarnavo (pvz., aš buvau drąsus) atliekant užduotį.

Mokymosi turinio sritis: MENINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Meninė (dailės, šokio, teatro, muzikos) raiška
A1. Atlieka ar pavaizduoja įvairius meno kūrinis pavieniui, porose ar grupėje ir pristato savo meninę raišką kitiems	A1.1. Įsisavina įvairių muzikinį repertuarą, išmoksta žaidimų, ratelių, šokių, pavaizduoja įvairius įsivaizduotus bei tikrus veikėjus. Tai atlieka pavieniui, porose ir grupėse. Kartu su kitais bendruomenės nariais puošia grupės erdves ir kasdienę aplinką.
A2. Tinkamai, tikslingai ar pagal paskirtį pasirenka meninės raiškos priemones.	A2.1. Naudoja įvairias dailės priemones (pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, molį, gamtos ir netradicines medžiagas)
	A2.2. Išbando įvairius klasės muzikos instrumentus, kūno perkusijos garsus bei vokalo technikas ir pagrindžia savo pasirinkimus.
	A2.3. Išbando įvairių judesių tempą, dydį, erdvės lygius siekdamas perteikti judančius ir nejudančius aplinkos objektus, gamtos procesus.
	A2.4. Išbando įvairius judesius, veido išraiškas bei balso technikas pavaizduojant skirtingus veikėjus bei fabulos situacijas. Panaudoja lėles, kostiumus, dekoracijas, butaforiją ir kitas priemones plėtojant draminius žaidimus ir kūrinius.
A3. Improvizuoja, konstruoja, komponuoja, taiko įvairias	A3.1. Kuria paties pasirinkta ar pasiūlyta technika. Spontaniškai taiko įvairias kūrybines technikas žaidžiant pavieniui ir grupėse. Ieško naujų raiškos būdų.

kūrybines technikas, spontaniškai žaisdami ar tikslingai kurdami pavieniui bei grupėse.	A3.2. Panaudoja išmoktas ritmikos bei melodinio kontūro variacijas, kurdamas muzikinius darinius. Kuria garsinius fonus. Pateikia savo muzikines idėjas ikonografiniu piešiniu arba naudodamas įrašymo technologijas.
	A3.3. Kuria judesius ir jų sekas, improvizuoja atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą.
	A3.4. Parodo nurodytas emocijas ir jausmus balsu, veido išraiška bei judesiais per savo ar kitų inicijuotus teatrinis žaidimus. Įvardija, kaip kiti žmonės išreiškia emocijas ir jausmus balsu ir kūnu.
B. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) supratimas ir vertinimas	
B1. Vadovaudamasis pateiktais kriterijais savais žodžiais analizuoja, aiškina ir komentuoja meno kūrinio elementus, naudotas raiškos priemones, techniką ir įgytą meninę patirtį.	B1.1. Apibūdina linijas (trumpos, ilgos, storos, plonos, ryškios ir t.t.), išvardija daugumą spalvų ir keletą formų. Paaškina, kas pavaizduota, įvardija temą, idėją.
	B1.2. Paaškina savo supratimą apie muzikinius kontrastus (aukštai/žemai; garsiai/tyliai; ilgas/trumpas; tas pats/skirtingas; linksmas/liūdnas) bei muzikines sąvokas klausant, kuriant ir atliekant įvairius muzikos kūrinius.
	B1.3. Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, atliktus judesius, temą, nuotaiką. Įvardija pagrindinius judėjimo būdus.
	B1.4. Paaškina, kaip pasakojimas ar teatro spektaklis paveikia jausmus. Aptaria, kaip teatrinės raiškos priemonės (balsas, kūnas, lėlės, kostiumai, dekoracijos, butaforiją ir kt.) padeda išryškinti jausmus
B2. Apmąsto, vertina ir reiškia preferencijas savo ir kitų meno kūriniais.	B2.1.2 Dalijasi įspūdžiais, užduoda klausimus ir teikia pastebėjimus apie koncertus, spektaklius, parodas, pavienius meno kūrinius ar bendraamžių raišką. Sulaukęs klasės draugų ar mokytojo grįžtamojo ryšio tobulina savo muzikines, kinestetines ar vaidybines idėjas.
	B2.2.2 Atidžiai stebi, klausosi meno kūrinio ir trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus. Įvardija, kurios muzikinės idėjos, vaizduojamojo meno ar spektaklio dalys labiausiai patraukia dėmesį.
B.3 Patiria įvairių stilių bei žanrų kūrinius; skiria šiuolaikinius ir senesnių laikų meno kūrinius.	B3.1. Vadovaudamasis pateiktais kriterijais atpažįsta ryškius kūrinio elementus, kurie padeda priskirti konkrečiam stiliui, žanrui ar laikmečiui.
C. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) reiškinių taikymo bei paskirties ir kontekstų pažinimas	
C1. Atpažįsta ir aptaria meno paskirtis bei kontekstus ir patirtus meno reiškinius sieja su asmenine raiška.	C1.1. Įvardija kur ir kada girdi muziką ar mato šokį, pastebi ir atpažįsta dailės kūrinius savo aplinkose bei nurodo šių meno kūrinių paskirtis. Aptaria kada ir kaip žmonės kūnu ir kalba rodo emocijas teatre ir gyvenime. Įvardija kuo skiriasi atlikėjų ir klausytojų vaidmenys.
	C1.2. Aptaria savo meninius pasirinkimus (pvz.: kokios muzikos klausytis, kokias medijas rinktis, kaip dekoruoti savo aplinką, kokius spektaklius pamatyti ir kt.)
C2. Lygina savo šalies kultūros reiškinius su kitų šalių meno tradicijomis ir kūriniais, aptaria kitoniškumo vertę.	C2.1. Išmokęs savos ir užsienio kultūros muzikinio, šokio ar teatrinio folkloro bei tautodailės, pagal pateikiamus kriterijus nurodo panašumų ir skirtumų. Paaškina kuo tie skirtumai jam įdomūs.

C3. Dalyvauja kultūriniame gyvenime ir bendrauja su kūrėjais bei svarsto meno reiškinių taikymo galimybes už mokyklos ribų.	C3.1. Muzikine, šokio, teatro bei vizualine raiška prisideda prie mokyklos ir savo aplinkos kultūrinio gyvenimo, bendrauja su ugdymo įstaigos svečiais – menininkais.
	C3.2. Pasiūlo kaip savo šeimoje ir kitoje aplinkoje už mokyklos ribų panaudoti ir plėtoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas, spektaklius bei kūrinius.

Mokymosi turinio sritis: SOCIALINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Gyvename kartu
A1. Pažįsta ir priima savo bei kitų vaikų šeimą.	A1.1. Pasakoja apie savo šeimą ir jausmus jos atžvilgiu. A1.2. Domisi kitų vaikų šeimomis ir jas atvirai priima.
A2. Dalyvauja klasės/grupės ir mokyklos/darželio bendruomenėje.	A2.1. Siekia draugiškų santykių ir vadovaujasi klasės/grupės susitarimais A2.2. Prisiima atsakomybę ir atlieka klasės/grupės bendruomenei aktualius darbus.
A3. Gyvena multikultūrinėje aplinkoje	A3.1. Tyrinėja artimoje aplinkoje sutinkamas Lietuvos valstybės, savo tautos ir multikultūrinės įvairovės apraiškas. A3.2. Savo socialinėje aplinkoje priima žmonių įvairovę.
B. Uždirbame ir naudojame gėrybės	
B1. Atsakingai elgiasi su savo ir kitų žmonių nuosavybe.	B1.1. Tausoja, tvarko ir atsakingai naudoja savo, kitų žmonių ir bendrus daiktus; B1.2. Išbando dovanojimo, mainų ir/ar skolinimosi situacijas, paaiškina, kuo skiriasi dovanojimas, mainai, skolinimas ir neteisėtas pasisavinimas/vagystė.
B2. Atranda pinigų reikšmę ir daiktų piniginę vertę.	B2.1. Lygina Lietuvoje naudojamų pinigų - Eurų ir centų - vertes ir domisi kituose kraštuose naudojamais pinigais. B2.2. Smalsauja, kam yra išleidžiami pinigai, samprotauja apie išlaidų prasingumą ir racionalumą.
B3. Gerbia visus darbus kaip būdą užtikrinti asmeninę, šeimos ir visuomenės gerovę.	B3.1. Tyrinėja savo paties ir artimos aplinkos žmonių atliekamo darbo vertę bei domisi profesijomis. B3.2. Modeliuoja ekonominius santykius: žaidybines situacijas kuria siužetus, kuriuose išbando pirkėjo, pardavėjo ir gamintojo vaidmenis.
C. Mūsų gyvenimo kaita	
C1. Tyrinėja savo paties ir šeimos istoriją.	C1.1. Analizuoja savo paties augimą nuo gimimo iki dabartinio laikotarpio ir didžiuojasi savo branda. C1.2. Išskiria skirtingas savo šeimos kartas ir pasakoja apie jo/jos šeimai svarbius praeities įvykius.
C2. Orientuojasi laiko tėkmėje: „praeitis-dabartis-ateitis“.	C2.1. Konstruoja nuoseklų pasakojimą jungiant skirtingu laiku vykusius įvykius. C2.2. Reflektuoja praeities patirtis, konstatuoja dabarties situacijas ir planuoja ateities veiksmus.
C3. Aiškinasi praeities įvykius ir juos sieja su dabartimi.	C3.1. Renka informaciją apie praeities įvykius ir gali nurodyti konkretų informacijos šaltinį. C3.2. Lygina dabarties gyvenimą su gyvenimu praeityje ir kuria pasakojimą apie praeitį.
D. Mūsų aplinka	
D1. Orientuojasi artimoje aplinkoje.	D1.1. Samprotauja, kodėl svarbu žinoti savo adresą, ir pasako esminius adresą elementus. D1.2. Remiasi geografiniais objektais pasakojant apie lankomas vietas, vaizduojant ir nusakant kelionės maršrutą.

D2. Domisi tolima geografine aplinka ir žmonių gyvenimu joje.	D2.1. Pradedama vartoti geografines sąvokas ir tyrinėti Lietuvos bei pasaulio žemėlapi.
	D2.2. Tolimas geografines vietas sieja su žmonių gyvenimu ir veikla.
D3. Aktyviai tyrinėja tiesiogiai patiriamą geografinę aplinką.	D3.1. Pastebi pokyčius aplinkoje, savo išvalgas fiksuoja ir jomis dalinasi.
	D3.2. Grupuojama geografinius objektus ir paaiškina savas klasifikavimo sistemas.

Mokymosi turinio sritis: SVEIKATOS IR FIZINIS UGDYMAS	
Pasiekimai	A. Savęs ir kitų pažinimas, asmeninis tobulėjimas
A1. Įvardija mokymosi ir asmeninius tikslus, planuoja žingsnius, kaip jų siekti ir veikti.	A1.1 Papasakoja ką norėtų sužinoti, išmokti, atlikti, planuoja žingsnius kaip tai galėtų padaryti.
	A1.2 Ieško tinkamų sprendimų, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes, tariasi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę, siūlo ir priima pagalbą.
	A1.3 Turiningai plėtoja paties pasirinktą veiklą, ją tęsia kitą dieną, kelias dienas.
A2. Palankiai save vertina, įvardija savo stiprybes: asmenines savybes, gebėjimus, talentus.	A2.1 Save ir savo gebėjimus vertina teigiamai. Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus (pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.).
	A2.2 Papasakoja apie savo pomėgius, įvardija mėgstamą veiklą, bando argumentuoti kodėl.
A3. Atpažįsta, įvardija, tyrinėja ir išreiškia emocijas ir jausmus, supranta savo ir kitų elgesį.	A3.1 Stebėdamas vaizdo medžiagą, paveikslėlius įvardina juose matomas emocijas: džiaugsmą, liūdesį, pyktį, baimę, nuostabą ir t.t.
	A3.2 Naudoja įvairias veido mimikas, balso intonaciją, kūno kalbą norėdamas išreikšti savo jausmus ir emocijas. Papasakoja kokias emocijas gali jausti įvairiose situacijose.
	A3.3 Iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato kaip jaučiasi kitas, pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
	A3.4 Aiškina, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.
A4. Atpažįsta nerimą, stresą, jo įveikai ir valdymui taiko būdus (pvz., kvėpavimo technikas ir kt.).	A4.1 Patyręs stiprių emocijų stengiasi nusiraminti, atsipalaiduoti. Taiko keletą jam žinomų nusiramino būdų: kvėpavimo technikas, fizinį aktyvumą, knygelių vartymą ir t.t.
Pasiekimai	B. Atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas
B1. Laikosi saugaus elgesio ir draugystės išsaugojimo taisyklių grupėje/klasėje, žaidimų aikštelėje, autobuse, gatvėje ir kitose erdvėse.	B1.1 Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir savarankiškai jų laikosi.
	B1.2 Savarankiškai, be suaugusiojo pagalbos, išsprendžia nedidelius konfliktus, ieško kompromiso.
	B1.3 Vengia smurto ir patyčių
B2. Priima sveikatai palankius sprendimus, įvardija sprendimų pasekmes.	B2.1 Pritaiko kelių žingsnių sprendimų priėmimo būdą.

B3. Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.	B3.1 Elgiasi budriai ir atsargiai savo aplinkoje: atpažįsta ir įvardija pavojingas buitines medžiagas, pateikia pavyzdžių kaip jas saugiai laikyti namuose.
	B3.2 Elgiasi atsargiai su buitinais, elektros prietaisais.
	B3.3 Aiškina, kodėl negalima pasitikėti nepažįstamais žmonėmis, nurodo žmones kuriems papasakotų apie nepažįstamųjų kvietimą pasivaikščioti ir pan.
	B3.4 Įvardija saugias ir nesaugias mokymosi, žaidimų ir kitas buvimo aplinkas
	B3.5 Paaškina kaip išvengti ligų ir traumų.
Pasiekimai	C. Asmens, bendruomenės sveikatos stiprinimas
C1. Įvardija savo ir bendruomenės sveikatos poreikius	C1.1 Papasakoja kas yra sveikata, kaip reikia saugoti kūną, savo ir kitų sveikatą, kad būtų saugus ir sveikas.
C2. Aiškina sveikos gyvensenos svarbą: būti fiziškai aktyviu, sveikai maitintis, laikytis mokymosi/poilsio režimo, vengti streso ir žalingų įpročių	C2.1 Komentuoja sveikos gyvensenos sampratą, pateikia sveikatai palankaus ir sveikatai žalingo elgesio pavyzdžių.
C3. Aiškina kaip elgtis nelaimės atveju, kaip suteikti pirmąją pagalbą (įvardija pirmosios pagalbos algoritmus, žingsnius);	C3.1 Demonstruoja pirmosios pagalbos pradinius įgūdžius, įvardija pirmosios pagalbos algoritmus, žingsnius; papasakoja kaip elgtis nelaimės atveju ir kur ieškoti pagalbos,
C4. Demonstruoja, slaugos ir savirūpos įgūdžius	C4.1 Pasakoja kaip elgtis susirgus, kaip padėti susirgusiam šeimos nariui.
Pasiekimai	D. Judamųjų gebėjimų formavimas
D1. Demonstruoja pagrindinius judamuosius gebėjimus	D1.1 Demonstruoja pagrindinius judamuosius gebėjimus: eina, bėga, šokinėja, meta, gaudo, spiria, atmuša, lipa, išlaiko pusiausvyrą, atlieka nesudėtingus koordinacinius pratimus.
	D1.2 Atlieka judesius su įvairiomis priemonėmis (skirtingo dydžio, svorio ar formos).
	D1.3 Atkartoja/kuria nesudėtingus judesių junginius ir pratimų derinius.
D2. Žaidžia judriuosius, sportinius muzikinius, tautinius (liaudies) žaidimus.	D2.1 Žaidžia nesudėtingus judriuosius, sportinius, muzikinius, tautinius (lietuvių liaudies ir kitų tautų) žaidimus. Žino žaidimų taisykles, laikosi jų.
D3. Demonstruoja taisyklingos laikysenos ir taisyklingo kvėpavimo įgūdžius.	D3.1 Taisyklingai sėdi, stovi, juda. Atlikdamas pratimus, stengiasi stebėti savo laikyseną, taisyklingai kvėpuoti.

Pasiekimai	E. Savistaba ir judesių suvokimas
E1. Aktyviai judėdamas išsiaiškina kokią įtaką fizinis aktyvumas turi sveikatai ir gerai savijautai	E1.1 Apibūdina savo jausmus ir emocijas kylančias fiziškai aktyvių veiklų metu.
	E1.2 Dalinasi gerąja patirtimi: įvardija savo mėgstamas fiziškai aktyvias veiklas, pratimus, žaidimus.
	E1.3 Tyrinėja fiziškai aktyvių veiklų poveikį organizmui. Pastebi nuovargio požymius, įvardija juos.
E2. Orientuojasi erdvėje, keičia judėjimo tempą, kryptį, kūno padėtį.	E2.1 Juda skirtingu tempu ir skirtingomis kryptimis ribotoje erdvėje.
	E2.2 Judėdamas jaučia asmeninę ir bendrą erdvę, saugo save ir kitus.
	E2.3 Žaisdamas ar atlikdamas pratimus nesunkiai keičia kūno padėtį: atsistoja, atsitūpia, atsisėda, atsigula ir t.t.
E3. Atlieka pratimus, skirtus atskiroms kūno dalims.	E3.1 Įvardija pagrindines kūno dalis ir demonstruoja joms skirtus pratimus.
Pasiekimai	F. Bendradarbiavimas ir savikontrolė judant
F1. Demonstruoja bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius žaidžiant, dalyvaujant aktyviose veiklose.	F1.1. Bendrauja ir bendradarbiauja būdamas fiziškai aktyvus poroje, grupėje, komandoje.
	F1.2 Veidrodiu būdu atkartoja partnerio/mokytojo judesius.
	F1.3 Vadovauja žaidimui, imasi lyderio vaidmens.
F2. Dalyvaudamas judrioje veiklose laikosi taisyklių, saugo save ir kitus	F2.1 Fiziškai aktyvių veiklų metu laikosi sąžiningo žaidimo taisyklių.
	F2.2 Reaguoja į vaizdinius ir garsinius signalus, skirtus dėmesiui atkreipti.
	F2.3 Saugiai ir atsakingai elgiasi su įranga ir priemonėmis.

6. Mokymo(si) turinys

Mokymosi turinio sritis: GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS	
Pasiekimų sritys	Mokymosi turinys
A. Gamtamokslinis tyrinėjimas	<p>Aplinkos pažinimas per pojūčius. Daiktai ir medžiagos. Visais pojūčiais stebi ir tyrinėja aplinką (skonis, kvapas, rega, klausa, lyta), ragauja skirtingas daržoves, vaisius, dalyvauja “garsų medžioklėje” (artimi ir tolimi garsai, vėjo sukelti garsai; lapų čežėjimas, vaikščiojimas sausais ir šlapiais lapais; medžio šakelių kvapas ir pan.). Gamtos objektus bando pažinti naudojantis vienu pojūčiu (kiti eliminuojami), pvz., lupamas mandarinas, užuodus atpažįstama, kas tai. Tyrinėja aplinkos daiktus, atskiria, grupuoja gyvus ir negyvus daiktus. Aiškinasi jų požymius (tekstūra, spalva, forma, dydis, ilgis (ilgas, trumpas), temperatūra (šiltas, šaltas), svoris (lengvas, sunkus). Remiantis požymiais tiriamus daiktus palygina, grupuoja į aptartas grupes.</p> <p>Tyrinėja medžiagų savybes, aiškinasi, kurios tirpsta vandenyje, o kurios ne; kurios skęsta, kurios plūduriuoja; kuris dirvožemis (smėlis, molis, juodžemis) geriausiai praleidžia vandenį; kokius daiktus traukia magnetas. Aiškinasi, kas atsitiks, jei užšaldysime vandenį, jei į žemę įspausime sėklą, jei į grupę atnešime sniego.</p>

Augalai. Stebi ir fiksuoja (fotografuojant ar žymint skalėje) pasirinkto augalo augimą. Stebi ir aptaria augalų augimą skirtingais metų laikais. Nuolat stebint artimiausioje aplinkoje augančius medžius, krūmus, žoles keletą jų atpažįsta ir pavadina. Augindamas ir prižiūrėdamas augalus plečia žinias apie juos, susipažįsta su augalo poreikiais (vanduo, šviesa, šiluma, dirvožemis). Susipažįsta ir skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako kaip juos naudoti maistui (daržovės sriubai, uogos uogienei, galima užšaldyti ir t.t.)

Žaidžiant atminties žaidimus, kuriuose naudojama gamtinė medžiaga (augalų dalys: lapai, žievė, kankorėžiai), su ja susipažįsta, išmoksta tinkamai pavadinti; randa, ko trūksta, nurodo, kas netinka, nenuoseklu.

Gyvūnai. Tyrinėja pasirinkto gyvūno (voros, sraigės, varnos ir pan.) judėjimą (pirmyn, atgal, dešinėn, kairėn, aukštyn, žemyn) ir ugdomi erdvės suvokimą. Paveikslėliuose ir natūroje atpažįsta ir įvardija naminius ir kai kuriuos laukinius gyvūnus. Samprotauja apie naminių ir laukinių gyvūnų gyvenimo skirtumus, gyvūnų poreikius. Aiškinasi, kaip žiemoja gyvūnai, kodėl kai kurie paukščiai migruoja. Pateikia žiemojančių ir migruojančių paukščių pavyzdžių. Susipažįsta su skirtingų gyvūnų judėjimu (plaukia, skrenda, striksi ir pan.). Aptaria, kad suaugę gyvūnai gali kitaip vadintis nei jaunikliai. Su jais susipažįsta (avis, avinas ir ėriukas, višta, gaidys ir viščiukas ir pan.). Aiškinasi, kokia gyvūnų nauda gamtai (pvz., vilkai išgaudo sergančius ir ligotus gyvūnus), kokią pagalbą gyvūnai teikia žmogui (arklys tempia vežimą, karvė duoda pieno, avis - vilną kojineis, višta - kiaušinius maistui, bitė gamina medų), ar gyvūnai pavojingi (bitė, gyvatė gali įgelti, arklys įspirti ir pan.).

Gamtos reiškiniai. Pastebi ir pavadina savo aplinkoje gamtos reiškinius (rasa, vaivorykštė, vėjas, šlapdriba, šerkšnas, šalna, atodrėkis, šešėliai, sniegas). Stebi orus, juos sutartiniais ženklais fiksuoja kalendoriuje.

Ciklai. Susipažįsta su gamtos ciklais (metų laikai ir jų ypatumai; augalo ciklas - nuo sėklos iki sėklos); gyvūno ciklas - gimimas, augimas, branda, senėjimas, mirtis). Tyrinėja vėją, jo kryptis (rytų, pietų, vakarų, šiaurės), apibūdina vėją (šaltas, šiltas, stiprus). Siūlo idėjas, ką norėtų tyrinėti, išbandyti, pasirenka tai, kas labiausiai domina.

Dangaus kūnai. Domisi dangaus kūnais, atpažįsta Žemės planetą. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Išsiaiškina, kad Saulė apšviečia ir šildo Žemę; samprotauja, kuo planetos skiriasi nuo žvaigždžių.

Lankydamiesi miške, pievoje, prie vandens telkinio, dirbdami su planšetėmis ir naudodami skaitmeninį turinį susipažįsta su skirtingų vietų ypatumais, augalų ir gyvūnų būdingiausiais bruožais (miške vyrauja medžiai ir krūmai, pievose – žolės; vandens telkinių augalai gali augti tik panirę ar pusiau panirę į vandenį ir pan.). Aiškinasi, kad gamtoje organizmai yra susiję, vienas kitą veikia (po medžiais auga grybai, vikšras ėda lapą ir pan.). Nurodo kelis gyvūnus, kurie minta tik augalais, ir kelis, kurie minta kitais gyvūnais ir vadinami plėšrūnais.

Su mokytoju, kitais tyrimo dalyviais aptaria tyrimo eigą ir rezultatus. Žodžiu, piešiniu į(si)vertina veiklą: kas pavyko, ką reikėtų daryti kitaip. Kalba apie įgytą patirtį (kaip veikloje jautėsi, ką suprato, išsiaiškino, kur ir kaip įgytą patirtį panaudos).

	<p>Įvardija sunkumus ar problemos su kuriomis susidūrė tyrinėdamas gamtos objektus ar reiškinius. Pasakoja, kaip susidūręs su problema ir veikdamas bandymų-klaidų keliu rado sprendimą (bandė antrą kartą, ieškojo išeities, prašė draugų ar suaugusiųjų pagalbos (pvz., patarti, rasti informacijos ir pan.).</p>
<p>B. Gamtamokslinis komunikavimas</p>	<p>Dalyvauja skaitomų gamtinių siužetų aptarimuose, pasisako.</p> <p>Išbandęs įvairius būdus (stebint, tyrinėjant, veikiant, klausantis ir pan.) ir priemones (lupa, termometras, mikroskopas, fotokamera, matavimo prietaisai, matavimo juosta ir t.t.), padedančius rinkti gamtamokslinę informaciją, ją pristato kitiems.</p> <p>Savo atradimus pažįstant gamtos objektus ir reiškinius sieja su turėta patirtimi, pasakoja, kas buvo nutikę, įvykę gamtoje, ką stebėjo, ką pavyko iširti, nustatyti, išsiaiškinti. Pasisakymuose naudoja girdėtas elementarias gamtamokslines sąvokas.</p> <p>Tyrinėdamas literatūros šaltinius, klausydamasis pasakojimų atpažįsta ir skiria realius gamtos objektus nuo fantastinių ir nurodo, kas iliustracijoje, pasakojime netikra (gyvūnai nekalba, pupa neauga iki dangaus, ežys ant spyglių neneša obuolių, grybų ir pan.). Dalinasi patirtimi apie namuose auginamą gyvūną arba samprotauja, ką norėtų turėti, auginti, rūpintis. Pasakoja kaip augintinis atsirado šeimoje, kuo jis vardu, kaip atrodo, kaip juo vaikas ir namiškiai rūpinasi.</p> <p>Kalba apie tai, ką daro tyrinėdamas ar veikdamas ("įgarsina", įvardija žingsnius). Papasakoja apie savo tyrimo planą. Stebėtą gyvūną pavaizduoja piešiniu ir jį pristato kitiems. Gamtos stebėjimų, tyrimų rezultatus (mokytojo padedamas) apibendrina ir pristato savo draugams.</p> <p>Rodo domėjimąsi gamta, smulkiąją tautosaką (mena mįslės apie gamtos objektus), negrožinėmis knygomis (gamtos enciklopedijomis, atlasais ir pan.), kelia, formuluoja klausimus apie gyvąją ir negyvąją gamtą.</p> <p>Samprotauja apie pastebėtas aplinkos objektų savybes, požymius, žmonių gyvenimo būdo bruožus, palygina, kritiškai vertina. Tyrinėjimo rezultatus pavaizduoja piešiniu, nuotraukomis, nesudėtinga schema, pristato kitiems.</p>
<p>C. Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas</p>	<p>Aiškinasi apie gamtinių išteklių (Saulė, vėjas, vanduo, dirvožemis), naminių gyvūnų (bitė, avis), augalų (daržovės, vaisiniai augalai, vaistažolės), grybų naudą žmonėms: naudojimas maistui (salotos, sultys) ir gydymui (mėtų, aviečių arbata, medus), drabužiams (vilnonis megztinis, kojinės). Aptaria, kodėl gamtos išteklius reikia tausoti (pvz., vanduo, miškai), samprotauja, kas nutiktų juos išnaikinus.</p> <p>Aiškinasi, kuo skiriasi gamtos daiktai nuo žmogaus sukurtų daiktų. Nori suprasti iš kokių medžiagų pagaminti buityje naudojami daiktai (plastikas, metalas, medis), išsiaiškinti, kodėl tas pats daiktas gali būti gaminamas iš skirtingų medžiagų (pvz., stalas - medinis, metalinis, plastikinis). Diskutuoja, ką reiškia darba su gamta, mokosi rūšiuoti atliekas.</p> <p>Laikosi asmens higienos ir kasdieninio gyvenimo įpročių, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą (judėjimas gamtoje, sveika mityba, susitvarkymas po veiklos). Mokosi pažinti žmogaus daromą įtaką aplinkai, atskirti, kada poveikis</p>

	<p>teigiamas, o kada neigiamas (šiukšlės, inkilų kėlimas, medžio šakų laužymas, skruzdėlyno naikinimas, vabzdžių trypimas, paukščių lesinimas žiemą ir kt.).</p> <p>Aiškinasi, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimę, susižeidus, pasiklydus miške, įgėlus bitei, kaip elgtis kilus gaisrui. Aptaria, kodėl nežinomų augalų uogų ir grybų negalima ragauti (jie gali būti nuodingi).</p> <p>STEAM. Aptaria, kuo ypatingos gamtininko, mokslininko profesijos, samprotauja, kuo jos skiriasi nuo kitų. Domisi, kaip gamtininkai, mokslininkai dirba, kokiomis priemonėmis, instrumentais naudojami, kuo reikšmingas jų darbas. Aiškinasi, kaip išradimai pakeičia žmonių gyvenimą. Patys tampa išradėjas: iš gamtinių medžiagų, popieriaus konstruoja (lanksto) lėktuvą, laivelį, stebi kaip jis juda, aiškinasi, kaip judėjimas priklauso nuo įvairių veiksnių, pvz., vėjo stiprumo.</p>
--	---

Mokymosi turinio sritis: KALBINIS UGDYMAS	
Pasiekimų sritys	Mokymosi turinys
<p>A. Klausymas ir kalbėjimas</p>	<p>Išgirsta ir supranta kitą Nepertraukdamas klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, skaitomo, sekamo, pasakojamo literatūrinio ir tautosakinio teksto (pasakų, sakmių, padavimų, grožinės literatūros ir pažintinių tekstų, eilėraščių, muzikos įrašų, radijo, TV laidų vaikams ir pan.), monologo, dialogo ir polilogo. Mokosi sukaupti dėmesį, bendraudami su vaikais ir suaugusiais žmonėmis, žaisdami žaidimus, atlikdami pratimus, užduotis ir kt. Diskutuoja, mokosi suprasti vienas kitą laisvai išreikšdami savo išgyvenimus, patirtį, mintis. Siekdami suprasti kalbėtojo mintį, motyvus, nuomonę ir kt., klausinėja vaikų, suaugusiųjų, dalyvauja poliloge. Pastebi pašnekovo veido mimiką, gestus, kūno kalbą ir kalbos intonacijas.</p> <p>Kalba taip, kad būtų suprastas Kalba natūraliai atliepdamas bendravimo situaciją: grupėje, mokykloje, lankantis bibliotekoje, knygyne, teatre, muziejuje, parodose, tėvų darbovietėje, dalyvaujant šventėse, išvykose ir pan. Kalba klausytojų grupei: išsako savo mintis, išpūdžius, pasidalina savo patirtimi, pakartoja, jei kas ko nors nesuprato, nenukrypsta nuo pagrindinės minties. Pasakoja, kas įvyko jų gyvenime, kas jiems rūpi, ką patyrė ir pan., atpasakoja matytų filmų, spektaklių, skaitytų knygų siužetus ir kt. Pristato ir pakomentuoja savo sumanymus, kūrybą, žaidimą, parodą, projektą, gamtos reiškinių ir kt. Išsako nuomonę apie aptariamą daiktą, reiškinį ir kt.</p> <p>Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos ir etikos normų Vartoja vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.), atpažįsta ir supranta aplinkoje girdimus perkeltinės prasmės žodžius. Eksperimentuoja kūno ir žodine kalba, keisdami veido mimiką, balso tembrą, stiprumą, tempą, intonacijas, kalbinę raišką sieja su judesiu. Kūno ir žodinę kalbą panaudoja bendraudamas su kitakalbiais.</p>

	Aptaria ir laikosi kalbos kultūros, mandagaus bendravimo normų, taisyklių. Laikosi kalbos etiketo: mandagiai pasisveikina, atsisveikina, atsiprašo, padėkoja, mandagiai kreipiasi į bendraamžius ir suaugusiuosius.
B. Skaitymo pradmenys	<p>Mokosi skaityti Aiškinasi, kaip galima reikšti savo išgyvenimus, patirtį, mintis – ženklais, piešiniais, raidėmis, simboliais, judesiais ir kt. Savais žodžiais paaiškina, kad įvairūs ženklai yra skirti žmonėms susitarti, susikalbėti, bendrauti. Aiškinasi, kodėl svarbu mokytis skaityti. Savais žodžiais paaiškina skaitymo privalumus ir teikiamas galimybes. Nusako, ko negalėtų (ar negali) padaryti žmogus, nemokėdamas skaityti, rašyti. Tyrinėja raidžių, kitų ženklų ir garsų panašumus, skirtumus. Mėgina imituoti raštą ir jį „skaityti“. Atpažįsta daugumą raidžių, skiria jas nuo kitų ženklų ir simbolių, pastebi jų panašumus ir skirtumus. Paaškina, kad raidės ir visa, kas parašyta, skirta perskaityti (suprasti, iššifruoti). „Skaityti“ žinomus užrašus, kuriuos mato aplinkoje (žaislų, žaidimų, gatvių, parduotuvių, kavinių pavadinimus ir pan.). Sieja garsus ir raides, supranta, kad raidės sudaro žodį. Žino teksto skaitymo kryptį, skiria puslapio, knygos pradžią ir pabaigą ir kt. Pagal išgales perskaito pavienius žodžius (savo, artimųjų ar draugų vardus, artimos aplinkos daiktų pavadinimus ir kt.), dviejų ar trijų žodžių sakinius.</p> <p>Domisi knygomis ir kitais spaudiniais Domisi knygomis ir kitais spaudiniais, komentuoja jų iliustracijas. Pastebi ir įvardija, kad per knygas ir meno kūriniais dalijamasi jausmais, mintimis, sumanymais, kad knygos padeda pažinti įdomius dalykus, keliauti, patirti nuotykių, skatina mąstyti, suprasti, svajoti. Atsineša į grupę savo mėgstamų knygų ir pasakoja kitiems, kuo ši knyga įdomi. Atkreipia dėmesį, kad knyga turi autorių, pavadinimą, iliustracijas. Supranta, kad knygose galima rasti daug naudingos informacijos (pvz., apie Lietuvą, kitas šalis, gyvūnus, jų elgseną, gyvenimo būdą ir pan.). Eksperimentuoja: kuria išgalvotas ar perkuria girdėtas istorijas, improvizuoja, kuria pasakas, keičia jų pabaigą, pradžią, įvykių seką, įveda naujus veikėjus, juos keičia; kuria skaičiuotes, eilėraščius, garsų pamėgdžiojimus, greitakalbes, žaidimus, iliustruoja girdėtus ar sukurtus tekstus. Vienas ar su draugais kuria įvairias knygas (įvykio, šventės, grupės, šeimos ir pan.), grupės laikraštį ar dienoraštį, kalendorių, skelbimus, kvietimus, lankstinukus ir kt. Rengia savo iliustracijų, knygų parodas. Aiškinasi, kaip reikia elgtis su knygomis, kaip jas saugoti. Tausoja knygą ir kitus leidinius (tvarko, klijuoja). Susipažįsta su elektronine knyga ir kt.</p>
C. Rašymo pradmenys	<p>Pradedą suprasti rašto reikšmę Supranta rašymo tikslus. Paaškina, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti perteikti informaciją, savo mintis kitiems, susitarti. Aplinkoje mato ir pastebi įvairius grafinius simbolius (ženklus, raides, skaitmenis). Įvairiais simboliais bando perteikti informaciją, juos panaudoja veikloje (piešia ar kitaip vaizduoja), kuria naujus.</p>

	<p>Mokosi rašyti Išbando ir išnaudoja visas progas, įvairias galimybes mokytis rašyti (įvairiose lentose, ant stiklo, kompiuterio klaviatūra, sniege, smėlyje ir pan.); dėlioja raides, žodžius iš įvairių prienamų priemonių (sagų, karoliukų, gamtinių medžiagų ir t. t.); ieško panašių į rašmenis formų aplinkoje. Imituoja rašymą, kuria savo keverzonių raštą. Rašo daugumą raidžių (kartais raides rašo apsuktas), tinkamai laiko rašiklį. Paaškina, kad rašome iš kairės į dešinę ir iš viršaus žemyn. Nurodo, kurios raidės yra didžiosios, kurios mažosios, skiria rašytines ir spausdintines raides. Įvardija, kad iš raidžių sudaromi žodžiai, o iš žodžių – sakiniai. Pagal išgales kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kitus žodžius, trumpus sakinius. Imituoja Brailio raštą. Dėlioja raidėmis pažymėtas korteles, kubelius, jais naudodamiesi kuria žodžius, dėlioja frazes ir sakinius iš žodžių kortelių. Pagal savo išgales kuria įvairius leidinukus.</p>
<p>D. Kalbos pažinimas</p>	<p>Domisi kalbos galimybėmis Gimtąją kalbą supranta kaip svarbų skiriamąjį kiekvienos tautos bruožą ir moka paaikinti jos svarbą, supranta jos praktinę naudą. Lietuvių kalbą supranta kaip lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės pagrindinę bendravimo priemonę. Taria visus gimtosios kalbos garsus, pradeda suprasti elementarias žodžių darybos, jų kaitymo, sakinių sudarymo taisykles. Žino ir savais žodžiais paaikina, kad kiekvienas žodis turi savo reikšmę, o kai kurie žodžiai turi kelias reikšmes. Šifruoja žinomų ir naujų žodžių reikšmes, remiantis kontekstu, kalbine nuojauta, savo patirtimi. Suvokia, kad žodžius galima kurti ir perkurti. Žaidžia kalbos žaidimus, improvizuoja: sudarinėja naujus žodžius, ieško panašią ar priešingą reikšmę turinčių žodžių, sprendžia rebusus, piktogramas, ir kt., žaidžia perkeltinėmis žodžių prasmėmis, paaikina arba atspėja žodžių reikšmes. Žino, kad pasaulyje žmonės kalba įvairiomis kalbomis, kad yra žmonių, negalinčių kalbėti ar girdėti. Jie naudoja savitus susikalbėjimo būdus (gestų kalbą, Brailio raštą). Naudojasi žodynais, interaktyviaja lenta, kitomis informacinėmis technologijomis, supranta, kad naujosios technologijos padeda bendrauti. Kuria, pasinaudodamas kalbos išgalėmis Paaikina, kaip galima kurti įvairius tekstus, juos perkurti, keisti, improvizuoti. Kuria įvairius tekstus (mįsles, eilėraštkus, pasakas ir kt.); perkuria, keičia girdėtų kūrinių įvykių seką, siužetą, įveda naujus veikėjus. Deklamuoja savo sukurtus kūrinius, žaidžia prasmingais ir beprasmingais žodžiais, bando juokauti, kalba „ateivių“, „užsienio“ kalbomis. Kuriam įvairius personažus (literatūrinių veikėjų, dainininkų, orų pranešėjų, kitų televizijos laidų vedėjų ir kt.). Kuriam įvairias knygeles (gamtos, bežodės ir kt.), grupės laikraštį, dienoraštį, komiksus, grupės taisykles, dienotvarkę, kalendorius, skelbimus, kvietimus, lankstinukus, sveikinimo atvirukus, žemėlapius, valgiaraštį, receptus ir kt. Kartu su draugais kuriam naratyvinius žaidimus. Kūrybinių idėjų įgyvendinimui naudojami gamtine aplinka, joje esančiomis medžiagomis. Pagal išgales naudojami šiuolaikinėmis technologijomis.</p>

Mokymosi turinio sritis: MATEMATINIS UGDYMAS	
Pasiekimų sritys	Mokymosi turinys
A. Matematinis samprotavimas ir argumentavimas	<p>Kasdieninėse projektinėse, savaiminėse veiklose, išvykose, žaisdamas stalo, interaktyvius, loginius, judrius, skaitmeninius ir kt žaidimus:</p> <p>Pradeda skaičiuoti nuo vieno, paaiškina, kad paskutiniam objektui priskirtas skaičius žymi skaičiuojamų objektų kiekį. Nuosekliai skaičiuoja iki 10 (nuo bet kurios vietos pirmyn, atskaičiuoja 5 ribose), sieja objektų kiekį su skaičiais ir atvirkščiai - skaičių susieja su esančiu objektu, atpažįsta užrašytus skaičių simbolių.</p> <p>Skaičiuoja įvairius objektus, žmones, savaitės dienas, nueitus žingsnius, monetas, įsivaizduojamus objektus ir pan., mokosi atskaičiuoti nuo 5 (pvz. einant atbulomis).</p> <p>Atpažįsta skaičius iš bendro realių objektų kiekio (du pieštukai, trys mašinos, du batai), t. y. iš karto pasako (du, trys). Nurodo objekto vietą eilėje (skaičiuoja kelintiniais skaitvardžiais: pirmas, antras). Atpažįsta objektų kiekių struktūras (pvz. trijų objektų grupę), toliau skaičiuoja nuo šio skaičiaus.</p> <p>Eksperimentuoja su konkrečiais objektų rinkiniais juos jungdamas ir skirdamas. Atlikdamas užduotis prideda, atima, dalija objektus: vienu daugiau (mažiau), dviem, po lygiai, pusiau, į 2 dalis, į 4 dalis. Paaiškina atliktus veiksmus, pats vartodamas šiuos žodžius.</p> <p>Atlieka paprastus sudėties veiksmus 10 ribose. Tai daro manipuliudamas daiktais, pirštais, skaičiais. Gali aritmetines užduotis (arba veiksmus) atlikti mintyse. Atsakymo teisingumą tikrinasi įvairiais skaičiavimo būdais. Susipažįsta su žodžiais: sudėti, pridėti, atimti, kiek bus, kiek liks ir pan. Atlikdamas paprastus skaičiavimo veiksmus grupuoja objektus po du, tris.</p> <p>Pradeda domėtis ryšiais tarp skaičių (pvz., kad šeši susideda iš dviejų trejetų arba iš trijų porų).</p> <p>Rikiuoja objektus iš eilės pagal vieną savybę (pvz. nuo mažiausio iki didžiausio, trumpiausio iki ilgiausio), įvardina, kokia tvarka sudėjo objektus (serijavimas). Skaičiavimo, serijavimo mokosi, naudodamasis fizinėmis priemonėmis, atlikdamas užduotis interaktyvioje lentoje ar žaisdamas skaitmeninius žaidimus planšetiniuose kompiuteriuose ir pan. Žaisdamas skaitmeninius žaidimus, gali fiksuoti atsakymus, pasitikrinti teisingumą, palyginti savo ir draugų rezultata.</p> <p>Savais žodžiais ar kitomis priemonėmis ir formomis nuosekliai, žingsnis po žingsnio paaiškina sprendimą/us ir gautus rezultatus. Pvz., lyginant objektus tarpusavyje, pasako: pagal ką lygino (jeigu pats pasirenka lyginimo pagrindą), įvardina panašumus, skirtumus. Aiškindamas pasitelkia kūno kalbą ar kitus objektus. Supranta, kad žmonės gali turėti skirtingas nuomones ir įsitikinimus, todėl savo paaiškinimus gina arba koreguoja.</p> <p>Palygina matomą objektą su kitu objektu, kurio šiuo metu šalia nėra, vaizdinį išsaugodamas atmintyje.</p> <p>Lygina objektų kiekį, įvardindamas ar objektų daugiau, mažiau ar tiek. Lygindamas objektų kiekį spontaniškai naudoja skaičius.</p>

<p>B. Matematinė komunikacija</p>	<p>Stebi, manipuliuoja, eksperimentuoja, tyrinėja pavyzdžius, paaiškina ir pagrindžia savo mąstymą taikant priegą „galvok garsiai“. Atpažįsta įvairiai pateiktus duomenis (lentelėmis, simboliais, paveikslėliais, paprasčiausiomis diagramomis).</p> <p>Reaguoja į elementarius užduotus klausimus ir prašymus. Veikdamas įvairiose veiklose savais žodžiais atsako į iškeltus klausimus remdamasis savo patirtimi. Atsakymą gali pateikti tiek žodžiu, tiek iliustruodamas. Dėliodamas kelis daiktus, atsako į klausimus: kur daugiau? kur mažiau? kiek iš viso? Vėliau - kiek daugiau? kiek mažiau?</p> <p>Tyrinėja, aiškina, veikia pagal piešinius, žodžiais, simboliais ar skaitmeninėmis priemonėmis pateiktus paprastus algoritmus (pvz. kuria ornamentus, tepa sumuštinį ir pan.). Diskutuoja apie tai, kas nutiktų vienu ar kitu atveju, jei nebūtų laikomasi veiksmų eiliškumo. Kelia hipotezes apie galimus padarinius „kas būtų, jeigu...“. Žiūri vaizdus, video apie tai, kas nutinka, kai nesilaikoma instrukcijų, juos aptaria. Įvairius duomenis (pvz.: objektų, spalvų, kiekio ir pan.) fiksuoja piešiniuose, diagramose. Aplinkoje stebi dėsningumus. Sekose atpažįsta dėsningumus, juos tęsia. Remdamasis turima patirtimi, kuria 2-3 žingsnių algoritmus (pvz. rengimosi eigą), naudodamasis fizinėmis ir skaitmeninėmis priemonėmis (planšetiniais kompiuteriais, interaktyvia lenta, edukacinėmis bitutėmis – robotais). Aptaria savo sudarytas nuoseklių komandų sekas.</p> <p>Praktiniais pavyzdžiais iliustruoja laiko seką, kalboje vartoja sąvokas: vakar, šiandiena, rytoj. Pasakodamas įvykius derina sąvokas: vakar ir rytoj, dabar ir tuojau, šiandien ir vakar. Aptaria, ką galima nuveikti per vieną dieną, per savaitę ir pan. Palaiapsniui skaičiuoja savaitės dienas, tyrinėja kalendorių, žiūri edukacinius filmukus, klausosi mokomųjų dainelių. Laiko tėkmės, negrįžtamumui ir periodiškumui stebi metų nuolatinę kaitą, paros periodiškumą, aptaria laiko negrįžtamumo ir tėkmę iliustruojančias nuotraukas ir pan.</p> <p>Sugretina žodžiais ir matematiniais simboliais užrašytą tekstą (trys obuoliai -3), derina skaičių ir giminę (pvz., dvi žvaigždės, du obuoliai).</p> <p>Įvairiais judėjimo žaidimais ar priemonėmis įtvirtina erdvinius daikto santykius su savimi (priešais mane, už manęs, šalia manęs, mano kairėj, mano dešinėj).</p> <p>Pristatydami savo ir/ar grupės veiklas, piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja; laikosi taisyklių; palaukia savo eilės; jei kas neaišku, paprašo patikslinti ar pakartoti; nuslopina netinkamą atsaką; susilaiko nepasakę kritinės pastabos draugui, kad jo nenuliūdintų; iš anksto apsveria savo veiksmo reikšmę, vertę ir galimas pasekmes (ypač būdinga šešiamečiams); supranta, kad žmonės gali turėti skirtingas nuomones ir įsitikinimus, tačiau yra linkę manyti, kad vieni yra teisūs, o kiti klysta.</p>
<p>C. Kūrybiškas matematinų problemų sprendimas</p>	<p>Bendros veiklos matematinės probleminės situacijai analizuoti ir ją įgyvendinti: savais žodžiais atpasakoja įvairiais būdais pateiktą užduotį; diskutuoja apie tai, kaip jie suprato užduotį; pavaizduoja užduotį piešiniu ar schema; siūlo sprendimų idėjas, numato 1-2 žingsnių eigą, remdamiesi ankstesne patirtimi, palygina savo ir kitų atliktus veiksmus, aptarti jų pateikimą, diskutuoja apie atlikto veiksmo teisingumą, tvarkingumą, atlikimą iki galo.</p> <p>Pavadina plokštumos figūras (apskritimą, skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį) ir erdvės figūras (kubą, rutulį); aplinkoje randa daiktus, savo forma primenančius šias figūras. Piešia linijas (tiesias, lenktas, vienspalves, įvairiaspalves,</p>

ilgas, trumpas, storas, plonas, ryškus, blankus, vos matomas), iš linijų, taškų kuria kompozicijas, išbando mokytojo rekomenduojamas vizualias raiškos priemones. Kopijuoja plokštumos figūras apskritimą, skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį, konstruoja geometrinės figūras iš atskirų dalių, kuria įvairių geometrinių formų kompozicijas, erdvines formas, panaudojant įvairias medžiagas, ardo, dėlioja, lipdo, paaiškina, kuo sukurta kompozicija jam yra įdomi/svarbi. Naudoja kelis medžiagų jungimo būdus (pvz. lipdymą, klijavimą).

Rūšiuoja figūras pagal vieną požymį (pvz.: dydį, formą, spalvą) ar iš karto kelis požymius (pvz.: dideli raudoni, dideli mėlyni, maži raudoni ir maži mėlyni) ir paaiškina, pagal kokį požymį (požymius) rūšiojo, kad ta pati figūra (ar kiti objektai) gali priklausyti kitai grupei pagal kitą požymį.

Matuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudojasi vienu ar keliais sąlyginiais matais (savo pėda, sprindžiu, kitu daiktu) tyrinėdami aplinką (pvz. nustato, kad suolas yra penkių knygų ilgio). Daiktus lygina pagal etaloną (t.y. parenka pagal turimą pavyzdį, pvz.: rasti ilgesnį už turimą pagaliuką). Atranda, kad į skirtingos formos daiktus galima sutalpinti tą patį skystų ar birių medžiagų (vandens, smėlio ir kt.) kiekį. Lygindamas dydžius, vartoja jų skirtumo didumą pabrėžiančius žodžius (šiek tiek didesnis, truputį mažesnis, didžiausias, mažiausias ir kt.). Įvairiose formose (lentelėse, diagramose ir pan.) fiksuoja gautus duomenis.

Ieško reikiamos informacijos/duomenų iš pasiūlyto šaltinio pagal nurodytus požymius; klausdamas atsirenka reikalingą/tikslingą informaciją. Aiškinasi, kokiais būdais ir priemonėmis (fotokamera, diktofonu, pieštuku, termometru, lupa, mikroskopu, fotokamera ir t. t.) galima rinkti informaciją ir daryti išvadas apie tam tikrus objektus. Įvaldo veiksmus su duomenimis: mokomasi duomenis rinkti, atrinkti, rūšiuoti.

Bando skirti nuspėjamus ir nenuspėjamus įvykius (pvz., koks rytoj bus oras? ar aš valgysiu šiandien vakariene?). Atsitiktinumui nusakyti vartotoja sąvokos „gal, galbūt/ tikriausiai“, „visada, kartais, niekada“ (pvz., skaičius 4 visada eina po skaičiaus 3; mano gimtadienis būna visada liepos 4d.).

Susidūręs su sunkumais bando kelis kartus, ieško išeities, arba prašo draugo ar mokytojo pagalbos. Mokosi iš nepavykusių veiksmų, poelgių. Nepavykus tinkamai atlikti užduoties, natūraliai sureaguoja, bet (paragintas ar savarankiškai) bando užduotį atlikti dar kartą. Bando, eksperimentuoja, kol suranda problemos sprendimo būdą.

Apibendrina elementarią informaciją, daro išvadas (pvz., turėjome 10 akmenukų, mes pasidalijome juos po lygiai; robotui sukurti reikėjo 10 kaladėlių, bet radau tik 8, sudėjau robotą be kaklo ir pan.). Prisimena, apgalvoja patirtus išpūdžius, įvardija, kas stebėta, tyrinėta ir patirta. Savo patirtį išreiškia įvairiomis formomis ir būdais (schemomis, lentelėmis, diagramomis, modeliais, maketais, piešiniais ir kt.). Įvardija ne tik tai, ką ir kaip atliko, kas pavyko, bet pastebi ir kilusius sunkumus, įvardija, kaip buvo sprendžiama (ar būtų galima spręsti). Samprotauja, ką galima daryti toliau, kitaip, kaip elgtųsi kitą kartą. Įvardija, kiek prie problemos sprendimo (užduoties) prisidėjo pats, kiek padėjo draugai, ar reikėjo suaugusiųjų pagalbos, kaip sekėsi bendrauti ir bendradarbiauti. Įvardina asmeninę savybę, kuri labiausiai pasitarnavo (pvz., aš buvau drąsus) atliekant užduotį.

Mokymosi turinio sritis: MENINIS UGDYMAS	
Pasiekimų sritys	Mokymosi turinys
A. Meninė (dailės, šokio, teatro, muzikos) raiška	<p>A1. Atlieka ar pavaizduoja įvairius meno kūrinis pavieniui, porose ar grupėje ir pristato savo meninę raišką kitiems</p> <p>Muzika. Ugdosi taisyklingą, stabilumo suteikiančią kūno laikyseną dainavimui. Naudoja įvairius kūno apšilimo pratimus bei žaidimus (žiovauja, pasitempia, masažuoja) bei paruošia dainavimo aparatą (lūpas, liežuvį, žandą). Mėgdžiodamas traukinį, sireną, raketą ar gamtos garsus, taisyklingai kvėpuoja, naudodamas diafragmą ir plečia diapazoną. Mokosi apie savo balso tembrines galimybes, artikuliaciją bei intonavimą per skaičiuotes, skanduotes, imitacijas ir improvizacijas. Ugdosi instrumentiniam muzikavimui reikalingą motoriką. Mušamaisiais instrumentais bei kūno perkusija pataiko į taktą. Svarsto, išbando ir derinasi, aiškindamasis kuo skiriasi dainavimas bei muzikavimas pavieniui, porose ar grupėse. Atsakingai elgiasi su muzikos instrumentais bei kitomis priemonėmis.</p> <p>Šokis. Per improvizacinio judesio žaidimus ir kūrybines šokio užduotis ugdosi koordinaciją, taisyklingą laikyseną, mokosi pajusti atskirų kūno dalių judėjimo galimybes ir padėtį erdvėje. Mokomasi nesudėtingų šokamųjų žaidimų, ratelių, vienžingsnių šokių ar jų fragmentų, natūralių judesių autorinių šokių. Šokant drauge stengiamasi koordinuoti veiksmus, judėti darniai, sutartinai, pasitikint savimi ir kitais, bendradarbiaujant.</p> <p>Teatras. Vaikai mokosi dalytis vaidmenimis, priemonėmis, daiktais, kurie naudojami naratyviniame žaidime, etuide ar spektaklyje. Vaikai skatinami stebėti aplinką, tai, kas vyksta gamtos ir žmonių gyvenime, grupės aplinkoje ir siūloma aktualius stebėjimus imituoti, inscenizuoti.</p> <p>A2. Tinkamai, tikslingai ar pagal paskirtį pasirenka meninės raiškos priemones.</p> <p>Dailė. Išbando ir naudoja įvairias jam naujas technikas. Raiška plokštumoje - piešia pieštukais, rašikliais, plunksnomis, spauduoja spaudais, kuria monotipijas, tapo guašu, lieja akvarele, aplikuoja. Erdvinė raiška – lanksto iš popieriaus, konstruoja iš kartono, dėžučių, indelių, įvairių smulkių buities daiktų, lipdo iš molio, plastilino. Naudoja įvairias gamtines medžiagas, skaitmenines priemones kūrybai – planšetinius kompiuterius, išmaniąsias lentas ir kt. Jungia skirtingas technikas įvairiuose kūrinuose siekdamas įgyvendinti savo sumanymus.</p> <p>Muzika. Patys suprojektuoja ir konstruoja muzikos instrumentus iš atliekų ar aplinkoje esančių daiktų. Improvizuoja ir komponuoja trumpus muzikos kūrinius naudodami savadarbius ar klasėje esančius muzikos instrumentus. Kuria judesius, kuriuos perkelia į ritminę ar melodinę muzikinę medžiagą. Kuria laisvus ar choreografinius judesius, atitinkančius klausomą muziką. Vaikai skatinami kurti spontaniškas dainas, ypač atliekant kitas, su muzika nesusijusias veiklas. Kuria garsinius fonus pasakoms, eilėraščiams, filmukams, teatriniam etudams ir pan. Mokosi, kaip fiksuoti savo kūrybą ikonografiniais simboliais, piešiniais ar IKT priemonėmis.</p> <p>Šokis. Mokosi improvizuoti ir komponuoti judesių sekas pagal pasiūlytas arba pačių sugalvotas temas.</p>

	<p>Vaikai kurdami šokį (mokytojo padedami) tyrinėja judesių parinkimo ir jungimo galimybes siekiant įgyvendinti kūrybinį sumanymą. Mokosi judesiu reaguoti į muzikinius ir nemuzikinius garsus, tylą.</p> <p>Teatras. Vaikai pasakoja ir vaidina gyvenimiškas situacijas, bei spontaniškai improvizuoja ir kuria naratyvus pagal tautosakas, literatūros kūrinius, iliustracijas ar pan. Vaikai skatinami išvaidinti jų gyvenime pasitaikančius socialinius ir emocinius įvykius. Improvizuoja ir individualiai (suteikiant vaizduotę skatinančių priemonių), ir su kitais vaikais bei pedagogais. Aptaria, kaip jų stebėti aktoriai parodo skirtingas emocijas, poelgius bei fabulos aplinkybes.</p> <p>Vaikai kuria ir gamina lėles vaidinimui, dekoracijas, kostiumus ir butaforinius reikmenis. Taip pat kuria skelbimus, kvietimus, programėles, bilietus, tariasi, kas galėtų juose būti parašyta, nupiešta.</p>
--	---

A3. Improvizuoja, konstruoja, komponuoja, taiko įvairias kūrybines technikas, spontaniškai žaisdami ar tikslingai kurdami pavieniui bei grupėse.

Dailė. Tinkamai pasirenka teptukus, dažus, pieštukus, žymeklius ir kt. dailės priemones priklausomai nuo to, ką nori pavaizduoti ar kokią idėją nori realizuoti.

Žaisdamas ir tyrinėdamas išgauna įvairias linijas (tiesias, vingiuojančias, trūkinėjančias), spalvas ir atspalvius, plokštumines ir erdvinis figūras. Mokytojo paraginamas siekia jas atkartoti, tam pasirinkdamas tinkamas dailės priemones ir tinkamai jas naudodamas.

Muzika. Klausosi gamtos bei žmonių sukurtų garsų iš aplinkos ir mokosi juos suvokti bei apibūdinti, kaip muzikinę kalbą, aptariant jų skambesį bei kuriamą nuotaiką. Išbando ir kuria garsus, vartodamas balsą (įvairiais tembrais), kūną, klasės instrumentus, technologijas ir kasdienius objektus. Bandydamas muzikos raiškos priemones vaikas mokosi, kad ne vien garsai, bet ir tylą yra svarbi muzikos dalis.

Šokis. Tyrinėja ir šokdami prisiderina prie šokio ritmo, tempo (greitai – lėtai), išbando judėjimą erdvėje įvairiomis kryptimis, įvairiais būdais (žingsniuojant, bėgant šuoliuojant, lankstantis, verčiantis, sukantis ir t.t.).

Vaikai dalyvauja kūrybiniuose šokio žaidimuose, projektuose, pasirenka sau vaidmenį juose ir atlieka atitinkamus veiksmus.

Teatras. Išbandoma, kaip kurti nuotaiką ar personažą per veido išraišką, kūno kalbą, judesius, šokį, balso tembrą ar kalbėjimo būdą. Aptariama, kokia muzika labiausiai tiktų vaidinimui, kokio grimto reikėtų, kokie daiktai tiktų scenos dekoracijoms, veikėjų kostiumams, reikmenims, garsiniam fonui; kokios dailės technikos tinkamiausios dekoracijoms ir kostiumams kurti.

Dailė. Mokytojo padedamas atpažįsta ir pritaiko kalendorinių švenčių (Kalėdų, Velykų, Užgavėnių ir kt.), valstybinių švenčių (Lietuvos valstybės atkūrimo diena, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena, Valstybės diena, Laisvės gynėjų dieną ir kt.) įstaigos tradicinių švenčių, renginių simbolių grupės ir darželio aplinkos puošybai.

Kartu su kitais gamina dekoracijas menų projektams, teatro pasirodymams, išleistuvių šventei ir pan.

Kūrybiniais sumanymais dalinasi su draugais, mokytojais ieškodamas bendradarbiavimo, pagalbos ar patarimo.

Kiekvieno vaiko darbai su paties užsirašytu vardu nuolat eksponuojami grupės ar viešose darželio erdvėse.

Vaikai dalyvauja kūrybiniuose projektuose, koncertuose, ugdymo įstaigos renginiuose ir atlieka pasirinkto vaidmens veiksmus – groja, dainuoja, vaidina, šoka ir t.t. Vaikai svarsto, kaip savo kūrybą parodyti savo šeimos nariams.

Aptaria, kaip reikia elgtis, kai vieni yra atlikėjai, o kiti yra stebėtojai ar klausytojai bei kaip mandagiai, pagarbiai ir saugiai elgtis viešų pasirodymų metu.

<p>B. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) supratimas ir vertinimas</p>	<p>B1. Vadovaudamasis pateiktais kriterijais savais žodžiais analizuoja, aiškina ir komentuoja meno kūrinio elementus, naudotas raiškos priemones, techniką ir įgytą meninę patirtį. Užduoda klausimus mokytojams ir grupės draugams siekiant geriau suprasti grupės draugų ir kitų pateikiamus meno kūrinius. Aptariamos dailės kūrinio, šventės, koncerto ar spektaklio nuotaikos ir emocijos. Aiškinamasi, kaip konkrečios meninės priemonės (muzika, apšvietimas, dekoracijos, lėlės, spalvos ar technikos) padeda tai pasiekti. Dailė. Turtina savo žodyną spalvų ir atspalvių, figūrų pavadinimais, linijų ir formų apibūdinimais. Savais žodžiais nupasakoja, kas pavaizduota kūrinyje. Įvardija šiltas ir šaltas spalvas. Muzika. Muzikuodamas pianinu ar kitu klavišiniu instrumentu, atskiria aukštus garsus nuo žemų. Skiria vaiko, vyro ir moters balsus. Klausydamas muzikinių ir nemuzikinių garsų atskiria, kada atliekama tyliai ar garsiai. Tai parodo kūno judesiais ar paaiškina žodžiu. Atskiria kai kuriuos liaudies bei simfoninio orkestro instrumentus, juos lygina su anksčiau girdėtais pavyzdžiais ir aiškina kodėl galėjo būti pasirinktas vienoks ar kitoks tembras ar instrumentas. Mikrojudesiais (plojimu, pliaukšėjimu ir kt.) ir viso kūno makrojudesiais bei grojimu mušamaisiais instrumentais pakartoja girdėtus ritmo darinius ar frazes bei identifikuoja kuriuose klausomuose kūrinuose juos yra girdėjęs. Balsu pakartoja melodinius darinius ar frazes bei identifikuoja kuriuose klausomuose kūrinuose juos yra girdėjęs.</p> <p>B2. Apmąsto, vertina ir reiškia preferencijas savo ir kitų meno kūriniais. Šokis. Stebi ir aptaria įvairių šokio žanrų (folklorinio šokio, baletu, šiuolaikinio šokio, gatvės šokio) pavyzdžius gyvai ar vaizdo įrašė. Savais žodžiais apibūdina šokio tempą (greitas – lėtas), atliktus judesius (ėjimas, bėgimas, šuoliukai, sukiniai ir t.t.) temą (ką norima šiuo šokio pasakyti, kokio šokio tema), kokia šokio nuotaika (linksma, liūdna, pikta, džiaugsminga ir t.t.) Teatras. Aptaria, kam geriausiai pavyktų atskleisti numatytus vaidmenis, pagrindžia savo nuomonę. Įvardija, kaip jų pačių ar kitų vaidybinį kūrinį galima tobulinti, nurodant konkrečias teatrinės raiškos priemones, kaip balsą, kūną, lėles, kostiumus, grimą, dekoracijas, butaforiją, garsinį foną, apšvietimą ir kt.</p> <p>B.3 Patiria įvairių stilių bei žanrų kūrinius; skiria šiuolaikinius ir senesnių laikų meno kūrinius. Vaikai pristato ir reflektuoja savo kūrybinius bandymus, geranoriškai vertina, džiaugiasi kitų žmonių kūrybą. Vaikai skatinami išreikšti originalias, netikėtas išvalgas. Išklausomos visų nuomonės, skiriama pakankamai laiko autoriui pateikti atsakymus į pastebėjimus. Turi mėgstamus meno kūrinius, apie juos savais žodžiais papasakoja, pasidalina įspūdžiais su grupės draugais, mokytojais, šeimos nariais. Kalbasi apie meno kūrinio sukeltus vaizdinius bei nuotaikas. Reiškia norą apsilankyti spektaklyje, koncerte, parodoje ir pan.</p>
---	--

<p>C. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) reiškinių taikymo bei paskirties ir kontekstų pažinimas</p>	<p>C1. Atpažįsta ir aptaria meno paskirtis bei kontekstus ir patirtus meno reiškinius siejant su asmenine raiška.</p> <p>Dailė. Savais žodžiais nupasakoja, kuo skiriasi pagrindinių žanrų dailės kūriniai – tapyba, skulptūra, keramika, tekstilė. Nereikia siekti, kad vaikai įsidėmėtų terminus, svarbiau, kad jie pastebėtų skirtumus tarp žanrų ir suvoktų meninės kūrybos įvairovę.</p> <p>Aiškinasi, kelia idėjas, kokia šio meno kūrinio paskirtis konkrečioje vietoje – pastate, kieme, parke, muziejuje, parodoje.</p> <p>Muzika. Klausosi įvairių epochų, stilių ir žanrų muzikos ir sprendžia jų paskirtis bei kontekstus, pvz. sporto varžybas pajvairinanti muzika, giedojimas bažnyčioje, šokių muzika, atsipalaidavimui skirta muzika, filmų ar kompiuterinių žaidimų garso takeliai, kareivių maršai, šeimos bei kalendorinių švenčių muzika, sceniniams pasirodymams skirta muzika, darbus palydinti muzika. Įvardija, kaip muzikinės savybės skiriasi ir atitinka konkretų kontekstą. Mokosi kaip elgtis skirtingose situacijose ir kontekstuose—koncerte, mažiau formalioje erdvėje ar kai pats yra atlikėjas.</p> <p>Šokis.</p> <p>Stebi šokius įvairiose vietose ir kontekstuose – grupėje, teatre, viešose ir šeimos šventėse bei medijose. Bando nusakyti šių šokių atlikimo paskirtį - pasilinksminimas, perteikiami ritualai, mintys, jausmai, pasakojamos istorijos. Skatinama pastebėti šokį neįprastose erdvėse ir kontekstuose.</p> <p>Teatras. Įvardija kur, kada ir kodėl žmonės vaidina. Aptaria, kaip skiriasi žmonių poelgiai tikrame gyvenime nuo tų, kurie suvaidinti. Sprendžia ko išmoko apie kitų žmonių emocijas, patirtas problemas ar sprendimų priėmimą po matyto ar patirto spektaklio.</p>
	<p>C2. Lygina savo šalies kultūros reiškinius su kitų šalių meno tradicijomis ir kūriniais, aptaria kitoniškumo vertę.</p> <p>Sudaroma galimybė susipažinti su įvairių istorinių epochų meno kūriniais. Mokomasi skirti šiuolaikinę kūrybą nuo senesnių laikų.</p> <p>Skatinama vaikus kalbėtis apie mėgstamą muziką, spektaklius, paveikslus. Vaikai kviečiami įvardyti kokias nuotaikas ir emocijas sukelia meno kūriniai, kur lankėsi, ką matė, kas patiko. Aptariama, ką iš įgytų patirčių galima pritaikyti grupės veikloje (pvz.: atkurti matytą šokį ar spektaklio dalį ar vaizduojamojo meno kūrinį).</p> <p>Sudaromos sąlygos sugretinti, palyginti lietuviškus ir kitų šalių, tautų dailės, šokio, muzikos, teatro pavyzdžius. Pamatoma, kad kitos tautos mėgsta kitas spalvas, kitus raštus, kitas formas, rengiasi kitokiais drabužiais, groja kitokiais muzikos instrumentais, žaidžia kitokius žaidimus, ratelius ir t.t. Vaikai skatinami dalytis savo patirtimi, kuomet susidūrė su žmonėmis iš kitų kultūrų ar šalių. Aiškinamasi, kuo įvardinti skirtumai yra įdomūs ir ko galima išmokti iš kitų kultūrų. Per projektus apie kitų šalių papročius, valgius, būstus, drabužius, meno dirbinius, muziką, šokius ir spektaklius, mokomasi gretinti ir lyginti savo ir kitų kultūrų reiškinius.</p>

	<p>C3. Dalyvauja kultūriniame gyvenime ir bendrauja su kūrėjais bei svarsto meno reiškinių taikymo galimybes už mokyklos ribų.</p> <p>Vaikai skatinami kalbėtis apie meninę raišką savo šeimoje— kokius meno kūrinius jie turi namuose, kaip vaikai puošia savo erdves, kokios muzikos klausosi, kurios televizijos laidos patinka, kokiuose koncertuose, spektakliuose ar parodose lankosi, kokiais instrumentais groja šeimos nariai, kokius vaizduojamojo meno darbus kuria.</p> <p>Siūlo idėjas namiškiams ir dalyvauja dekoruojant namus įvairių švenčių metu. Pasiūlo šeimos šventei tinkamų kūrybinių šokio ir ritminių žaidimų, improvizacijų, dainelių, muzikinių intarpų ir t.t.</p> <p>Kartu su mokyklos ar artimos aplinkos bendruomene dalyvauja parodose, meniniuose projektuose, spektakliuose, koncertuose, susitikimuose su menininkais.</p> <p>Diskutuojama, kaip deramai elgtis teatre, koncerte, parodoje ir kt. renginiuose.</p>
--	--

Mokymosi turinio sritis: SOCIALINIS UGDYMAS	
Pasiiekimų sritis	Mokymosi turinys
A. Gyvename kartu	<p>Savo ir kitų šeimų pažinimas ir priėmimas.</p> <p>Šeima - aplinka iš kurios atėjau; šeimos nariai ir jų pareigos; Šeimos buvimas kartu: siejanti veikla, vertybės, tapatumas; Skaitmeninių technologijų panaudojimas bendravimui su toli gyvenančiais šeimos nariais; Šeimos narius jungiantys jausmai: prierašumas, rūpestis artimu, pagarba, meilė...; Socialinė, kultūrinė, religinė ir kt. šeimų įvairovė: „Atvirai priimu ir toleruoju kitus ir kitokius“; mano ir kitų atvirumo ribos: „Kam ir ką pasakoju, ko klausinėju kitų?“</p> <p>Dalyvavimas klasės/grupės ir mokyklos/darželio bendruomenėje.</p> <p>Mokinio įsipareigojimai ir atsakomybės; klasės/grupės susitarimai ir taisyklės; priimtinas ir nepriimtinas elgesys grupėje; draugiški santykiai su klasės/grupės draugais; įtraukus elgesys; priklausymas grupei; mokyklos/darželio ir klasės/grupės bendruomenei naudingi darbai: „Galiu prisidėti ir prisidedu prie mūsų gerovės“.</p> <p>Lietuvos valstybės ir tautinės kultūros apraiškų tyrinėjimas.</p> <p>Lietuvos vėliava, herbas ir teritorija; lietuvių kalba - skiriamasis tautos bruožas; Lietuvos prezidentas; valstybinės šventės; lietuvių ir šalia mūsų gyvenančių tautų kultūrinis paveldas ir tautinės/religinės šventės.</p> <p>Žmonių įvairovė artimoje socialinėje aplinkoje.</p> <p>Aplinkui mane gyvenantys žmonės ir jų išskirtinumas: tautinis, rasinis, socialinis, galių ir kt.; kitų kraštų/tautų kultūrinis išskirtinumas: kalba, tikėjimas, dainos, pasakos, patarlės, maistas, drabužiai, papročiai...; mano santykis su kitokiu, nei aš/mes: domėjimasis, priėmimas, bendravimas ir pagarba.</p>
B. Uždirbame ir naudojame gėrybės	<p>Atsakingas elgesys su savo ir kitų žmonių nuosavybe.</p> <p>Asmeniniai daiktai, jų priežiūra, saugojimas, tausojimas; Pagarba kito asmens nuosavybei (daiktams, darbams, kūrybai); Dovanojimas; Susitarimai skolinantis kitų daiktus; Mainai: „Aš tau, tu man“; Naudojimosi bendru turtu tvarka.</p> <p>Pinigų reikšmė ir daiktų piniginė vertė.</p>

	<p>Kam išleidžiame pinigus: maistas, daiktai, paslaugos ir kt.; Lietuvos valiuta, euro ir cento vertė; Kaina: „Kas yra brangu, o kas pigu?“; Mano poreikiai, norai ir finansinės galimybės: „Ką galiu, ir ko negaliu nusipirkti?“ „Kaip dėl to jaučiuosi?“ „Kaip valdau savo troškimus?“; Taupymas.</p> <p>Darbas - asmeninės, šeimos ir visuomenės gerovės šaltinis.</p> <p>Darbas kaip žmogaus saviraiškos ir pinigų uždirbimo būdas; Šeimos narių ir artimos aplinkos žmonių profesijos, jų kuriama vertė; Darbai, kuriuos gali nuveikti vaikai ir jų kuriama vertė; Profesijos: „Ką daro?“ „Kaip atrodo?“; Gamintojo, pirkėjo ir pardavėjo vaidmenys; profesijos, kurias norėtusi išbandyti.</p>
<p>C. Mūsų gyvenimo kaita</p>	<p>Mano ir mano šeimos istorinė raida.</p> <p>Asmens raida nuo gimimo iki dabarties: fiziniai pokyčiai ir gebėjimų plėtra; Šeimos kartos, jų gyvenimas ir giminystės ryšiai tarp skirtingų kartų; Svarbūs mano šeimos praeities įvykiai; šeimos gyvenimo istorijos.</p> <p>Laiko tėkmė: praeitis - dabartis - ateitis.</p> <p>Žodžiai, kurie padeda nusakyti laiką: veiksmažodžių laikai ir laikorieveiksmiai; Praeitis – tai, kas buvo seniau; Dabartis – tai, kas yra dabar; Ateitis – tai, kas bus. Laiko tėkmės kryptis; Veiklos refleksija; Veiklos planavimas; Įvykiai laiko juostoje; Nuoseklus pasakojimas; „Kelionės laike“.</p> <p>Praeities tyrinėjimas.</p> <p>Informacijos apie praeitį paieška; Informacijos šaltiniai: žmogus, knygos ir skaitmeniniai šaltiniai; Informacijos apie praeitį šaltinių patikimumo vertinimas; „realybė ar prasimanymas?“; Gyvenimas praeityje ir dabar: panašumai ir skirtumai; Istorijų apie praeitį pasakojimas.</p>
<p>D. Mūsų aplinka</p>	<p>Orientacija kasdieninėje aplinkoje.</p> <p>Mano aplinka – vieta, kurioje gyvenu, mokausi, ilsiuosi; Gyvenamosios vietos adresas, jo komponentai; Situacijos, kuriose svarbu žinoti savo adresą ir asmenys, su kuriais saugu juo pasidalinti; Geografinių objektų panaudojimas vietovės apibūdinimui/vaizdavimui ir vietos nurodymui; Priemonės padedančios surasti savo kelionės tikslą (žemėlapis, navigacija); Kelionės maršruto atvaizdavimas.</p> <p>Tolima geografinė aplinka ir žmonių gyvenimas joje.</p> <p>Keliaudami tyrinėjame, atrandame, pažįstame naujas vietas; Geografiniai objektai; Tolimų kraštų klimatas, augalija ir gyvūnija; Aplankytų vietų išskirtinumas, panašumai, skirtumai; Aplankytų vietų paieška Lietuvos ir pasaulio žemėlapyje; Žmonių gyvenimo būdas ir veikla skirtingose vietovėse.</p> <p>Geografinės aplinkos tyrinėjimai.</p> <p>Artimos aplinkos (namai, mokykla, kiemas, parkas) stebėjimas; Gamtiniai ir žmogaus veiklos nulemti pokyčiai aplinkoje; Informacijos apie aplinką paieška, šaltinių naudojimas ir jų patikimumo vertinimas; duomenų apie aplinką fiksavimas, analizavimas ir grupavimas; Geografinės aplinkos tyrinėjimo rezultatų atvaizdavimas ir pristatymas.</p>

Mokymosi turinio sritis: SVEIKATOS IR FIZINIS UGDYMAS	
Pasiiekimų sritys	Mokymosi turinys
A. Savęs ir kitų pažinimas, asmeninis tobulėjimas	<p>Plėtoja emocijas ir jausmus apibūdinančių žodžių žodyną (piktas, baikštus, patenkintas, pakylėtas ir susijaudinęs). Įvardija įvairiose situacijose patiriamas emocijas. Mokosi susieti patiriamas emocijas su fiziniais pojūčiais. Stebi savo emocijų kaitą dienos bėgyje. Išreiškia patiriamą emociją žodine ir nežodine kalba. Praktikuoja emocijų suvaldymui vieną-du emocijų suvaldymo būdus. Mokosi tinkamose situacijose pritaikyti teigiamo mąstymo strategiją (atpažįsta emociją, kurią jaučia, teigiamai pažvelgia į situaciją, imasi veiksmų, įvardija naują patirtą emociją).</p> <p>Apibūdina kas yra <i>nerimas</i>. Atpažįsta kada jaučia nerimą ir pasako. Aiškinasi, kaip reikia nusiraminti pajutus nemalonius fizinius pojūčius ar mintis. Mokosi nusiramavimo būdų pajutus sudėtingas ir nemalonus emocijas (pvz., liūdesį, pyktį). Mokosi paaiškinti ir pademonstruoti, kaip reikia nusiraminti ir paaiškinti, kodėl svarbu mokėti atpažinti šias nemalonus emocijas, jausmus ir nusiraminti. Mokosi įtampą mažinančių technikų (pvz., skaičiavimo arba gilaus kvėpavimo, vidinio dialogo, piešimo, muzikavimo ir kt.). Mokosi keisti neigiamas mintis į teigiamas: įvardyti situaciją, patiriamus jausmus, apsvarstyti galimus teigiamus veiksmus ir numatyti, kaip galėtų pasikeiti sunki emocija.</p> <p>Analizuoja fizinius pojūčius, mintis ir mokosi juos apibūdinti prieš pradėdant naują veiklą. Analizuoja, kas gali sukelti nemalonius pojūčius ir kaip šie pojūčiai išreiškiami emocijomis.</p> <p>Analizuoja, kas tai yra <i>įgūdis</i> ir kam jis yra reikalingas. Tyrinėja ką moka gerai daryti ir kas jį ir kitus džiugina (namuose, žaidžiant su draugais, vystant savo pomėgį ar talentą ir pan.). Mokosi atpažinti savo įgūdžius, gebėjimus ir talentus, reikalingus grupei, darželiui, šeimai, bendruomenei. Analizuoja asmenines savybes, kurios reikalingos sėkmingam mokymuisi (pvz., atkaklumas, atsakingumas, susikaupimas ir pan.) ir reflektuoja kaip sekasi juos demonstruoti. Analizuoja situacijas, kuriose jautėsi savimi pasitikintis, o kuriose sekėsi ne taip gerai. Tyrinėja ir apibūdina ką geba atlikti gerai, palyginus su praeitu laikotarpiu (savaitė, mėnuo, metai). Analizuoja ką nori išmokti daryti geriau negu daro dabar. Mokosi save motyvuoti siekti tikslo. Analizuoja ryšį tarp to ką nori pasiekti ir išsikeltų tikslų. Mokosi kelių žingsnių tikslo siekimo strategijos (nusistato tikslą, suskaido tikslą į mažesnius žingsnelius, atlieka kiekvieną žingsnį, džiaugiasi ir apdovanoja save įgyvendintu kiekvienu žingsneliu). Mokosi planuoti, kaip atlikti paskirtas užduotis iki galo. Mokosi apdovanoti save už pasiektą asmeninį arba akademinį tikslą. Reflektuoja, kaip jautėsi kai siekė tikslo ir kai jį pasiekė. Mokosi atpažinti, įvardyti situacijas, kada reikia pagalbos mokantis ir jos paprašyti.</p> <p>Tyrinėja ir mokosi įvardyti bendruomenės išteklius, kuriais gali naudotis (pvz., žaidimų aikštelė, parkas).</p>
B. Atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas	<p>Analizuoja kaip taisyklių laikymasis padeda sutarti su kitais. Mokosi kas yra <i>saugaus elgesio</i> taisyklės ir kodėl jos taip vadinamos. Mokosi paaiškinti, kokių saugaus elgesio taisyklių reikia laikytis žaidimo aikštelėse, koridoriuose, kitose erdvėse. Analizuoja, kaip šeimoje naudojamos taisyklės padeda sutarti šeimos nariams. Diskutuoja apie saugumo taisykles namuose ir kam jos yra reikalingos. Diskutuoja kam reikalingos draugiškos ir rūpestingos grupės taisykles ir mokosi jas kurti. Diskutuoja ir mokosi laikytis taisyklių bei jomis pasinaudojus spręsti grupės problemas. Papasakoja, kaip sekasi laikytis saugaus elgesio taisyklių žaidimo aikštelėje, koridoriuose ir valgykloje.</p>

	<p>Mokosi dviejų žingsnių pasirinkimo strategijos: galvok ir pasirink (t.y. prieš priimant sprendimą padaro pauzę ir pagalvoja).</p> <p>Mokosi tvirtai pasakyti „Ne“ ir atsisakyti daryti tai ko neleidžia tėvai, auklėtojai ar taisyklės. Analizuoja įvairias situacijas, kai reikia priimti sprendimą ką pasirinkti ir jeigu reikia, mokosi ieškoti pagalbos. Diskutuoja, kurie suaugusieji gali padėti priimti sprendimą. Mokosi analizuoti ir atpažinti teisingą ir sveikatai žalą darantį sprendimą. Mokosi atpažinti ir analizuoti neapgalvoto sprendimo pasekmes.</p>
<p>C. Asmens, bendruomenės sveikatos stiprinimas</p>	<p>Pasakoja kaip supranta žodį <i>saugu</i> ir <i>saugus elgesys</i>. Atpažįsta pavojaus šaltinius buityje. Įvertina žaidimų aplinkos saugumą. Mokosi formuluoti sau klausimus, kurie padės nustatyti galimą pavojų (pvz., kas gali nutikti, jeigu nežinomą medžiagą palies rankomis). Aiškinasi, kur reikia ir kaip reikia kreiptis skubios pagalbos (kada kreiptis pagalbos į bendraamžį, suaugusįjį ar skubios pagalbos telefonu 112). Mokosi atpažinti pavojaus gaisrinius signalus ir aiškinasi ką reikia daryti jį išgirdus. Mokosi kreiptis į kitą asmenį ištikus nelaimei. Mokosi saugaus elgesio buityje naudojant namų apyvokos reikmenis, esant šalia cheminių buitinių medžiagų. Mokosi prižiūrėti aplinką ir daiktus. Analizuoja ir mokosi atpažinti ir įvardyti pavojų sau ir kitiems keliantį elgesį (pvz., važiavimas automobiliu be kėdutės, diržo, važiavimas dviračiu be šalmo, važiavimas su galimai neblaiviu asmeniu, važiavimas su nepažįstamu žmogumi).</p> <p>Mokosi saugaus elgesio gatvėje. Mokosi važiavimo paspirtuku, dviračiu taisyklių. Mokosi evakuacijos iš darželio.</p> <p>Mokosi pažinti savo kūno ribas ir aiškinasi kaip jas saugoti. Mokosi atpažinti geras ir blogas paslaptis ir kaip reikia ir kam pranešti jeigu kas nors nori peržengti kūno ribas ar prašo daryti ką nors netinkamo.</p> <p>Aiškinasi kas yra vaistai, neteisingas vaistų vartojimas. Aiškinasi, ką reikia daryti, kad saugotų sveikatą ir jaustųsi gerai ir nereikėtų vartoti vaistų. Diskutuoja apie atsakingą vaistų vartojimą: kas paskiria ir kas paduoda.</p> <p>Mokosi taisyklingo sėdėjimo, stovėjimo, gulėjimo, laikysenos. Mokosi atsipalaidavimo pratimų (kvėpavimo technikos, skaičiavimo technikos). Analizuoja sveikatos ir ligos santykį, sužino kas yra specialieji žmonių poreikiai, sugeba įvertinti sveikatos skirtumus tarp skirtingų asmenų. Mokosi pasimatuoti ir pamatuoti kūno temperatūrą (kontaktiniu ir nekontaktiniu būdu). Mokosi atpažinti situacijas, kada reikia pasakyti suaugusiajam apie pablogėjusią savijautą ir įvykusią traumą (kai kur nors skauda ar susižeidę). Mokosi apibūdinti kas yra pirmoji pagalba (kvėpavimas, dirbtinis širdies masažas, galūnių imobilizavimas). Mokosi sutvarkyti įdrėskimą, nubrozdinimą, sustabdyti kraujavimą iš nedidelės žaizdos, nosies, perrišti žaizdas. Mokosi atpažinti užspringusį ir suteikti pirmąją pagalbą. Mokosi rūpintis savo higiena ir reflektuoja apie higienos nesilaikymo pasekmes.</p> <p>Analizuoja kuo panašūs ir kuo skiriasi berniukų ir mergaičių kūnai.</p> <p>Mokosi teisingai plauti rankas, dėvėti medicininę kaukę ir dezinfekuoti rankas.</p> <p>Analizuoja, kas yra <i>šeima</i> ir <i>bendruomenė</i>. Tyrinėja ir mokosi paaiškinti, ką reiškia kuo nors rūpintis ir pasako, kuo gali rūpintis vaikai. Mokosi stebėti ir išreikšti susirūpinimą, kai mato, kad kažkam bendruomenėje reikia pagalbos.</p>
<p>D. Judamųjų gebėjimų formavimas</p>	<p>Eina (pirmyn, atgal, pristatomu, kryžiuojamuoju žingsniu, įtūpstairs ir t.t.), bėga (tiesiai, apibėgant kliūtis, atbulom ir t.t.), šokinėja (dviem kojomis, viena koja), šliaužia (grindimis, gimnastikos suoleliu), ropoja (grindimis, paaukštinimais, nestabiliomis paviršiais), ridenasi, sukasi, lipa, meta, gauda, spiria, atmuša, atlieka užduotis su įvairaus dydžio, svorio ir</p>

	<p>formų priemonėmis: kamuoliais, lankais, gimnastikos suoleliais, gimnastikos lazdomis, netradicinėmis priemonėmis ir t.t.</p> <p>Lavinasi fizines ypatybes: greitumą, vikrumą, ištvermę, pusiausvyrą, koordinaciją, lankstumą, jėgą. Atlieka nesudėtingus judesius ir judesių junginius: mostus, pritūpimus, pasilenkimus, įtūpstus, rodo iniciatyvą siūlydami savo judesius ar judesių junginius.</p> <p>Improvizuoja, mėgdžiodami gyvūnų judėjimo būdus. Žaidžia įvairaus intensyvumo judriuosius žaidimus. Susipažįsta su sportinių žaidimų (krepšinis, futbolas, tag-regbis, tinklinis, badmintonas) elementais, bando žaisti juos pagal supaprastintas taisykles. Atlieka estafetines užduotis. Susipažįsta su tautiniais žaidimais (muštukas, lazdos traukynės ir t.t.), žaidžia juos laikydamiesi taisyklių. Kuria savo judriuosius žaidimus: siūlo siužetą, apibrėžia taisykles. Susipažįsta su taisyklingos laikysenos požymiais. Mokosi įvertinti savo ir kitų laikyseną: prie sienos, žiūrėdamas į veidrodį, nagrinėdamas paveikslėlius. Judant, sėdint, stovint skatinamas koreguoti netaisyklingą laikyseną. Atlieka diafragminio kvėpavimo pratimus. Mokosi stebėti savo kvėpavimą judant, mankštinant.</p>
<p>E. Savistaba ir judesių suvokimas</p>	<p>Tenkindamas prigimtinį judėjimo poreikį įvairioje aplinkoje įvairiomis oro sąlygomis, aiškinasi kokios emocijos kyla judant, žaidžiant būnant fiziškai aktyviam. Diskutuoja kodėl fiziškai aktyvūs žmonės būna linksmesni ir sveikesni.</p> <p>Susipažįsta su laisvalaikio, namų ruošos, mobilumo fiziniu aktyvumu, mokosi stebėti savo fizinį aktyvumą, planuoti jį, fiksuoti fizinio aktyvumo kalendoriuje. Mokosi naudotis žingsnių skaičiavimo programėlėmis.</p> <p>Aiškinasi kas vyksta su žmogaus organizmu jam judant (padažnėja kvėpavimas, širdies susitraukimo dažnis, pasikeičia veido odos spalva, žmogus pradeda prakaituoti). Aktyviai judėdamas tyrinėja savo organizmo reakciją į fizinį krūvį. Pastebi nuovargio požymius, įvardija juos, paaiškina kaip pailsėti po didesnio fizinio krūvio (ramiai pasivaikščioti, giliai pakvėpuoti, atlikti tempimo pratimus). Aiškinasi, kad judėti galima skirtingu tempu (lėtai, greitai, labai greitai), kad judant ilgesnį laiką, tempas turi būti mažesnis, o norint greitai įveikti trumpą atstumą, reikia judėti labai greitai.</p> <p>Reaguodamas į vaizdinius ir garsinius signalus mokosi greitai keisti judėjimo tempą ir kryptį. Įvairiu greičiu judėdamas ribotoje teritorijoje, mokosi pajusti savo asmeninę ir bendrą erdvę: apeiti kliūtis, neatsitrenkti į kitą vaiką ir pan. Atlieka pratimus iš įvairių pradinių padėčių: stovint, tupint, sėdint, gulint, atsisukus veidu į bėgimo kryptį, nususukus nuo bėgimo krypties. Mokosi greitai atsistoti iš sėdimos, gulimos padėties.</p> <p>Susipažįsta su pagrindinėmis (galva, kaklas, pečiai, rankos, liemuo, kojos) ir kūno smulkesnėmis (plaštaka, pėda, keliai, alkūnės ir pan.) žmogaus kūno dalimis. Analizuoja koks pratimas galėtų būti skirtas įvardintai kūno daliai mankštinti. Atskirų kūno dalių pratimus išbando praktiškai. Kuria savo pratimus pasirinktai kūno daliai.</p>
<p>F. Bendradarbiavimas ir savikontrolė judant</p>	<p>Žaidžia komandinius žaidimus, atlieka estafetines užduotis, mokydamasis bendrauti ir bendradarbiauti su kitais, sulaukti savo eilės, suprasti, kad jis – svarbi komandos dalis, nuo kurios pastangų priklauso komandos sėkmė.</p> <p>Atlikdamas užduotis poroje mokosi derinti judesius, judėjimo tempą, saugoti fiziškai porininką, tiksliai perduoti priemonę (pvz. mesti porininkui kamuolį).</p> <p>Stebi ir veidrodiniu būdu atkartoja mokytojo, draugo rodomus judesius. Virtualių mankštų metu stengiasi tiksliai atkartoti ekrane matomų veikėjų judesius.</p>

	<p>Vadovauja žaidimams, mankštoms: prisiima žaidimo lyderio vaidmenį, siūlo mankštos pratimus, rodo iniciatyvą spontaniškose veiklose.</p> <p>Susipažįsta su pagrindinėmis olimpinėmis vertybėmis: pagarba, draugyste, tobulėjimu. Aptaria jų puoselėjimo galimybes aktyviai judant, sportuojant. Varžymąsi skatinančiose veiklose stengiasi žaisti sąžiningai: atlikti užduotis tiksliai, laikytis susitarimų ir taisyklių, nesityčioti iš silpnesnių. Susidūręs su pralaimėjimu, mokosi tinkamai išreikšti emocijas, priimti kito pergalę, kelti sau naujus tikslus. Aiškinasi kodėl sportuojant kyla konfliktai ir kaip galima būtų juos spręsti. Žaidžia žaidimus skirtus dėmesiui atkreipti. Dalyvauja kuriant taisykles ir susitarimus pvz. po sutarto garsinio ar vaizdinio signalo atkreipti dėmesį į mokytoją arba sustoti nurodytu būdu nurodytoje vietoje. Mokosi greitai susirikiuosi į eilę, vorą, ratą, sustoti poromis, po 3, po 4.</p> <p>Aiškinasi kodėl reikia saugoti materialųjį turtą: sporto inventorių ir priemones kurias naudoja. Padeda mokytojui paruošti priemones veikloms ir susitvarkyti po jų. Aptaria saugumo reikalavimus atliekant užduotis su atskiromis priemonėmis (pvz. kodėl gimnastikos sienele vienu metu gali lipti tik du vaikai).</p>
--	--

7. Pasiekimų lygių požymiai

Mokymosi turinio sritis: GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Gamtamokslinis tyrinėjimas		
A1. Pažįsta dažniausiai sutinkamus gamtos objektus ir reiškinius, juos grupuoja		
A1.1.1. Naudodamasis pojūčiais atpažįsta ir pavadina vieną kitą artimiausios aplinkos objektą ar reiškinį.	A1.1.2. Naudodamasis pojūčiais apibūdina gamtos objektus ir reiškinius artimiausioje aplinkoje, pastebi gamtoje vykstančius pokyčius, dėsningumus.	A1.1.3. Atpažįsta, pavadina gamtos objektus, reiškinius. Domisi kodėl gamtoje vyksta kai kurie dėsningumai (vakarais sutemsta, rudenį gelsta medžių lapai ir pan.).
A1.2.1. Nukreipiamųjų klausimų dėka, pastebi kai kuriuos gamtos objektų požymius, savybes. Padedant bando objektus priskirti vienai ar kitai grupei.	A1.2.2. Tyrinėdamas gamtos objektus randa ryškiausias požymius, remdamasis jais gamtos objektus lygina, suskirsto į aptartas grupes.	A1.2.3. Įžvelgia objektų savybes / požymius, pateikia idėjų, kaip jais remiantis nagrinėjamus objektus suskirstyti, sugrupuoti.
A2. Naudodamasis aiškia instrukcija įvykdo tyrimą, laikosi tyrimo etikos		
A2.1.1. Padedamas bando atlikti kai kuriuos tyrimo žingsnius, pasirinkti priemones, stebėti atliekamo tyrimo eigą.	A2.1.2. Planuoja aptarto tyrimo žingsnius, pasirenka paminėtas priemones ir atlieka paprastą tyrimą.	A2.1.3. Savarankiškai pasirenka tyrimo priemones, tyrinėja, nepavykus ar praleidus kokį tyrimo žingsnį, nesutrinka, bando dar kartą.

A2.2.1. Priminus, dažniausiai laikosi prieš veiklą nustatytų saugaus ir pagarbaus elgesio su gamtine medžiaga susitarimų, pavadina kai kurią gamtinę medžiagą.	A2.2.2. Artimiausioje aplinkoje susirenka reikalingą gamtinę medžiagą; po tyrimų gamtos objektus paleidžia ten, kur juos rado; tausoja tyrimo priemones.	A2.2.3. Artimiausioje aplinkoje, paisydamas susitarimų, geba saugiai susirinkti reikalingą gamtinę medžiagą, kartais pateikia ir analogų, pagrindžia, kodėl. Atsargiai ir pagarbiai elgiasi su tiriamais gamtos objektais.
A3. Pristato gautus rezultatus, reflektuoja atliktą tyrimą		
A3.1.1. Atsako į nukreipiamuosius klausimus, kaip pavyko tyrimas.	A3.1.2. Savais žodžiais apibūdina tyrimo eigą, rezultatus.	A3.1.3. Sklandžiai pasakoja apie atliktą tyrimą, jo eigą, rezultatus.
A3.2.1. Bando pakartoti kai kuriuos atlikto tyrimo žingsnius.	A3.2.2. Bando pakartoti tą patį ar atlikti kitą panašų tyrimą savarankiškai. Įvardija, kaip tobulintų savo tyrimą, ką kitą kartą darytų kitaip.	A3.2.3. Savarankiškai imasi panašių tyrinėjimų. Atlikęs tyrimą paaiškina, kas pavyko, ką kitą kartą darytų kitaip.
B. Gamtamokslinis komunikavimas		
B1. Atpažįsta ir vartoja artimiausioje aplinkoje girdimas gamtamokslines sąvokas		
B1.1.1. Atkartoja kai kurias įvardytas gamtamokslines sąvokas.	B1.1.2. Atpažįsta artimiausioje aplinkoje girdėtas gamtamokslines sąvokas (pvz., lapas, stiebas, plunksnos, kailis ir pan.).	B1.1.3. Vartojamas gamtamokslines sąvokas pritaiko naujuose kontekstuose.
B1.2.1. Pradedą teisingai vartoti kai kurias gamtamokslines sąvokas.	B1.2.2. Kalbėdamas pagal paskirtį vartoja paprasčiausias gamtamokslines sąvokas.	B1.2.3. Kalbėdamas teisingai vartoja ne tik grupėje girdėtas gamtamokslines sąvokas, bet ir įsimena naujų.
B2. Atsirenka ir perteikia gamtamokslinę informaciją		
B2.1.1. Pasitardamas su kitais atranda reikiamą gamtos objektų iliustraciją informacijos šaltiniuose.	B2.1.2. Lengvai prieinamuose informacijos šaltiniuose atranda iliustruotą informaciją apie gamtos objektus, reiškinius, tyrimus, ją nagrinėja.	A2.1.3. Randa ir atsirenka informaciją apie gamtos objektus, jos reiškinius, tyrimus, nagrinėja ir dalinasi savo supratimu apie tai.
B2.2.1. Trumpais atsakymais (pvz., taip, ne) atsakydamas į pateikiamus klausimus, nagrinėja gamtamokslinę informaciją.	B2.2.2. Savais žodžiais, piešiniais, vaizdinėmis priemonėmis, simboliais perteikia gamtamokslinę informaciją.	B2.2.3. Apibendrina aptartą gamtamokslinę informaciją.
B3. Formuluoja klausimus, pateikia argumentus, remdamasis savo patirtimi		
B3.1.1. Seka draugus (klausosi) susidomėjimas gamtamoksliniu turiniu.	B3.1.2. Kelia klausimus apie gyvąją ir negyvąją gamtą, rodo domėjimąsi gamta.	B3.1.3. Papildomai domisi, kelia klausimus, dalinasi nauja, neapartinėta informacija.
B3.2.1. Bando žodžiu ar piešiniais, simboliais perteikti informaciją.	B3.2.2. Atsakydamas į klausimus, pateikdamas argumentus savo žinias sieja su atradimais, įgytais veiklose, nauja patirtimi.	B3.2.3. Perteikiamai gamtamokslinei informacijai sugalvoja naujų būdų, simbolių (lentelė, diagrama, kodai).
C. Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas		

C1. Suvokia žmogų kaip gamtos dalį, apibūdina jo poreikius ir jo daromą poveikį gamtai		
C1.1.1. Klausinėjamas pateikia bent vieną pavyzdį, ko reikia, kad žmogus būtų sveikas, gerai jaustųsi.	C1.1.2. Savais žodžiais pasakoja apie gamtos reikšmę žmogui (maistas, vaistai, kuras, prieglobstis, pavėsis ir pan.); paaiškina, ko reikia žmogui, kad jis gyventų, gerai jaustųsi, būtų sveikas.	C1.1.3. Nurodo, kad žmogus yra gyvas organizmas ir įvardija jo poreikius. Paaiškina higienos, fizinio aktyvumo, dienos režimo, svarbą sveikatai.
C1.2.1. Pateiktose iliustracijose (situacijose) atpažįsta neigiamą ar teigiamą žmogaus daromą poveikį aplinkai.	C1.2.2. Pastebi artimiausioje gamtinėje aplinkoje teigiamo (pvz., meta šiukšles į šiukšliadėžę) ir neigiamo (pvz., laužo medžių šakas) žmogaus elgesio pavyzdžių.	C1.2.3. Pateikia artimos aplinkos pavyzdžių, kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.
C2. Imasi atsakomybės ir veiksmų saugant gamtą ir vartojant jos išteklius		
C2.1.1. Klausosi mokytojo pasakojimo apie atsakingą ir saugų elgesį gamtoje, saikingą išteklių naudojimą.	C2.1.2. Samprotauja apie atsakingą ir saugų elgesį gamtoje; aiškinasi, kodėl reikia tausoti gamtos išteklius (vandenį, medieną ir pan.).	C2.1.3. Pasakoja, kodėl gamtoje reikia elgtis atsakingai, būti atsargiam; pateikia pavyzdžių. Pateikia pavyzdžių, kaip žmonės (ir jis pats) tausoja gamtinius išteklius ir energiją.
C2.2.1. Pastebi gamtinėje aplinkoje žmogaus paliktas šiukšles. Mokytojui priminus vandeniu naudojasi saikingai, stengiasi nepalikti atsukto čiaupo.	C2.2.2. Rūšiuoja panaudotų medžiagų ir kai kurias buitines atliekas; tausoja išteklius (užsuka čiaupą, išjungia šviesą, taupo popierių, uždaro duris, ar pan.).	C2.2.3. Atpažįsta stiklo, plastiko, popieriaus atliekas, žino į kokių spalvų konteinerius jos metamos. Pradedta tausoti gamtos išteklius.
C3. Paaiškina, ką tyrinėja gamtos mokslai, ką veikia mokslininkai		
C3.2.1. Klausinėjamas parodo konkrečius daiktus, kurių naudojimas palengvina žmonių gyvenimą.	C3.1.2. Pateikia pavyzdžių, kaip išradimai palengvina žmogaus gyvenimą.	C1.2.3. Pasakoja apie buityje naudojamus daiktus, palengvinančius žmonių gyvenimą; supranta, kad tai mokslo, išradimų rezultatas.
C3.2.1. Iliustracijose atpažįsta gamtininką, mokslininką.	C3.2.2. Savais žodžiais pasakoja, ką veikia gamtininkas, mokslininkas, pateikia idėjų, kuo prasminga ši profesija.	C3.2.3. Pasakoja apie mokslininko, gamtininko profesijas, kas jie veikia, kur dirba ir pan.

Mokymosi turinio sritis: KALBINIS UGDYMAS		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Kalbėjimas ir klausymas		
A1. Išgirsta ir supranta kitą		
A1.1.1. Epizodiškai klausosi draugų ir suaugusiųjų pasakojimų, skaitomų ar	A1.1.2. Klausosi draugų, suaugusių pasakojimų, skaitomų ar pasakojamų tekstų, trumpo monologo,	A1.1.3. Įvairiose situacijose nepertraukdamas klausosi draugų, suaugusių pasakojimų,

pasakojamų tekstų, trumpo monologo, įsijungia į dialogą ir polilogą atsakydamas į klausimus.	paaškina, kaip supranta įvairius tekstus, atsako į daugumą pateiktų klausimų, dalyvauja dialoge ir poliloge.	skaitomų ar pasakojamų tekstų, monologo, pats inicijuoja dialogus, dalyvauja poliloge, atsako į pateiktus klausimus.
A1.2.1. Bendraudamas pasako savo nuomonę, fragmentiškai išklauso, girdi ir reaguoja.	A1.2.2. Išsako savo ir išklauso kitų nuomonę, girdi, reaguoja, ką sako vaikai ar suaugusieji, pasitikslina, abejoja ir kt.	A1.2.3. Įvairiose situacijose drąsiai išsako savo ir išklauso kitų nuomonę, girdi, reaguoja, ką sako vaikai ar suaugusieji, pasitikslina, abejoja ir kt.
A2. Kalba taip, kad būtų suprastas		
A2.1.1. Aiškiai artikuliuoja daugumą garsų, dažniausiai vartojamus žodžius.	A2.1.2. Kalba aiškiai artikuliuodamas garsus ir taisyklingai taria žodžius.	A2.1.3. Aiškiai, išraiškingai artikuliuoja visus garsus ir taisyklingai taria žodžius.
A2.2.1. Bendrauja su kitais trumpais sakiniais: bando reikšti mintis, nuotaikas, jausmus, nuomonę ir kt.	A2.2.2. Bendrauja su kitais riškia kalba: pasakoja, svarsto, aiškina, apibūdina, informuoja, diskutuoja ir kt., dalijasi sumanymais, išsako savo mintis, nuotaikas, jausmus, nuomonę ir kt.	A2.2.3. Bendrauja su kitais riškiais sakiniais: pasakoja, svarsto, aiškina, apibūdina, informuoja, diskutuoja, nuosekliai ir aiškiai išsako mintis, nuotaikas, jausmus, nuomonę, jausdamas komunikacinę situaciją (kam kalbu, su kuo kalbu, kur, kada ir kaip kalbu).
A3. Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos ir etikos normų		
A3.1.1. Įprastose situacijose kalba gana laisvai, natūraliai, kai kada naudoja įvairias intonacijas, pauzes, pabrėžia svarbiausią žodį ar frazę, vartoja pagrindinius mandagumo žodžius.	A3.1.2. Kalba gyvai, natūraliai, laisvai, išraiškingai, naudoja įvairias intonacijas, pauzes, pabrėžia svarbiausią žodį ar frazę, vartoja pagrindinius mandagumo žodžius, laikosi pagrindinių kalbos kultūros normų (derina gimines, skaičių, linksnį ir kt.).	A3.1.3. Įvairiose situacijose kalba gyvai, natūraliai, laisvai, įtaigiai, išraiškingai, naudoja įvairias intonacijas, pauzes, pabrėžia svarbiausią žodį ar frazę, intuityviai junta kalbos grožį, vartoja mandagumo žodžius, laikosi pagrindinių kalbos kultūros normų (derina gimines, skaičių, linksnį ir kt.).
A3.2.1. Įprastose situacijose epizodiškai žaidžia, bando megzti kontaktą ir bendrauti su kitakalbiais, kalbos, kalbėjimo ir kitokių sutrikimų turinčiais asmenimis.	A3.2.2. Žaidžia, užmezga kontaktą ir bendrauja su kitakalbiais, kalbos, kalbėjimo ir kitokių sutrikimų turinčiais asmenimis.	A3.2.3. Įvairiose situacijose žaidžia, užmezga kontaktą ir bendrauja su kitakalbiais, kalbos, kalbėjimo ir kitokių sutrikimų turinčiais asmenimis.
B. Skaitymo pradmenys		
B1. Mokosi skaityti		
B1.1.1. Mėgina paaškinti, kodėl svarbu mokytis skaityti, dažniausiai gerai ir tinkamai elgiasi su knyga.	B1.1.2. Paaškina, kodėl svarbu mokytis skaityti, nurodo skaitymo privalumus ir teikiamas galimybes.	B1.1.3. Argumentuotai paaškina, kodėl svarbu mokytis skaityti, nurodo skaitymo privalumus ir teikiamas galimybes, pateikia

	Moka elgtis su knyga (žino teksto skaitymo kryptį, skiria puslapio, knygos pradžią, pabaigą ir kt.).	pavyzdžių. Visada moka elgtis su knyga (žino teksto skaitymo kryptį, skiria puslapio, knygos pradžią, pabaigą ir kt.).
B1.2.1. Įvardija keletą raidžių, skiria raides nuo kitų ženklų ir simbolių, pradeda sieti garsus ir raides, pastebi kai kuriuos raidžių panašumus ir skirtumus, perskaito trumpus, pavienius žodžius.	B1.2.2. Atpažįsta daugumą raidžių, skiria raides nuo kitų ženklų ir simbolių, sieja garsus ir raides, pastebi raidžių panašumus ir skirtumus, pagal išgales perskaito pavienius žodžius, užrašus.	B1.2.3. Atpažįsta visas raides, skiria raides nuo kitų ženklų ir simbolių, sieja garsus ir raides, įvardija raidžių panašumus ir skirtumus, savarankiškai perskaito pavienius žodžius, užrašus, nesudėtingus tekstus.
B2. Domisi knygomis ir kitais spaudiniais		
B2.1.1. Fragmentiškai susidomi knygomis, žurnalais, atvirukais ir kitais spaudiniais, dažniausiai juos saugo, bando paaiškinti, kodėl reikia leidinius gerbti ir tausoti.	B2.1.2. Domisi knygomis, žurnalais ir kitais spaudiniais, jų iliustracijomis, ieško jose sąsajų su tekstu, paaiškina, kodėl reikia leidinius gerbti ir tausoti.	B2.1.3. Nuolat domisi knygomis, žurnalais, atvirukais ir kitais spaudiniais, kūrybiškai pasinaudoja jais savo veikloje, juos saugo, argumentuotai paaiškina, kodėl reikia leidinius gerbti ir tausoti, pateikia tinkamo, netinkamo elgesio su knyga pavyzdžių.
B2.2.1. Įvardija savo mėgstamas knygas, pagrindinius veikėjus, nerišliai komentuoja poelgius, nuotykius, pasakoja girdėtas pasakas, bando deklamuoti, minti mįsles ir kt.	B2.2.2. Įvardija savo mėgstamas knygas, pasakoja apie veikėjus, komentuoja poelgius, nuotykius, seka girdėtas pasakas, mena mįsles, deklamuoja, skiria eiliuotą tekstą nuo prozos.	B2.2.3. Įvardija savo mėgstamas knygas, sklandžiai, rišliai pasakoja apie veikėjus, komentuoja jų poelgius, nuotykius, santykius, seka girdėtas pasakas, mena mįsles, deklamuoja ir kt.
C. Rašymo pradmenys		
C1. Pradeda suprasti rašto reikšmę		
C1.1.1. Bando nusakyti, kodėl svarbu mokytis rašyti, įvardina kai kuriuos rašymo privalumus ir teikiamas galimybes.	C1.1.2. Nusako, kodėl svarbu mokytis rašyti, paaiškina svarbiausius rašymo privalumus ir teikiamas galimybes.	C1.1.3. Nusako ir moka paaiškinti, kodėl svarbu mokytis rašyti, plačiau apibūdina rašymo privalumus ir teikiamas galimybes.
C1.2.1. Bando aiškinti, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti susitarti, susikalbėti, bendrauti.	C1.2.2. Paaiškina, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti susitarti, susikalbėti, bendrauti.	C1.2.3. Išsamiai paaiškina, kad įvairūs ženklai, rašmenys yra skirti susitarti, susikalbėti, bendrauti.
C2. Mokosi rašyti		
C2.1.1. Bando išreikšti savo išgyvenimus, patirtį piešiniais, ženklais, pagal išgales „užrašo“ savo vardą, žodį (piešia iliustracijas, fragmentiškai panaudoja raides, kitus ženklus,	C2.1.2. Išreiškia savo išgyvenimus, patirtį piešiniais, ženklais, pagal išgales „užrašo“ savo vardą, žodį (piešia iliustracijas, fragmentiškai panaudoja raides,	C2.1.3. Kūrybiškai išreiškia savo išgyvenimus, patirtį piešiniais, ženklais, pagal išgales „užrašo“ savo vardą, žodį (piešia iliustracijas, fragmentiškai panaudoja raides, kitus ženklus,

keverzonėmis imituoja rašymą, kuria savo užkoduotą raštą).	kitus ženklus, keverzonėmis imituoja rašymą, kuria savo užkoduotą raštą).	keverzonėmis imituoja rašymą, kuria savo užkoduotą raštą).
C2.2.1. Bando kopijuoti, rašyti raides, žodžius, trumpus sakinius, naudodamasis įvairiomis priemonėmis (pvz., kompiuterio klaviatūra), mėgina tinkamai laikyti rašiklį.	C2.2.2. Kopijuoja, pradeda rašyti raides, žodžius, trumpus sakinius, naudodamasis įvairiomis priemonėmis (pvz., kompiuterio klaviatūra), tinkamai laiko rašiklį.	C2.2.3. Tiksliai kopijuoja, rašo raides, žodžius, trumpus sakinius, naudodamasis įvairiomis priemonėmis (pvz., kompiuterio klaviatūra), visada tinkamai laiko rašiklį.
D. Kalbos pažinimas		
D1. Domisi kalbos galimybėmis		
D1.1.1. Epizodiškai domisi savo ir kitomis kalbomis, tarmėmis, fragmentiškai išreišdamas pagarbų požiūrį į savo gimtąją kalbą, tarmę, svetimą kalbą.	D1.1.2. Domisi savo ir kitomis kalbomis, tarmėmis, išreišdamas pagarbų požiūrį į savo gimtąją kalbą, tarmę, svetimą kalbą.	D1.1.3. Nuolat domisi savo ir kitomis kalbomis, tarmėmis, aiškiai, su pasitikėjimu išreišdamas pagarbų požiūrį į savo gimtąją kalbą, tarmę, svetimą kalbą.
D1.2.1. Pradeda skirti garsus nuo raidžių, pastebėti garsų panašumus ir skirtumus, bando išskirti garsą žodžio pradžioje, atpažįsta kai kurių nežinomų žodžių reikšmę, remdamasis kontekstu ir (ar) savo patirtimi, skiria kai kuriuos perkeltinės reikšmės žodžius.	D1.2.2. Skiria garsus nuo raidžių, pastebi garsų panašumus ir skirtumus, išskiria garsą žodžio pradžioje ir gale; atpažįsta nežinomo žodžio reikšmę, remdamasis kontekstu ir (ar) savo patirtimi, skiria perkeltinės reikšmės žodžius, pasakymus, paaiškina jų reikšmę.	D1.2.3. Gerai skiria garsus nuo raidžių, greitai pastebi garsų panašumus ir skirtumus, moka paaiškinti, aiškiai ir tiksliai išskiria garsą žodžio pradžioje, gale ir viduryje, atpažįsta nežinomo žodžio reikšmę, remdamasis kontekstu ir (ar) savo patirtimi, skiria perkeltinės reikšmės žodžius, pasakymus, paaiškina jų reikšmę.
D2. Kuria, pasinaudodamas kalbos išgalėmis		
D2.1.1. Bando kurti įvairius trumpus, nesudėtingus tekstus: istorijas, pasakas, eilėraštkus, dainų tekstus, mįsles ir kt. Pamėgdžiodamas gamina knygeles, atvirukus, sveikinimus ir kt., pasitelkdamas vizualines raiškos išgales.	D2.1.2. Kuria įvairius nesudėtingus tekstus: istorijas, pasakas, eilėraštkus, dainų tekstus, mįsles ir kt. Kuria ir gamina knygeles, sienlaikraščius, atvirukus, sveikinimus, reklamas, „rašo“ laiškus ir kt., pasitelkdamas vizualines raiškos išgales.	D2.1.3. Su išmone kuria įvairius nesudėtingus tekstus: istorijas, pasakas, eilėraštkus, dainų tekstus, mįsles ir kt., panaudoja savo veikloje. Išradingai kuria ir gamina knygeles, sienlaikraščius, atvirukus, sveikinimus, reklamas, „rašo“ laiškus ir kt., pasitelkdamas vizualines raiškos išgales.
D2.2.1. Pradeda tyrinėti kalbą ir ja eksperimentuoti, žaisdamas kalbinius žodinius, stalo ir kompiuterinius žaidimus, ieškodamas informacijos apie kalbą knygoje, internete ir kituose šaltiniuose.	D2.2.2. Tyrinėja kalbą ir ja eksperimentuoja, žaisdamas kalbinius žodinius, stalo ir kompiuterinius žaidimus, ieškodamas informacijos apie kalbą knygoje, internete ir kituose šaltiniuose.	D2.2.3. Išradingai tyrinėja kalbą ir drąsiai ja eksperimentuoja, žaisdamas kalbinius žodinius, stalo ir kompiuterinius žaidimus, ieškodamas informacijos apie kalbą knygoje, internete ir kituose šaltiniuose.

Mokymosi turinio sritis: MATEMATINIS UGDYMAS (integruotas informatinis mąstymas)		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Matematinis samprotavimas ir argumentavimas		
A1. Atlieka kasdieninėse situacijose pritaikomas matematinės procedūras		
A1.1.1. Skaičiuoja iki 10, praleisdamas kai kuriuos skaičius ar juos keisdamas vietomis. Skaičiuoja realių objektų kieki.	A1.1.2. Skaičiuoja iki 10. Nurodo padėtį eilėje (pirmas, antras). Manipuliuodamas aplinkos daiktais atlieka paprastus sudėties veiksmus (10 ribose).	A1.1.3. Skaičiuoja iki 20 ir daugiau, atskaičiuoja nuo bet kurios vietos (10 ribose). Pradedą skaičiuoti kas antrą skaičių. Nurodo padėtį eilėje (pirmas, antras). Manipuliuodamas aplinkos daiktais atlieka paprastus sudėties, atimties veiksmus (10 ribose).
A1.2.1. Pagal pavyzdį jungia ir skiria gerai žinomus, daugelį kartų išbandytus objektus (pvz., <i>grupuoją</i> po du, <i>klasifikuoja</i> pagal vieną požymį: dydį, formą, spalvą ir pan.).	A1.2.2. Eksperimentuoja su konkrečiais objektų rinkiniais juos jungdamas ir skirdamas (pvz., <i>palygina</i> : vienu daugiau, mažiau, po lygiai ir pan.; <i>grupuoją</i> : po du; <i>klasifikuoja</i> pagal vieną požymį: dydį, formą, spalvą ir pan.).	A1.2.3. Eksperimentuoja su konkrečiais objektų rinkiniais juos jungdamas ir skirdamas (pvz., <i>palygina</i> : vienu daugiau, mažiau, po lygiai ir pan.; <i>grupuoją</i> : po du, tris ir pan.; <i>klasifikuoja</i> pagal vieną požymį: dydį, formą, spalvą ir pan. ar iš karto kelis požymius (pvz.: dideli raudoni, dideli mėlyni)).
A1.3.1. Pagal pavyzdį išrikiuoja objektus iš eilės pagal vieną savybę (pvz. nuo mažiausio iki didžiausio, trumpiausio iki ilgiausio).	A1.3.2. Išrikiuoja objektus iš eilės pagal vieną savybę (pvz. nuo mažiausio iki didžiausio, trumpiausio iki ilgiausio), įvardina, kokia tvarka sudėjo objektus (serijavimas).	A1.3.3. Išrikiuoja objektus iš eilės pagal vieną ar kelias savybes (pvz. raudoni kubeliai nuo mažiausio iki didžiausio), įvardina, kokia tvarka sudėjo objektus (serijavimas).
A2. Kuria matematinius argumentus		
A2.1.1. Atsakinėdamas į klausimus pristato, kaip atliko užduotį.	A2.1.2. Derindamas žodinę kalbą, gestus ir kitą kūno kalbą bei konkrečius objektus, argumentuoja atliktus veiksmus ar jų seką. Epizodiškai naudoja matematinius terminus, simbolius.	A2.1.3. Derindamas žodinę kalbą, gestus ir kitą kūno kalbą bei konkrečius objektus, argumentuoja atliktus veiksmus ar jų seką. Naudoja matematinius terminus, simbolius.
B. Matematinė komunikacija		
B1. Atpažįsta įvairiomis formomis pateiktą matematinį pranešimą		
B1.1.1. Atsakinėdamas į klausimus („kiek daugiau" ir pan.), atkartoja tai, ką kiti pasakė, spontaniškai spėlioja.	B1.1.2. Atsako į klausimus („kiek daugiau" ir pan.) nurodydamas konkrečius objektus ar reiškinius.	B1.1.3. Atsako į klausimus („kiek daugiau" ir pan.) nurodydamas konkrečius objektus ar reiškinius. Savarankiškai kelia klausimus kiek? kaip? kodėl?

B1.2.1. Stebėdamas kitus, sekoje atpažįsta bent vieną dėsningumą.	B1.2.2. Atpažįsta piešiniais, žodžiais, simboliais pateiktus algoritmus. Pastebi ir įvardina įvairias objektų sekas, dėsningumus aplinkoje. Sekoje atpažįsta dėsningumus, juos pratęsia.	B1.2.3. Atpažįsta piešiniais, žodžiais, simboliais pateiktus algoritmus. Sekoje atpažįsta dėsningumus, juos pratęsia, kuria naujus dėsningumus. Atpažįsta nurodytas klaidas sekose, jas taiso.
B2. Įvairiomis priemonėmis ir formomis kuria ir pateikia matematinį pranešimą		
B2.1.1. Pagal pavyzdį suranda tokį pat skaičiaus simbolių objektų kiekiui pažymėti.	B2.1.2. Sieja objektų kiekį su atitinkamu objektų skaičių žyminčiu simboliu ir atvirkščiai (10 ribose), epizodiškai derina skaičių ir giminę (pvz., dvi žvaigždės, du obuoliai).	B2.1.3. Sieja objektų kiekį su skaičiais ir atvirkščiai (10 ribose), derina skaičių ir giminę (pvz., dvi žvaigždės, du obuoliai).
B2.2.1. Pradeda skirti įvykius, kurie buvo vakar, šiandien ar bus rytoj. Atsakinėdamas į klausimus pasako daikto padėtį (aukštai, žemai).	B2.2.2. Įvairiomis priemonėmis perteikia įvykių tėkmę, nuoseklumą, periodiškumą. Apibūdina žodžiais ar iliustruoja kitomis priemonėmis erdvėje esančius daikto santykius su savimi (priešais mane, už manęs, šalia manęs, mano kairėje, mano dešinėje).	B2.2.3. Apibūdina žodžiais ar iliustruoja kitomis priemonėmis laiko tėkmę, periodiškumą bei negrįžtamumą. Nusako erdvinius daikto santykius su savimi, padėtį kitų daiktų ar vienas kito atžvilgiu (aukščiau, žemiau, virš, po, šalia ir pan.). Parodo, kur yra greta esantys, bet nematomi objektai (pvz., žaidimų kiemelis ir pan.).
B2.3.1. Renka duomenis pagal vieną požymį.	B2.3.2. Renka, fiksuoja, pateikia duomenis pagal vieną požymį ir juos paaiškina. Atsitiktinumui nusakyti vartotoja sąvokos „visada, kartais, niekada“ (pvz., mano gimtadienis visada būna vasarą ir pan.).	B2.3.3. Renka, fiksuoja, pateikia surinktus duomenis pagal vieną ar daugiau požymių ir juos paaiškina. Atsitiktinumui nusakyti vartotoja sąvokos „visada, kartais, niekada“ (pvz., mano gimtadienis visada būna vasarą ir pan.). Bando skirti nuspėjamus ir nenuspėjamus įvykius (pvz., koks rytoj bus oras?)
C. Kūrybiškas matematinė problemų sprendimas		
C1. Analizuoja matematinę probleminę situaciją (problemos supratimas) ir ją įgyvendina		
C1.1.1. Pavadina gerai pažįstamas dvimates figūras. Susidūręs su sunkumais dažnai atsisako toliau veikti.	C1.1.2. Pavadina dvimates figūras, bando aptikti jų panašumus, skirtumus. Susidūręs su sunkumais prašo patarimų užbaigti pradėtą veiklą.	C1.1.3. Pavadina dvimates figūras, įvardina jų panašumus, skirtumus, savybes. Susidūręs su sunkumais, ieško pagalbos, užbaigia pradėtą veiklą.
C1.2.1. Stebėdamas draugus, matuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudodamasis sąlyginiu matu.	C1.2.2. Išmatuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudodamasis sąlyginiu matu, objektus palygina	C1.2.3. Išmatuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudodamasis sąlyginiu matu, objektus

	tarpusavyje naudodamas tiesioginius ir netiesioginius palyginimus (kuris yra ilgesnis, sunkesnis, didesnis, daugiau ar toliau). Fiksuoja gautus duomenis.	palygina tarpusavyje naudojant tiesioginius ir netiesioginius palyginimus (kuris yra ilgesnis, sunkesnis, didesnis, daugiau ar toliau) ir paaikrina savo samprotavimus. Fiksuoja gautus duomenis.
C2. Įsivertina savo veiklą: paaikrina matematinės problemos sprendimo procesą ir aptaria rezultatą		
C2.1.1. Atsakinėdamas į klausimus nusako ką ir kaip atliko, išgyveno, kas labiausiai jam sekėsi ir/ar nepavyko. Veikia atsiribodamas nuo asmeninės atsakomybės bendrame grupės darbe.	C2.1.2. Pagal pateiktą kriterijų aptaria ką ir kaip atliko; kas ir kodėl pavyko jam pačiam ar jo grupei ir ką kitą kartą būtų galima tobulinti. Aptaria savo veiksmus bendrame grupės darbe.	C2.1.3. Pagal pateiktus 1-2 kriterijus aptaria ką ir kaip atliko, išgyveno, suprato; argumentuoja, kas ir kodėl pavyko jam pačiam ar jo grupei ir ką kitą kartą būtų galima tobulinti, kur pritaikyti įgytą patirtį.
C2.2.1. Atsakinėdamas į klausimus, atpažįsta asmeninę savybę, padėjusią atlikti užduotį.	C2.2.2. Įvardina asmeninę savybę, kuri labiausiai pasitarnavo (pvz., aš buvau drąsus) atliekant užduotį.	C2.2.3. Įvardina daugiau nei vieną asmeninę savybę, kuri labiausiai pasitarnavo (pvz., aš buvau drąsus) atliekant užduotį. Argumentuoja savo pasirinkimą. Prisiima atsakomybę už pasekmes bendrame grupės darbe.

Mokymosi turinio sritis: MENINIS UGDYMAS		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Meninė (dailės, šokio, teatro, muzikos) raiška		
A1. Atlieka ar pavaizduoja įvairius meno kūrinis pavieniui, porose ar grupėje ir pristato savo meninę raišką kitiems		
A1.1.1 Įsisavina įvairių muzikinį repertuarą, išmoksta žaidimų, ratelių, šokių, imituodamas kitus vaidintojus, pavaizduoja įvairius įsivaizduotus bei tikrus veikėjus. Tai atlieka pavieniui, porose ir grupėse retai derindamasis prie kitų atlikėjų tembro, tempo, garsumo, ritmo ar judesių. Prisideda prie grupės erdvės ir kasdienės aplinkos puošimo.	A1.1.2 Įsisavina įvairių muzikinį repertuarą, išmoksta žaidimų, ratelių, šokių, pavaizduoja įvairius įsivaizduotus bei tikrus veikėjus. Tai atlieka pavieniui, porose ir grupėse. Kartu su kitais bendruomenės nariais puošia grupės erdves ir kasdienę aplinką.	A1.1.3 Įsisavina įvairių muzikinį repertuarą, išmoksta žaidimų, ratelių, šokių, pavaizduoja įvairius įsivaizduotus bei tikrus veikėjus išryškindamas ryškiausias jų savybes. Tai atlieka pavieniui, porose ir grupėse derindamasis prie kitų atlikėjų tembro, tempo, garsumo, ritmo ar judesių. Inicijuoja ir kartu su kitais bendruomenės nariais puošia grupės erdves ir kasdienę aplinką.

A2. Tinkamai, tikslingai ar pagal paskirtį pasirenka meninės raiškos priemones		
A2.1.1 Remdamasis pavyzdžiais ar patarimais naudoja įvairias dailės priemones (pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, molį, gamtos ir netradicines medžiagas).	A2.1.2 Naudoja įvairias dailės priemones (pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, molį, gamtos ir netradicines medžiagas).	A2.1.3 Naudoja įvairias dailės priemones (pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, molį, gamtos ir netradicines medžiagas) Tikslingai pasirenka norimo storio linijas, spalvas ar formas siekdamas kūrinyje išgauti savitą ritmą, nuotaiką.
A2.2.1 Išbando įvairius klasės muzikos instrumentus, kūno perkusijos garsus bei vokalo technikas.	A2.2.2 Išbando įvairius klasės muzikos instrumentus, kūno perkusijos garsus bei vokalo technikas ir pagrindžia savo pasirinkimus.	A2.2.3 Išbando įvairius klasės muzikos instrumentus, kūno perkusijos garsus bei vokalo technikas, pagrindžia savo pasirinkimus ir panaudoja įvairias išraiškos priemones tobulindamas kūrinio atlikimą.
A2.3.1. Naudodamasis pavyzdžiais ir patarimais išbando įvairių judesių tempą, dydį, erdvės lygius siekdamas perteikti judančius ir nejudančius aplinkos objektus, gamtos procesus.	A2.3.2 Išbando įvairių judesių tempą, dydį, erdvės lygius siekdamas perteikti judančius ir nejudančius aplinkos objektus, gamtos procesus.	A2.3.3 Tikslingai pasirenka ir išbando įvairių judesių tempą, dydį, erdvės lygius siekdamas perteikti judančius ir nejudančius aplinkos objektus, gamtos procesus.
A2.4.1 Išbando įvairius mokytojo pasiūlytus judesius, veido išraiškas bei balso technikas pavaizduodamas skirtingus veikėjus bei fabulos situacijas. Panaudoja lėles, kostiumus, dekoracijas, butaforiją ir kitas priemones teatriniuose žaidimuose.	A2.4.2 Išbando įvairius judesius, veido išraiškas bei balso technikas pavaizduojant skirtingus veikėjus bei fabulos situacijas. Panaudoja lėles, kostiumus, dekoracijas, butaforiją ir kitas priemones plėtojant draminius žaidimus ir kūrinius.	A2.4.3 Išbando įvairius judesius, veido išraiškas bei balso technikas pavaizduojant skirtingus veikėjus, jų emocijas bei fabulos situacijas. Pasiūlo kokias priemones (pvz. lėles, kostiumus, dekoracijas, butaforiją ir kt.) panaudoti, plėtojant draminius žaidimus ir kūrinius.
A3. Improvizuoja, konstruoja, komponuoja, taiko įvairias kūrybines technikas, spontaniškai žaisdami ar tikslingai kurdami pavieniui bei grupėse		
A3.1.1 Kuria paties pasirinkta dažniausiai ta pačia technika. Spontaniškai taiko įvairias kūrybines technikas žaidžiant pavieniui.	A3.1.2 Kuria paties pasirinkta ar pasiūlyta technika. Spontaniškai taiko įvairias kūrybines technikas žaidžiant pavieniui ir grupėse. Ieško naujų raiškos būdų.	A3.1.3 Kuria paties pasirinkta ar pasiūlyta technika. Spontaniškai taiko įvairias kūrybines technikas žaidžiant pavieniui ir grupėse. Drąsiai ir išradingai išbando naujų raiškos būdus negalvodamas apie galutinį rezultatą. Rezultatyviai bendradarbiauja su kitais vaikais.

A3.2.1 Su mokytojo pagalba panaudoja ritmikos bei melodinio kontūro variacijas, kurdamas muzikinius darinius. Pasiūlo idėjų garsiniams fonams.	A3.2.2 Panaudoja išmoktas ritmikos bei melodinio kontūro variacijas, kurdamas muzikinius darinius. Kuria garsinius fonus. Pateikia savo muzikines idėjas ikonografiniu piešiniu arba naudodamas įrašymo technologijas.	A3.2.3 Kuria muzikinius darinius, panaudodamas ritmikos bei melodinio kontūro variacijas. Muzikos darinius jungia į ilgesnes sekas. Pateikia savo muzikines idėjas ikonografiniu piešiniu arba naudodamas įrašymo technologijas. Kuria ir fiksuoja garsinius fonus.
A3.3.1 Pagal pateiktus pavyzdžius kuria judesius ir jų sekas, improvizuoja kartais atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą. Šoka pavieniui.	A3.3.2 Kuria judesius ir jų sekas, improvizuoja atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą.	A3.3.3 Kuria judesius ir jų sekas, improvizuoja atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą. Noriai šoka porose ir grupėse.
A3.4.1 Su mokytojo pagalba parodo nurodytas emocijas ir jausmus balsu, veido išraiška bei judesiais per teatrinis žaidimus. Įvardija paprastus pavyzdžius, kaip kiti žmonės išreiškia emocijas ir jausmus balsu ir kūnu.	A3.4.2 Parodo nurodytas emocijas ir jausmus balsu, veido išraiška bei judesiais per savo ar kitų inicijuotus teatrinis žaidimus. Įvardija, kaip kiti žmonės išreiškia emocijas ir jausmus balsu ir kūnu.	A3.4.3 Parodo veikėjų emocijas ir jausmus balsu, veido išraiška bei judesiais per savo ar kitų inicijuotus teatrinis žaidimus. Įvardija, kaip kiti žmonės išreiškia emocijas ir jausmus balsu ir kūnu.
B. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) supratimas ir vertinimas		
B1. Vadovaudamasis pateiktais kriterijais savais žodžiais analizuoja, aiškina ir komentuoja meno kūrinio elementus, naudotas raiškos priemones, techniką ir įgytą meninę patirtį		
B1.1.1 Vadovaudamasis pateikiamomis užuominomis apibūdina linijas (trumpos, ilgos, storos, plonos, ryškios ir t.t.). Savarankiškai išvardija kelias spalvas. Paaiškina, kas pavaizduota.	B1.1.2 Apibūdina linijas (trumpos, ilgos, storos, plonos, ryškios ir t.t.), išvardija daugumą spalvų ir keletą formų. Paaiškina, kas pavaizduota, įvardija temą, idėją.	B1.1.3 Savais žodžiais apibūdina linijas (trumpos, ilgos, storos, plonos, ryškios ir t.t.), išvardija daugumą spalvų ir keletą formų. Paaiškina, kas pavaizduota, įvardija temą, idėją. Atkreipia dėmesį į detales, naudotą techniką.
B1.2.1 Mokytojo padedamas savais žodžiais paaiškina savo supratimą apie muzikinius kontrastus (aukštai/žemai; garsiai/tyliai; ilgas/trumpas; tas pats/skirtingas; linksmas/liūdnas) bei muzikines sąvokas klausant, kuriant ir atliekant įvairius muzikos kūrinius.	B1.2.2 Paaiškina savo supratimą apie muzikinius kontrastus (aukštai/žemai; garsiai/tyliai; ilgas/trumpas; tas pats/skirtingas; linksmas/liūdnas) bei muzikines sąvokas klausant, kuriant ir atliekant įvairius muzikos kūrinius.	B1.2.3 Elementariais muzikiniais terminais paaiškina savo supratimą apie muzikinius kontrastus (aukštai/žemai; garsiai/tyliai; ilgas/trumpas; tas pats/skirtingas; linksmas/liūdnas) bei muzikines sąvokas klausant, kuriant ir atliekant įvairius muzikos kūrinius.

B1.3.1 Vadovaudamasis pateikiamomis užuominomis apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą arba atliktus judesius, temą, nuotaiką. Įvardija 1-2 judėjimo būdus.	B1.3.2 Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, atliktus judesius, temą, nuotaiką. Įvardija pagrindinius judėjimo būdus.	B1.3.3 Elementariais terminais apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, atliktus judesius, temą, nuotaiką. Įvardija pagrindinius judėjimo būdus.
B1.4.1 Mokytojo padedamas paaiškina, kaip pasakojimas ar teatro spektaklis paveikia jų jausmus. Aptaria, kaip teatrinės raiškos priemonės (balsas, kūnas, lėlės, kostiumai, dekoracijos, butaforiją ir kt.) daro spektaklį įdomesnį.	B1.4.2 Paaiškina, kaip pasakojimas ar teatro spektaklis paveikia jausmus. Aptaria, kaip teatrinės raiškos priemonės (balsas, kūnas, lėlės, kostiumai, dekoracijos, butaforiją ir kt.) padeda išryškinti jausmus.	B1.4.3 Savais žodžiais paaiškina, kaip pasakojimas ar teatro spektaklis paveikia jų jausmus ir kaip jų jausmai paveikia pasakojimą ar spektaklį. Aptaria, kaip teatrinės raiškos priemonės (balsas, kūnas, lėlės, kostiumai, dekoracijos, butaforiją ir kt.) padeda išryškinti jausmus.
B2. Apmąsto, vertina ir reiškia preferencijas savo ir kitų meno kūriniams		
B2.1.1 Naudodamasis užuominomis arba pavyzdžiais teikia pastebėjimus apie koncertus, spektaklius, parodas, pavienius meno kūrinius ar bendraamžių raišką. Sulaukęs klasės draugų ar mokytojo grįžtamojo ryšio retkarčiais tobulina savo muzikines, kinestetines ar vaidybines idėjas.	B2.1.2 Dalijasi įspūdžiais, užduoda klausimus ir teikia pastebėjimus apie koncertus, spektaklius, parodas, pavienius meno kūrinius ar bendraamžių raišką. Sulaukęs klasės draugų ar mokytojo grįžtamojo ryšio tobulina savo muzikines, kinestetines ar vaidybines idėjas.	B2.1.3 Noriai dalijasi įspūdžiais, analizuoja, užduoda klausimus ir aktyviai teikia pastebėjimus apie koncertus, spektaklius, parodas, pavienius meno kūrinius ar bendraamžių raišką. Sulaukęs klasės draugų ar mokytojo grįžtamojo ryšio noriai tobulina savo muzikines, kinestetines ar vaidybines idėjas.
B2.2.1 Stebi, klausosi meno kūrinio ir atsakydamas į mokytojo klausimus arba pateikiamas užuominas trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus.	B2.2.2 Atidžiai stebi, klausosi meno kūrinio ir trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus. Įvardija, kurios muzikinės idėjos, vaizduojamojo meno ar spektaklio dalys labiausiai patraukia dėmesį.	B2.2.3 Atidžiai stebi, klausosi meno kūrinio ir nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus. Įvardija, kurios muzikinės idėjos, vaizduojamojo meno ar spektaklio dalys labiausiai patraukia dėmesį ir naudodamasis užuominomis išskiria konkrečias savybes.
B3. Patiria įvairių stilių bei žanrų kūrinius; skiria šiuolaikinius ir senesnių laikų meno kūrinius		
B3.1.1 Naudodamasis užuominomis ir vadovaudamasis pateiktais kriterijais atpažįsta ryškius kūrinio elementus, kurie padeda priskirti konkrečiam stiliui, žanrui ar laikmečiui.	B3.1.2 Vadovaudamasis pateiktais kriterijais atpažįsta ryškius kūrinio elementus, kurie padeda priskirti konkrečiam stiliui, žanrui ar laikmečiui.	B3.1.3 Vadovaudamasis pateiktais kriterijais atpažįsta ryškius kūrinio elementus, kurie padeda priskirti konkrečiam stiliui, žanrui ar laikmečiui. Savais žodžiais su mokytojo pagalba pagrindžia savo nuomonę.
C. Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) reiškinių taikymo bei paskirties ir kontekstų pažinimas		
C1. Atpažįsta ir aptaria meno paskirtis bei kontekstus ir patirtus meno reiškinius sieja su asmenine raiška		

<p>C1.1.1 Naudodamasis užuominomis ar pavyzdžiais įvardija kur ir kada girdi muziką ar mato šokį, pastebi ir atpažįsta dailės kūrinius savo aplinkose bei nurodo šių meno kūrinių paskirtis. Aptaria kada ir kaip žmonės kūnu ir kalba rodo emocijas teatre ir gyvenime. Skiria atlikėjus nuo klausytojų.</p>	<p>C1.1.2 Įvardija kur ir kada girdi muziką ar mato šokį, pastebi ir atpažįsta dailės kūrinius savo aplinkose bei nurodo šių meno kūrinių paskirtis. Aptaria kada ir kaip žmonės kūnu ir kalba rodo emocijas teatre ir gyvenime. Įvardija kuo skiriasi atlikėjų ir klausytojų vaidmenys.</p>	<p>C1.1.3 Įvardija kur ir kada girdi muziką ar mato šokį, pastebi ir atpažįsta dailės kūrinius savo aplinkose bei nurodo šių meno kūrinių paskirtis. Mokytojo padedamas trumpai pasidalina savo įspūdžiais apie kūrinio tinkamumą tame kontekste. Aptaria kada ir kaip žmonės kūnu ir kalba rodo emocijas teatre ir gyvenime. Įvardija kaip pasakojimai ir teatras padeda suprasti veikėjų skirtingus požiūrius.</p>
<p>C1.2.1 Naudodamasis užuominomis ir pateikiamais pavyzdžiais įvardija, kaip jo pomėgiai ir meninės patirtys siejasi su jo meniniais pasirinkimais. (Pvz.: kokios muzikos klausytis, kokias medijas rinktis, kaip dekoruoti savo aplinką, kokius spektaklius pamatyti ir kt.).</p>	<p>C1.2.2 Aptaria savo meninius pasirinkimus (pvz.: kokios muzikos klausytis, kokias medijas rinktis, kaip dekoruoti savo aplinką, kokius spektaklius pamatyti ir kt.).</p>	<p>C1.2.3 Įvardija ir paaiškina, kaip jo pomėgiai ir meninės patirtys siejasi su jo meniniais pasirinkimais. (Pvz.: kokios muzikos klausytis, kokias medijas rinktis, kaip dekoruoti savo aplinką, kokius spektaklius pamatyti ir kt.).</p>
C2. Lygina savo šalies kultūros reiškinius su kitų šalių meno tradicijomis ir kūriniais, aptaria kitoniškumo vertę		
<p>C2.1.1 Išmokęs savos ir užsienio kultūros muzikinio, šokio ar teatrinio folkloro bei tautodailės, atskiria savos kultūros pavyzdžius nuo kitų kultūrų.</p>	<p>C2.1.2 Išmokęs savos ir užsienio kultūros muzikinio, šokio ar teatrinio folkloro bei tautodailės, pagal pateikiamus kriterijus nurodo panašumų ir skirtumų. Paaškina kuo tie skirtumai jam įdomūs.</p>	<p>C2.1.3 Išmokęs savos ir užsienio kultūros muzikinio, šokio ar teatrinio folkloro bei tautodailės, pagal pateikiamus kriterijus nurodo panašumus ir skirtumus. Paaškina tų skirtumų ypatumus ir kuo tie skirtumai jam įdomūs.</p>
C3. Dalyvauja kultūriniame gyvenime ir bendrauja su kūrėjais bei svarsto meno reiškinių taikymo galimybes už mokyklos ribų		
<p>C3.1.1 Įstaigos bendruomenės raginamas ir padedamas muzikine, šokio, teatro bei vizualine raiška prisideda prie mokyklos ir savo aplinkos kultūrinio gyvenimo, bendrauja su ugdymo įstaigos svečiais – menininkais.</p>	<p>C3.1.2 Muzikine, šokio, teatro bei vizualine raiška prisideda prie mokyklos ir savo aplinkos kultūrinio gyvenimo, bendrauja su ugdymo įstaigos svečiais – menininkais.</p>	<p>C3.1.3 Rodo iniciatyvą ir muzikine, šokio, teatro bei vizualine raiška aktyviai dalyvauja mokyklos ir savo aplinkos kultūriniame gyvenime, bendrauja su ugdymo įstaigos svečiais – menininkais.</p>
<p>C3.2.1 Naudodamasis pateikiamomis užuominomis ir pavyzdžiais pasiūlo kaip savo šeimoje ir kitoje aplinkoje už mokyklos ribų</p>	<p>C3.2.2 Pasiūlo kaip savo šeimoje ir kitoje aplinkoje už mokyklos ribų panaudoti ir plėtoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas, spektaklius bei kūrinius.</p>	<p>C3.2.3 Pasiūlo kaip savo šeimoje ir kitoje aplinkoje už mokyklos ribų panaudoti ir plėtoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas,</p>

panaudoti ir plėtoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas, spektaklius bei kūrinius.		spektaklius bei kūrinius. Aktyviai prisideda įgyvendinant šias idėjas.
---	--	--

SOCIALINIS UGDYMAS		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Gyvename kartu		
A1. Pažįsta ir priima savo bei kitų vaikų šeimas		
A1.1.1. Dialoginiame pokalbyje pasakoja apie savo šeimą, jos narius ir kt. Atpažįsta ir bando įvardinti savo jausmus šeimos nariams.	A1.1.2. Klasėje/grupėje bendrame pokalbyje dalinasi mintimis apie savo šeimą, jos narius, jų pareigas, laisvalaikį kartu; nusistato atvirumo ribas: pasakoja tik tai, ką mano galįs „čia ir dabar“ pasakyti. Įvardina konkrečius (meilė, pagarba, rūpestis artimu, prierašumas ar kt.) jausmus, kuriuos jis/ji jaučia šeimos nariams ir artimiesiems; jausmus sieja/tapatina su santykiu; brangina gerus santykius šeimoje.	A1.1.3. Reflektuoja savo atvirumo ribas: pasako, kam ir kiek gali pasakoti apie savo šeimą. Emocijas ir jausmus šeimos nariams sieja su situacijomis; pradeda diferencijuoti pastovius jausmus šeimai ar jos nariams ir konkrečiose situacijose kilusias emocijas; tapatina save su šeima ir šeimos vertybėmis.
A1.2.1. Klausosi pasakojimų apie kitų vaikų šeimas; stengiasi suvaldyti lyginimą ir vertinimą. Pasakoja, kaip jo/jos šeima naudoja technologijas, bendraujant su toli gyvenančiais giminaičiais.	A1.2.2. Domisi kitų vaikų šeimomis, aktyviai klausinėja, Be vertinimo priima įvairias šeimas. Išbando skaitmenines technologijas bendraujant su toli gyvenančiais giminaičiais; dalinasi bendravimo patirtimi.	A1.2.3. Atvirai priima įvairias šeimas ir samprotauja, kodėl tai svarbu; klausinėdamas neperžengia kitų vaikų atvirumo ribų. Remiantis šeimos patirtimi dalinasi apmąstymais, kaip technologijos padeda toli gyvenantiems šeimos nariams būti kartu; brangina savo santykį su toliau gyvenančiais giminaičiais.
A2. Dalyvauja klasės/grupės ir mokyklos/darželio bendruomenėje		
A2.1.1. Vadovaujasi keliomis klasės/grupės susitarimais; supratęs, kad sulaužė susitarimą bando koreguoti elgesį. Elgiasi draugiškai su bendraamžiais; gavęs grįžtamąjį ryšį, kad pasielgė netinkamai, bando koreguoti savo elgesį, atsiprašo.	A2.1.2. Veikia vadovaudamasis daugeliu klasės /grupės susitarimų; prisiima išsipareigojimus ir juos vykdo; pastebi ir nurodo, kai susitarimų nesilaikoma. Kuria ir palaiko draugiškus santykius su klasės/grupės draugais ir ugdytojais; socialiai	A2.1.3. Kasdienėse situacijose primena bendraamžiams, kokių susitarimų iškilusioje situacijoje reikėtų laikytis; pats siūlo idėjas grupės susitarimams; pradeda riboti savo egocentiškumą kasdieninėse situacijose, kai asmeniniai norai kertasi su kitų gerove.

	saugiai elgiasi; atpažįsta savo netinkamą elgesį ir jį koreguoja.	Konfliktnėse situacijose ieško visiems priimtino sprendimo; renkasi įtraukų elgesį sunkiau į bendruomenę įsijungiančiųjų atžvilgiu.
A2.2.1. Epizodiškai imasi klasei/grupei aktualių darbų	A2.2.2. Kasdienėje veikloje geranoriškai prisiima apibrėžtą atsakomybę ir stengiasi atlikti klases/grupes bendruomenei aktualius darbus; atsiskaito mokytojui, siekia įvertinimo ir pripažinimo.	A2.2.3. Pats/pati pastebi, kur gali prisidėti, rodo iniciatyvą ir pasiūlo atlikti bendruomenei naudingą darbą.
A3. Gyvena multikultūrinėje aplinkoje		
A3.1.1. Darbeliuose atvaizduoja Lietuvos valstybinę vėliavą; dialoginiame pokalbyje pasako, kad valstybės tvarka ir gerove rūpinasi gaisrinė, policija, greitoji ir kt. institucijos. Pasakoja apie šeimoje puoselėjamas savo tautos tradicijas (papročius, šventes); dainuoja, žaidžia, šoka savo tautos dainas, žaidimus, ratelius ir kt. Dalyvauja valstybinėse /tautinėse (lietuvių ir kitų grupėje ir/ar ugdymo institucijoje atstovaujama tautybių) šventėse, ruošiasi joms, deklamuoja eilėraščius, dainuoja daineles, gamina tautinę atributiką.	A3.1.2. Atpažįsta Lietuvos simbolius; Lietuvių kalbą nurodo, kaip skiriamąjį mūsų tautos bruožą; randa Lietuvos teritoriją pasaulio žemėlapyje; nurodo vieną Lietuvos valdžios instituciją - prezidentą; paaiškina, iš kur atsiranda valdžia, kad ji yra renkama; remiantis pasakomis ir turima informacija samprotauja apie valstybės vadovo (karaliaus, prezidento...) vaidmenį šalies gyvenime. Per patirtį tyrinėja savo tautos kultūrinį paveldą: meną, maistą, tradicijas ...; šeimos rate renka informaciją apie savo tautos tradicijas ir ja dalinasi mokykloje/darželyje; tautos meno elementus naudoja meninėje saviraiškoje; gerbia savo tautos kultūrinį paveldą. Noriai prisideda rengiant valstybines ir tautines šventes (įskaitant visas grupėje reprezentuojamas tautines grupes); kasdieninėje veikloje pagarbiai elgiasi su tautiniais ir valstybės simboliais.	A3.1.3. Nurodo dvi šiuolaikinės Lietuvos valdžios institucijas: prezidentą ir seimą; remiantis medijose, artimoje aplinkoje ir šeimoje girdėta/matyta informacija dalinasi asmeniniais pastebėjimais ir samprotavimais apie rinkimus; gali atpažinti dabartinės Lietuvos sienų kontūrą. Savo iniciatyva tautinės kultūros žiniomis praturtina pedagogo organizuotos ir vaikų inspiruotos veiklos turinį; atskiria savo tautos kultūros apraiškas; tyrinėjant tautos kultūrinį paveldą skaitmeninio turinio peržiūrai panaudoja prieinamas technologijas. Imasi iniciatyvos ir siūlo idėjas valstybinių/tautinių švenčių šventimui; įtraukia į pasiruošimą šventėms draugus ir šeimos narius; samprotauja apie šventes, kaip pagarbos gimtinei, Tėvynei, kalbai, papročiams, tradicijoms ir valstybės simboliams išraišką.
A3.2.1. Pastebi, kad aplinkui yra skirtingų tautų/tikėjimų/religijų žmonių; įvardina žinomus /sutiktus jų atstovus (pvz. rusai, žydai, totoriai, lenkai...) Pastebi, kad kitų šalių/tautų	A3.2.2. Atpažįsta artimoje aplinkoje (gyvenimo vietoje, mokykloje/darželyje) sutinkamas tautines ir religines bendruomenes / jų atstovus.	A3.2.3. Tyrinėja artimoje aplinkoje (gyvenimo vietoje, mokykloje/darželyje) sutinkamas tautines ir religines bendruomenes.

<p>atstovai skiriasi savo kalba, išvaizda ar kt. Bando bendrauti su skirtingais nei jis/ji, žaidžia kartu.</p>	<p>Lygina artimoje aplinkoje atpažįstamas kitų tautų kultūros apraiškas ir įvardina pastebėtus panašumus/skirtumus; atpažįsta skirtingų tautų kultūrinį išskirtinumą. Savo kasdieninio gyvenimo ir mokymosi aplinkoje atvirai priima žmonių įvairovę; bendrauja su sutinkamomis mažumomis; stengiasi susilaikyti nuo vertinamų komentarų.</p>	<p>Paaikrina, kad žmonės yra skirtingi ir priima tai kaip vertybę; savo turimomis kitų šalių/kultūrų žiniomis spontaniškai pasinaudoja žaidimo situacijose ar atlikdamas kūrybines/projektines užduotis. Mažumų ir pažeidžiamų grupių atžvilgiu demonstruoja įtraukų elgesį; gerbia ir pripažįsta tiesiogiai sutinkamą kitokį gyvenimo būdą/tradicijas.</p>
B. Uždirbame ir naudojame gėrybės		
B1. Atsakingai elgiasi su savo ir kitų žmonių nuosavybe		
<p>B1.1.1. Nurodo, kurie kasdienėse situacijose naudojami daiktai yra jo, o kurie. ne jo; naudoja ir saugo/gina savo daiktus; laikosi bendro naudojimosi daiktu (turtu) susitarimų; įsijungia į savo ir bendrų daiktų tvarkymą.</p>	<p>B1.1.2. Samprotauja, kokiomis sąlygomis jis/ji gali naudotis kitų asmeniniu ar bendru turtu; siekia bendro/kitų turto naudojimo susitarimų ir pats/pati jų laikosi; tvarko savo ir bendrus daiktus.</p>	<p>B1.1.3. Paaikrina, kodėl yra svarbu tausoti savo daiktus ir laikytis bendro turto naudojimo susitarimų; pats/pati prisiima atsakomybę už nuosavus daiktus; tausojančiai naudojasi bendrais daiktais; gina bendrą nuosavybę; kelia klausimus ir pasiūlo savo sprendimus kilus konfliktui dėl naudojimosi nuosavybe teisių pažeidimo.</p>
<p>B1.2.1. Įvardina daiktus, kuriuos gavo dovanų ar padovanojo savo draugams, artimiesiems; teigia, kad dovanoti daiktai yra negražinami ir kad skolintus daiktus reikia grąžinti.</p>	<p>B1.2.2. Atsakant į klausimus gali paaikrinti, kuo skiriasi dovanojimas, mainai, skolinimas ir neteisėtas pasisavinimas/vagystė; skiria ir įvardina šiuos reiškinius kasdieninėse situacijose; gyvenimo, žaidimo ir mokymosi situacijose išbando dovanojimo, mainų ir/ar skolinimosi procesus.</p>	<p>B1.2.3. Kasdieninio gyvenimo kontekstuose teisingai vartoja sąvokas dovanoti, mainyti (apsikeisti), paskolinti; kasdienėse situacijose sąmoningai dalyvauja dovanojimo, mainų ir skolinimo/si procesuose; siūlo savo idėjas, inicijuoja žaidimus, imituojančius mainus ir/ar skolinimąsi.</p>
B2. Atranda pinigų reikšmę ir daiktų piniginę vertę		
<p>B2.1.1. Atpažįsta Lietuvoje naudojamus pinigus; skiria banknotus ir monetas.</p>	<p>B2.1.2. Lygina Lietuvoje naudojamų pinigų - Eurų ir centų - vertes; pradeda samprotauti apie Eurų ir centų perkamąją galią.</p>	<p>B2.1.3. Vertinant galimybę įsigyti trokštamą daiktą pritaiko žinias apie pinigų vertę; remiantis asmenine patirtimi ar pasakomis pasakoja, kad būna skirtingų pinigų: pvz. litai, svarai, frankai, doleriai, auksiniai, senoviniai pinigai ar kt.</p>

<p>B2.2.1. Pasako, kad pinigai naudojami daiktams, paslaugoms įsigyti; remiantis patirtimi gali pateikti pavyzdžių. Pradedą išskirti daiktus ir paslaugas: „brangu - pigu“, „brangiau - pigiau“.</p>	<p>B2.2.2. Domisi, kam šeima išleidžia pinigus; smalsauja, kam juos išleidžia kiti žmonės; remiantis patirtimi samprotauja apie pinigų išleidimą. Kasdieninėse situacijose tikslingai naudoja sąvokas „brangu“ ir „pigu“; pradeda samprotauti apie daiktų/paslaugų reikalingumą bei kainą; pradeda skirti gėrybes kurias gali, o kurių negali jo/jos šeima įsigyti.</p>	<p>B2.2.3. Remiantis savo šeimos patirtimi paaiškina, kam reikalingi pinigai; samprotauja, kam pinigus norėtų išleisti jis/ji; pradeda reflektuoti ir atskirti žmogaus savivertę nuo jo finansinių galimybių. Atpažįsta situacijas, kuriose reikia suvaldyti savo emocijas - troškimą įsigyti daiktą, pasinaudoti draugo daiktu ir pan; pradeda samprotauti apie taupymą.</p>
B3. Gerbia visus darbus kaip būdą užtikrinti asmeninę, šeimos, visuomenės gerovę		
<p>B3.1. Pokalbyje samprotauja, kodėl svarbu dirbti, įsitraukti į darbinę veiklą. Įvardina keletą profesijų ir nurodo, ką tų profesijų žmonės veikia, kaip rengiasi, kokius įrankius naudoja ir kt.; pradeda tapatintis su artimos aplinkos žmonių profesijomis.</p>	<p>B3.1. Remiantis šeimos patirtimi paaiškina, kokius darbus dirba jų tėveliai, kaip jų darbinę veiklą užtikrina jų šeimos gerovę; papasakoja, kaip gali padėti ir padeda savo šeimos nariams atliekant kasdienes darbus. Domisi profesijomis; nurodo, kokį darbą dirba jo aplinkos žmonės; profesijų tyrinėjime naudoja skaitmeninius išteklius; žaisdamas/a imituoja profesinę veiklą; pradeda apmąstyti savo pomėgius ir dalintis mintimis apie galimas profesijas ateityje.</p>	<p>B3.3. Įžvelgia ir įvardina darbo vertę asmens ir šeimos gerovei; žaidybinėse situacijose taiko žinias apie darbinę veiklą ir pinigų uždirbimą. Pradedą skirti veiklas pinigams uždirbti ir tai, ką žmonės daro ne dėl pinigų (žaidimas, hobi, rūpinimasis kitais šeimoje); gerbia savo ir kitų darbą ir tausoja darbo rezultatus.</p>
<p>B3.2. Laisvo žaidimo ar struktūruotoje veikloje atlieka gamintojo arba pirkėjo/pardavėjo vaidmenį.</p>	<p>B3.2. Žaidybinėse situacijose pradeda modeliuoti ekonominius santykius: kuria siužetus, kuriuose atlieka pirkėjo, pardavėjo, gamintojo vaidmenį; įvardina savo ir kitų žaidėjų funkcijas, t.y. ką kiekvienas daro/turi daryti.</p>	<p>B3.2. Vartoja sąvokas pardavėjas, pirkėjas, gamintojas; pritaiko ekonominių santykių ir darbo kultūros žinias žaidybinėse ir realiose situacijose.</p>
C. Mūsų gyvenimo kaita		
C1. Tyrinėja savo paties ir šeimos istoriją		
<p>C1.1 Pasakoja apie savo kaitą augant.</p>	<p>C1.1. Analizuoja ir apibūdina savo paties augimą nuo gimimo iki dabartinio laikotarpio; lygina savo išvaizdą ir gebėjimus anksčiau ir dabar; priima ir didžiuojasi savo augimu/branda.</p>	<p>C1.1. Pradedą modeliuoti, koks bus po metų kitų, kai dar paaugs.</p>

<p>C1.2. Įvardina savo šeimos kartas; skirsto šeimos narius vyriausieji / jauniausieji. Trumpai pasakoja jam/jai pačiam/pačiai svarbius praeities įvykius.</p>	<p>C1.2. Išskiria ir apibūdina skirtingas savo šeimos kartas: vaikus, tėvus ir senelius ir susieja juos giminės ryšiais. Pasakojimuose apie jam/jai svarbius šeimos praeities įvykius, pradeda juos sieti su dabartiniu gyvenimu.</p>	<p>C1.2. Aktyviai domisi savo šeimos kartomis; siekia išsiaiškinti kartų ryšius kitose pažįstamų žmonių šeimose; tapatinasi su savo šeima kaip socialiniu, tautiniu ir kultūriniu vienetu. Remiantis savo ir kitų šeimų pažinimu kuria žmonių /šeimų gyvenimo pasakojimus, kuriuose įvykius pateikia istorine seka.</p>
C2. Orientuojasi laiko tėkmėje: „praeitis-dabartis-ateitis“		
<p>C2.1. Įvykių laikui nusakyti naudoja būtojo laiko veiksmažodžius; supranta, kai kitas naudoja laikorieveiksmius (vakar, seniau, dabar, šiandien, vėliau, rytoj ir kt.) Paveikslėliuose atvaizduotus įvykius/paveikslėlius dėlioja pagal veiksmo eiliškumą; kalbėdamas apie paveikslėlius konstruoja nuoseklų pasakojimą.</p>	<p>C2.1. Įvykių laikui nusakyti pradeda vartoti laikorieveiksmius (vakar, seniau, dabar, šiandien, vėliau, rytoj ir kt.). Realius ar išklaustyto istorijos įvykius jungia į seką ir taip konstruoja nuoseklų atpasakojimą; pasakojimą gali pratęsti į ateitį.</p>	<p>C2.1. Kasdieninėse situacijose spontaniškoje kalboje naudoja laiką nusakančias kalbos formas: būtojo laiko veiksmažodžius ir laikorieveiksmius. Įvykių ir/ar paveikslėlių dėliojimą pagal veiksmo eiliškumą panaudoja kuriant istorijas ir pasakojimus.</p>
<p>C2.2. Pokalbyje pasakoja, kas buvo praeityje; planavimo situacijoje pradeda kalbėti apie artimą ateitį.</p>	<p>C2.2. Kasdieninėse situacijose reflektuoja netolimos praeities įvykius; pasako, kas vyksta dabar; planuoja /numato tolimesnę veiklą/įvykių eigą.</p>	<p>C2.2. Žaidybinėse situacijose „keliauja laike“ į tolimą praeitį ir/ar į ateitį ir kuria istorijas/siužetus.</p>
C3. Aiškinasi praeities įvykius ir juos sieja su dabartimi		
<p>C3.1. Renka konkrečiai apibrėžtą informaciją apie praeities įvykius iš liudininkų (artimų žmonių) ir fragmentiškai perpasakoja. Bando paaiškinti, iš kur sužinojo ir nurodyti informacijos apie praeitį šaltinius.</p>	<p>C3.1. Domisi ir savo iniciatyva klausinėja apie praeities įvykius; pradeda ieškoti informacijos apie praeitį įvairiuose šaltiniuose (žmonės, knygos, radijo, TV, skaitmeninėse laikmenose ir Internetė); peržiūri skaitmeniniu formatu pateiktą informaciją. Pasakojimuose apie praeities įvykius nurodo, iš kur gavo informaciją (pats patyrė, kitas pasakojo, skaitė/matė knygoje, atrado Internetė ar kt.).</p>	<p>C3.1. Stengiasi tiksliai perteikti informaciją apie praeities įvykius; savaip interpretuoja ir aiškina surinktą informaciją; pradeda vertinti informacijos tikslumą/patikimumą; istorinių įvykių kontekste pradeda tapatintis su tauta ir valstybe. Domisi ir samprotauja, kur galima rasti informacijos apie praeities įvykius; pradeda skirti, kur pats/pati sugalvojo, o kur sužinojo iš kitur; pradeda vertinti šaltinių patikimumą; remiantis patirtimi pradeda samprotauti apie skaitmeninių šaltinių naudą ir ribotumus.</p>

<p>C3.2. Spontaniškai palygina dabarties gyvenimą su gyvenimu praeityje. Remdamasis tėvų senelių pasakojimais apie praeitį nupiešia piešinį ir fragmentiškai papasakoja apie jį.</p>	<p>C3.2. Pagal pateiktus ir/ar paties pastebėtus požymius lygina dabarties gyvenimą su gyvenimu praeityje; dabartį ir praeitį sieja asociatyviais panašumo ryšiais. Remdamasis iš tėvų ir senelių prisiminimais ir pateikta informacija (artefaktais, fotografijomis ir kt.) sukuria rišlų kelių sakinių pasakojimą apie praeitį.</p>	<p>C3.2. Tikslingai lyginant praeities ir dabarties gyvenimą rezultatus vaizduoja diagramomis, kuriomis išskiria panašumus ir skirtumus; pradeda ieškoti priežastinių ryšių. Inicijuoja žodinio ir/ar vaizdinio pranešimo apie praeitį rengimą; pasakojimo iliustravimui ir pateikimui pradeda naudotis prieinamomis skaitmeninėmis technologijomis.</p>
D. Mūsų aplinka		
D1. Orientuojasi artimoje aplinkoje		
<p>D1.1. Pasakodamas apie savo gyvenamą vietą įvardina miestą/kaimą, gatvę; atpažįsta keletą situacijų, kuriose svarbu žinoti savo adresą</p>	<p>D1.1. Nurodo vietas, kur jis/ji gyvena ir/ar dažnai lankosi; pasako esminius adresą elementus: šalį, miestą/kaimą, gatvę ir namo numerį; samprotauja, kada svarbu žinoti savo adresą.</p>	<p>D1.1. Teisingai vartoja sąvoką adresą; paaiškina, kokiose situacijose ir kodėl yra svarbu žinoti savo adresą; pradeda samprotauti apie asmeninių duomenų apsaugą tiesioginiame bendravime.</p>
<p>D1.2. Apibūdinant žinomą vietovę įvardina keletą artimoje aplinkoje matomų objektų. Pasakodamas, kaip keliauja iš namų į darželį, mokyklą ir kt. įvardina keletą maršruto elementų.</p>	<p>D1.2. Pasakodamas, kur gyvena, mokosi ar dažnai lankosi, nurodo vietovės pavadinimą ir apibūdina aplinkui esamus objektus, kurie gali padėti įsivaizduoti ar atpažinti tą vietovę; piešiniu atvaizduoja matytas vietas. Piešia kasdieninės kelionės (pvz. tarp namų ir mokyklos/darželio) maršrutą ir jį fragmentiškai apibūdina.</p>	<p>D1.2. Vietovės nurodymui panaudoja aplinkui esančius objektus; naudoja vietos prieveiksnius. Detaliai pasakoja, kaip keliauja iš namų į darželį, mokyklą, parką, parduotuvę ir kt.; pasakojime pamini: svarbius objektus, gatvių pavadinimus, atstumus, kryptis ir kt.; maršrutą pavaizduoja schema ar piešiniu, kuriame žymi orientacinius objektus; nurodo orientavimuisi naudojamas technologijas.</p>
D2. Domisi tolimesne geografine aplinka ir žmonių gyvenimu joje		
<p>D2.1. Pasakoja apie aplankytas Lietuvos ar pasaulio vietas; nurodo aplankytus geografinius objektus; gali įvardinti keletą gyvūnų ar augalų iš kitokio klimato kraštų. Lietuvos žemėlapyje randa keletą geografinių objektų: miestai, upės, jūra.</p>	<p>D2.1. Pasakojimuose apie aplankytas vietas išskiria ir įvardina geografinius objektus; geografinių vietovių apibūdinimui pradeda vartoti geografines sąvokas; lygina aplankytų šalių klimatą, augaliją ir gyvūniją. Lietuvos žemėlapyje randa geografinius objektus: miestus, upes, jūrą...; atpažįsta šiuos objektus</p>	<p>D2.1. Apibūdina geografinių objektų požymius; palygina objektus pagal akivaizdų požymį. Domisi žemėlapiu ir aiškina jų paskirtį; pasaulio žemėlapyje arba gaublyje randa kelias žinomas arba aplankytas užsienio šalis; tyrinėja prieinamą skaitmeninį žemėlapi.</p>

	žyminčius simbolius; pasaulio žemėlapyje arba gaublyje randa Lietuvą.	
D2.2. Nurodo, keletą pažįstamoje geografinėje aplinkoje vykdomų ūkinės ar pramoginės veiklos pavyzdžių.	D2.2. Pasakoja apie tolimas (iš knygų ar filmų žinomas arba pačių lankytas) geografines vietas; geografines vietas/kraštus asociatyviai sieja su žmonių gyvenimu ir veikla.	D2.2. Pradedą ieškoti ryšių tarp geografinės aplinkos ir žmonių gyvenimo; samprotauja, kaip žmonių gyvenimas ir veikla veikia aplinką, ir kaip aplinka veikia žmonių veiklą ir gyvenimo būdą.
D3. Aktyviai tyrinėja tiesiogiai patiriamą geografinę aplinką		
D3.1. Stebi aplinką ir savo pastebėjimais dalinasi žodžiu; pradeda diferencijuoti, ką pats sugalvoja, o ką matė.	D3.1. Domisi namų ir ugdymosi aplinka, ją analizuoja; artimoje aplinkoje pastebi pokyčius; savo pastebėjimus fiksuoja piešiniu, lentele ar diagrama; stebėjimų išvadamis dalinasi su mokytoju ir draugais; nurodo aplinkos pokyčių tyrinėjime naudotą informacijos šaltinį (tiesiogiai stebėtą objektą, žmogų, kuris sakė, knygą, kurioje matė ar Internetą)	D3.1. Domisi ir samprotauja, kur galima rasti informacijos apie geografinę aplinką ar rūpimus geografinius objektus; pradeda abejoti informacija ir vertinti šaltinių patikimumą.
D3.2. Spontaniškai klausinėja apie tiesiogiai stebimus ir/ar vaizdinėje medžiagoje pateiktus objektus.	D3.2. Tikslingai renka informaciją apie geografinius objektus: miestą ir kaimą, upę ir ežerą...; naudojant IT peržiūri pateiktą skaitmeninį turinį; analizuoja, lygina ir grupuoja geografinius objektus; papasakoja, ką sužinojo ir suprato.	D3.2. Grupuoja geografinius objektus ir įvardina sudarytas grupes; klasifikavimo rezultatai pristato schematiškai ir paaiškina.

SVEIKATOS IR FIZINIS UGDYMAS		
Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
A. Savęs ir kitų pažinimas, asmeninis tobulėjimas		
A1. Įvardija mokymosi ir asmeninius tikslus, planuoja žingsnius, kaip jų siekti ir veikti		
A1.1.1 Papasakoja ką norėtų žinoti ir išmolti, tačiau kai tai padaryti negali papasakoti.	A1.1.2 Papasakoja ką norėtų sužinoti, išmolti, atlikti, planuoja žingsnius kaip tai galėtų padaryti.	A1.1.3 Papasakoja ką norėtų sužinoti, išmolti, atlikti, planuoja ir įgyvendina paprastus žingsnius kaip tai padarys.

A.1.2.1 Supranta ir papasakoja problemos esmę, su kitais tariasi dėl problemos sprendimo, bet pats žingsnių nenumato.	A1.2.2 Ieško tinkamų sprendimų problemai spręsti, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes, tariasi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę, siūlo ir priima pagalbą.	A1.2.3 Ieško tinkamų sprendimų iškeltai problemai spręsti, numato priimtų sprendimų galimas pasekmes, tariasi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę, siūlo ir priima pagalbą.
A1.3.1 Plėtoja ir vykdo paties pasirinktą veiklą, tačiau negeba tęsti jos kitą dieną.	A1.3.2 Turiningai plėtoja paties pasirinktą veiklą, ją tęsia kitą dieną, kelias dienas.	A1.3.3 Geba pasirinkti keletą veiklų, kurias plėtoja vieną po kitos, po to grįžta prie jų kitą dieną, tęsia keletą dienų, kol neužbaigia.
A2. Palankiai save vertina, įvardija savo stiprybes: asmenines savybes, gebėjimus, talentus		
A2.1.1 Teigiamai vertina save ir savo veiksmus. Ne visada pavyksta atpažinti palankumo ir nepalankumo ženklus iš kitų.	A2.1.2 Save ir savo gebėjimus vertina teigiamai. Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus (pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.).	A2.1.3 Demonstruoja savęs ir kitų teigiamą vertinimą už atliktus veiksmus, įvardija palankumo ir nepalankumo jam ženklus ir pagarbų elgesį.
A2.2.1 Papasakoja apie savo pomėgius, įvardija mėgstamą veiklą, bet negali argumentuoti.	A2.2.2 Papasakoja apie savo pomėgius, įvardija mėgstamą veiklą, bando argumentuoti kodėl.	A2.2.3 Papasakoja apie savo pomėgius, įvardija mėgstamą veiklą, argumentuoja kodėl mėgsta vieną veiklą ir nemėgsta kitos.
A3. Atpažįsta, įvardija, tyrinėja ir išreiškia emocijas ir jausmus, supranta savo ir kitų elgesį		
A3.1.1 Supranta ir įvardija emocijas iš paveikslėlių, vaizdo medžiagos, tačiau negali įvardinti visas.	A3.1.2 Stebėdamas vaizdo medžiagą, paveikslėlius įvardina juose matomas emocijas: džiaugsmą, liūdesį, pyktį, baimę, nuostabą ir t.t.	A3.1.3 Papasakoja apie emocijas ir numato jų valdymo strategijas.
A3.2.1 Naudoja įvairias veido mimikas, balso intonaciją, kūno kalbą, bet ne visada pavyksta tinkamai išreikšti savo jausmus ir emocijas.	A3.2.2 Naudoja įvairias veido mimikas, balso intonaciją, kūno kalbą norėdamas išreikšti savo jausmus ir emocijas. Papasakoja kokias emocijas gali jausti įvairiose situacijose.	A3.2.3 Naudoja įvairias veido mimikas, balso intonaciją, kūno kalbą, įvairiais būdais išreiškia savo jausmus ir emocijas.
A3.3.1 Papasakoja iš kūno kalbos ir balso kaip jaučiasi kitas žmogus, bet padėti jam nenumato strategijų.	A3.3.2 Iš veido mimikos, balso, kūno kalbos nustato ir papasakoja kaip jaučiasi kitas, pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir geranoriškai stengiasi jam padėti.	A3.3.3 Iš veido mimikos, balso, kūno kalbos nustato ir papasakoja kaip jaučiasi kitas, padeda valdyti kitiems neigiamas emocijas.
A3.4.1 Papasakoja kaip jaučiasi, kai yra nusiminęs, piktas, tačiau kaip padėti sau negali įvardinti.	A3.4.2 Papasakoja, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	A3.4.3 Papasakoja, kas gali padėti jam pasijusti geriau, kai yra nusiminęs ar piktas ir kaip jis gali padėti kitiems.
A4. Atpažįsta nerimą, stresą, jo įveikai ir valdymui taiko būdus (pvz., kvėpavimo technikas ir kt.)		

A4.1.1 Patyręs stiprių emocijų stengiasi nusiraminti, atsipalaiduoti. Tačiau atsipalaidavimo technikų taikyti negali.	A4.1.2 Patyręs stiprių emocijų stengiasi nusiraminti, atsipalaiduoti. Taiko keletą jam žinomų nusiramimo būdų: kvėpavimo technikas, fizinį aktyvumą, knygelių vartymą ir t.t.	A4.1.3 Patyręs stiprių emocijų stengiasi nusiraminti, atsipalaiduoti ir padeda kitiems. Taiko keletą jam žinomų nusiramimo būdų: kvėpavimo technikas, fizinį aktyvumą, knygelių vartymą ir t.t.
B. Atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas		
B1. Laikosi saugaus elgesio ir draugystės išsaugojimo taisyklių grupėje/klasėje, žaidimų aikštelėje, autobuse, gatvėje ir kitose erdvėse		
B1.1.1 Papasakoja apie susitarimus, taisykles ir jų prasmę, tačiau savarankiškai laikytis ne visada išeina.	B1.1.2 Papasakoja apie susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir savarankiškai jų laikosi.	B1.1.3 Papasakoja apie susitarimų, taisyklių prasmę, naudingumą, savarankiškai jų laikosi ir skatina laikytis kitus.
B1.2.1 Su suaugusiojo pagalba sprendžia konfliktus.	B1.2.2 Savarankiškai, be suaugusiojo pagalbos, išsprendžia nedidelius konfliktus, ieško kompromiso.	B1.2.3 Savarankiškai išsprendžia nedidelius konfliktus, ieško kompromiso, įtraukia kitus į sprendimą.
B1.3.1 Papasakoja kaip vengti smurto ir patyčių, tačiau pačiam ne visada pavyksta išvengti.	B1.3.2 Papasakoja kaip vengti smurto ir patyčių, stengiasi vengti pats.	B1.3.3 Papasakoja kaip vengti smurto ir patyčių, įtraukia kitus į procesą.
B2. Priima sveikatai palankius sprendimus, įvardija sprendimų pasekmes		
B2.1.1 Papasakoja koks sprendimas gali būti palankus sveikatai ir koks žalingas, tačiau pasekmių įvardinti negali.	B2.1.2 Pritaiko kelių žingsnių sprendimų priėmimo būdą ir įvardija galimas pasekmes.	B2.1.3 Papasakoja apie galimus kelis variantus sprendimų priėmimo dėl sveikatos, paaiškina galimas pasekmes.
B3. Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą		
B3.1.1. Atpažįsta ir įvardija pavojingas buitines medžiagas, tačiau turi sunkumų įvardinti kaip saugiai jų laikyti namuose.	B3.1.2 Elgiasi budriai ir atsargiai savo aplinkoje: atpažįsta ir įvardija pavojingas buitines medžiagas, pateikia pavyzdžių kaip jas saugiai laikyti namuose.	B3.1.3 Elgiasi budriai ir atsargiai savo aplinkoje: atpažįsta ir įvardija pavojingas buitines medžiagas, pateikia pavyzdžių kaip jas saugiai laikyti namuose, padeda kitiems.
B3.2.1 Papasakoja kaip elgtis su buitinais, elektros prietaisais, bet nesupranta kodėl.	B3.2.2 Papasakoja kaip elgtis su buitinais, elektros prietaisais, supranta kodėl.	B3.2.3 Papasakoja kaip elgtis su buitinais, elektros prietaisais, paaiškina kodėl.
B3.3.1 Papasakoja, kad negalima pasitikėti nepažįstamais žmonėmis, bet neįvardina kodėl.	B3.3.2 Aiškina, kodėl negalima pasitikėti nepažįstamais žmonėmis, nurodo žmones kuriems papasakotų apie nepažįstamųjų kvietimą pasivaikščioti ir pan.	B3.3.3 Aiškina, kodėl negalima pasitikėti nepažįstamais žmonėmis, nurodo žmones kuriems papasakotų apie nepažįstamųjų kvietimą pasivaikščioti, papasakoja ką daryti, kai nepažįstamas kviečia pasivaikščioti.

B3.4.1 Papasakoja apie saugias ir nesaugias aplinkas, bet įvardinti negali kodėl yra saugios ir nesaugios.	B 3.4.2 Įvardija saugias ir nesaugias mokymosi, žaidimų ir kitas buvimo aplinkas, papasakoja kodėl.	B3.4.3 Įvardija saugias ir nesaugias mokymosi, žaidimų ir kitas buvimo aplinkas, papasakoja kodėl ir pateikia pavyzdžius.
B3.5.1 Papasakoja, kad ligų ir traumų reikia vengti, nepasako kodėl.	B 3.5.2 Paaškina kaip galima išvengti ligų ir traumų.	B 3.5.3 Paaškina kaip ir kodėl reikia vengti ligų ir traumų.
C. Asmens, bendruomenės sveikatos stiprinimas		
C1. Įvardija savo ir bendruomenės sveikatos poreikius		
C1.1.1 Papasakoja kaip supranta kas yra sveikata (būklė, savijauta), tačiau negali tinkamai apibūdinti kaip saugoti savo kūną ir sveikatą.	C1.1.2 Papasakoja kas yra sveikata, kaip reikia saugoti kūną, savo ir kitų sveikatą, kad būtų saugus ir sveikas.	C1.1.3 Papasakoja kas yra sveikata, žino kelis apibrėžimus, supranta ir paaškina kodėl reikia saugoti savo ir kitų kūną ir sveikatą.
C2. Aiškina sveikos gyvensenos svarbą: būti fiziškai aktyviu, sveikai maitintis, laikytis mokymosi/poilsio režimo, vengti streso ir žalingų įpročių		
C2.1.1 Papasakoja kas yra sveika gyvensena, tačiau pavyzdžių kas veikia sveikatą negali pateikti.	C 2.1.2 Komentuoja sveikos gyvensenos sampratą, pateikia sveikatai palankaus ir sveikatai žalingo elgesio pavyzdžių.	C2.1.3 Papasakoja sveikos gyvensenos principus, išvardina veiksnius veikiančius sveikatą: mityba, fizinis aktyvumas, stresas, žalingi įpročiai, priklausomybės, darbo/poilsio režimas.
C3. Demonstruoja pirmosios pagalbos pradinius įgūdžius, įvardija pirmosios pagalbos algoritmus, žingsnius; papasakoja kaip elgtis nelaimės atveju ir kur ieškoti pagalbos		
C3.1.1. Papasakoja kur kreiptis pagalbos įvykus nelaimėi, negali pademonstruoti pirmosios pagalbos įgūdžių.	C3.1.2 Demonstruoja pirmosios pagalbos pradinius įgūdžius, įvardija pirmosios pagalbos algoritmus, žingsnius; papasakoja kaip elgtis nelaimės atveju ir kur ieškoti pagalbos.	C3.1.3 Demonstruoja pirmosios pagalbos pradinius įgūdžius, papasakoja apie algoritmus ir žingsnius, demonstruoja ką darys nelaimės atveju.
C4.1 Pasakoja kaip elgtis susirgus, kaip padėti susirgusiam šeimos nariui		
C4.1.1 Papasakoja kaip elgtis susirgus, tačiau nemoka padėti kitam šeimos nariui.	C4.1.2 Pasakoja kaip elgtis susirgus, kaip padėti susirgusiam šeimos nariui.	C4.1.3. Papasakoja kaip elgtis susirgus, kaip padėti sergančiam šeimos nariui, ką daryti pasveikus, kad vėl nesusirgti.
D. Judamųjų gebėjimų formavimasis		
D1. Demonstruoja pagrindinius judamuosius gebėjimus		
D1.1.1 Eina, bėga, šokinėja dviem kojomis, meta, spiria, atmuša kamuolį, atlieka nesudėtingus koordinacinius pratimus. Ne visada pagauna mestą daiktą: kamuolį, balioną, smėlio maišelį. Sunkiau išlaiko	D1.1.2 Eina, bėga keisdamas judėjimo kryptį ir tempą, meta, gauda, atmuša, spiria kamuolį, išlaiko pusiausvyrą, atlieka nesudėtingus koordinacinius pratimus.	D1.1.3 Demonstruoja puikius motorinius gebėjimus: eina, bėga tiesiai, atbulas, šonu, kryžiuojamuoju žingsniu, apibėgdamas kliūtis. Tiksliai meta kamuolį (draugui, į taikinį), pagauna jį, išlaiko stabilų kūno padėtį eidamas

pusiausvyrą, jaučia baimę lipdamas, eidamas paaukštinimais, nestabiliais paviršiais, atlieka šuoliukus viena koja vietoje, bet judėdamas pirmyn-daro klaidų.		paaukštinimais, stovėdamas ant vienos kojos, ant nestabilių paviršių, tiksliai atlieka nesudėtingus koordinacinius pratimus, derina rankų ir kojų judesius atlieka šuoliukus viena koja vietoje ir judėdamas pirmyn.
D1.2.1 Stengiasi atkartoti mokytojo rodokus/įvardinamus judesius, imituoja ir mėgdžioja gyvūnų elgesį. Sunkiau sekasi sujungti kelis judesius pvz. apibėgti kliūtis ir išokti į lanką. Pratimus atlieka netiksliai.	D1.2.2 Atkartoja mokytojo rodokus/įvardinamus judesius, noriai improvizuoja mėgdžiodamas gyvūnų elgesį, atlieka nesudėtingus judesių junginius pvz. aprienda kamuolį aplink kliūtis ir meta jį į krepšį. Stengiasi tiksliai atlikti pasiūlytus pratimus.	D1.2.3 Tiksliai atlieka mokytojo įvardintus judesius, pastebi kitų klaidas, jas komentuoja. Greitai ir tiksliai atlieka 2-3 judesių seką, kuria savo judesių sekas. Atlikdamas pratimus stebi save ir kitus, komentuoja klaidas, stengiasi jų nekartoti.
D2. Žaidžia judriuosius, sportinius muzikinius, tautinius (liaudies) žaidimus		
D2.1.1 Žaidžia nesudėtingus judriuosius, muzikinius, tautinius (lietuvių liaudies ir kitų tautų) žaidimus. Mokosi sportinių žaidimų (krepšinio, futbolo ir t.t.) elementų. Ne visada pavyksta suprasti žaidimo taisykles, laikytis jų.	D2.1.2 Noriai žaidžia nesudėtingus judriuosius, sportinius, muzikinius, tautinius (lietuvių liaudies ir kitų tautų) žaidimus. Mokosi sportinių žaidimų (krepšinio, futbolo ir t.t.) elementų, bando pritaikyti juos žaidybinėse situacijose. Supranta žaidimų taisykles, laikosi jų.	D2.1.3 Aiškina žaidimų taisykles, žaisdamas pastebi nesilaikančius jų, komentuoja. Mokosi sportinių žaidimų (krepšinio, futbolo ir t.t.) elementų, bando pritaikyti juos žaidybinėse situacijose. Rodo iniciatyvą mokyti naujų žaidimų, siūlo savo mėgstamus žaidimus.
D3. Demonstruoja taisyklingos laikysenos ir taisyklingo kvėpavimo įgūdžius		
E3.1.1 Stebi savo laikyseną veidrodyje, prie sienos, bet pagrindinius taisyklingos laikysenos bruožus įvardija ir laikyseną koreguoja tik mokytojui padedant. Atlikdamas pratimus kvėpuoja spontaniškai, judesių nederina su kvėpavimu.	D.3.1.2 Įvardija pagrindinius taisyklingos laikysenos požymius, papasakoja kaip galima pasitikrinti savo laikyseną. Stebi savo laikyseną veidrodyje, prie sienos, stengiasi savarankiškai ar su pagalba ją koreguoti. Paaikrina kaip reikia kvėpuoti judant, atliekant pratimus, mokytojui atkreipus dėmesį, stengiasi koreguoti kvėpavimą.	D.3.1.3 Stebi ir tyrinėja savo ir grupės draugų laikyseną. Sėdėdamas, stovėdamas, judėdamas demonstruoja taisyklingą laikyseną, mokytojui atkreipus dėmesį įvardina pagrindinius taisyklingo kvėpavimo požymius. Atlikdamas pratimus, kvėpuoja ritmingai, vadovaujasi mokytojo rekomendacijomis.
E. Savistaba ir judesių suvokimas		
E1. Aktyviai judėdamas išsiaiškina kokią įtaką fizinis aktyvumas turi sveikatai ir gerai savijautai		
E1.1.1 Judrių veiklų metu kylančias emocijas ne visada išreiškia tinkamu būdu: jautriai reaguoja į nesėkmes, kylančius konfliktus sprendžia tik mokytojui padedant.	E1.1.2 Demonstruoja judėjimo džiaugsmą, įvardija savo baimes (išbandyti naujus pratimus, vadovauti mankštai ir t.t.), judrių veiklų metu vengia konfliktų, stengiasi juos spręsti be mokytojo pagalbos.	E1.1.3 Atkreipia dėmesį į kitų emocijas, stengiasi paguosti nelaimėjusį žaidimo, paaikrina, kad didžiausią džiaugsmą teikia ne pergalės, o dalyvavimas judriose veiklose.

E1.2.1 Įvardija keletą fiziškai aktyvių veiklų (pvz. važiavimas dviračiu, plaukimas, pasivaikščiojimas), pasirenka iš mokytojo siūlomų veiklų.	E1.2.2 Įvardija ir komentuoja savo mėgstamas judėjimo veiklas (pvz. važinėti dviračiu, paspirtuku ir t.t.) ir žaidimus (judriuosius ir sportinius).	E1.2.3 Siūlo savo mėgstamas veiklas išbandyti visiems pvz. inicijuoja žaidimą. Lauke juda spontaniškai ir kviečia judėti kitus.
E1.3.1 Judėdamas neatpažįsta organizmo siunčiamų signalų ir nuovargio požymių. Sustoja pailsėti tik pedagogui pasiūlius.	E1.3.2 Įvardija nuovargio požymius: „aš suprakaitavau“, „aš uždusau“ ir organizmo reakcijas į fizinį krūvį „man karšta“, „mano širdis stipriai plaka“, pavargęs stengiasi pailsėti.	E1.3.3 Pavargęs geba savarankiškai pailsėti ir atsipalaiduoti: pasivaikščioti, giliai pakvėpuoti.
E2. Orientuojasi erdvėje, keičia judėjimo tempą, kryptį, kūno padėtį		
E2.1.1 Juda savo pasirinktu tempu ribotoje erdvėje. Ne iškart randa daiktų vietą pagal nurodytus orientyrus pvz. „prie lango“, „už medžio“	E2.1.2 Juda skirtingu tempu ir skirtingomis kryptimis ribotoje erdvėje. Atranda daiktus pagal nurodytus orientyrus.	E2.1.3. Supranta užduotį „daryk priešingai“ pvz. mokytojui sakant judam pirmyn reikia judėti atgal“, „einame lėtai -einame greitai“ ir t.t.
E2.2.1 Judėdamas dažnai kliūna už erdvėje esančių daiktų, atsitrenkia į kartu judantį vaiką. Veikiant poroje nepavyksta suderinti judesių ir judėjimo tempo.	E2.2.2 Judėdamas stengiasi saugoti save ir kitus, išvengti kelyje pasitaikančių kliūčių (daiktų, kitų vaikų). Sustojęs į eilę, vorą, ratą, stengiasi išlaikyti atstumą. Judėdamas poroje stengiasi derinti rankų ir kojų judesius.	E 2.2.3 Juda saugiai, stebėdamas erdvėje esančias kliūtis: daiktus, kitus vaikus. Greitai sustoja į eilę, vorą, ratą. Judėdamas poroje prisitaiko prie porininko judėjimo tempo, stengiasi derinti rankų ir kojų judesius.
E2.3.1 Žaidžiant ar atliekant pratimus sunkiau sekasi greitai pakeisti kūno padėtį: atsistoti iš sėdimos/gulimos padėties, atsitūpti, atsigulti iš stovimos padėties.	E2.3.2 Žaisdamas ar atlikdamas pratimus nesunkiai keičia kūno padėtį: atsistoja, atsitūpia, atsisėda, atsigula ir t.t.	E2.3.2 Iš sėdimos padėties atsistoja be rankų pagalbos. Keisdamas kūno padėtis išlaiko pusiausvyrą
E3. Atlieka pratimus, skirtus atskiroms kūno dalims		
E3.1.1 Įvardija keletą žmogaus kūno dalių, amas joms skirtus pratimus atlieka netiksliai.	E3.1.2 Įvardija pagrindines žmogaus kūno dalis (galvą, pečius, rankos, liemenį, kojas) ir demonstruoja joms skirtus mankštos pratimus.	E3.1.3 Įvardija pagrindines ir smulkesnes žmogaus kūno dalis (plaštaka, pėda, keliai, alkūnės ir pan.) ir demonstruoja joms skirtus mankštos pratimus.
F. Bendradarbiavimas ir savikontrolė judant		
F1. Demonstruoja bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius žaidžiant, dalyvaujant aktyviose veiklose		
F1.1.1 Atlikdamas pratimus poroje, komandoje, dažniau paiso savo norų ar interesų. Nenori dalintis priemonėmis, palaukti savo eilės, dėl ko patenka į konfliktines situacijas.	F1.1.2. Bendrauja ir bendradarbiauja būdamas fiziškai aktyvus poroje, grupėje, komandoje: dalinasi priemonėmis, stengiasi derinti veiksmus ir judesius, palaukti savo eilės.	F1.1.3. Teikia pirmenybę grupės interesams prieš savo asmeninius interesus, vardan bendro tikslo nuslopina savo norus ar impulsus ir suvaldo negatyvias emocijas, pvz. žaidime sutinka prisiimti mažiau norimą vaidmenį, siekdamas, kad žaidimas nenutrūktų.

F1.2.1. Bandydamas atkartoti rodomus judesius dažnai klysta. Atkartojami judesiai – netikslūs, o kartais ir ne tokie kaip rodomi.	F1.2.2 Veidrodiniu būdu atkartoja nesudėtingus partnerio/mokytojo judesius.	F1.2.3 Tiksliai atkartoja ekrane matomus judesių junginius, dalyvauja virtualiose mankštose.
F1.3.1 Judriose veiklose vengia lyderio vaidmens: atsisako vadovauti žaidimui, demonstruoti mankštos pratimus ir pan.	F1.3.2 Vadovauja žaidimui, noriai imasi lyderio vaidmens.	F1.3.3 Inicijuoja spontaniškas fiziškai aktyvias veiklas, kviečia kitus jose dalyvauti.
F2. Dalyvaudamas judriose veiklose laikosi taisyklių, saugo save ir kitus		
F2.1.1 Paaškina pagrindines sąžiningo žaidimo taisykles, tačiau judrių veiklų metu ne visada jų laikosi.	F2.1.2 Fiziškai aktyvių veiklų metu laikosi sąžiningo žaidimo taisyklių.	F2.1.2 Pastebi nesilaikančius sąžiningo žaidimo taisyklių, paaškina kodėl svarbu jų laikytis.
F2.2.1 Ne visada reaguoja į sutartus vaizdinius ir garsinius signalus, skirtus dėmesiui atkreipti.	F2.2.1 Reaguoja į vaizdinius ir garsinius signalus, skirtus dėmesiui atkreipti. Išgirdęs ar pamatęs tokį signalą, tiksliai atlieka sutartą veiksmą.	F2.2.1 Siūlo naujus susitarimus garsiniam ar vaizdiniam signalui.
F2.3.1 Įrangą ar priemones naudoja pagal paskirtį, tačiau ne visada saugiai ir atsakingai.	F2.3.2 Saugiai ir atsakingai elgiasi su įranga ir priemonėmis.	F2.3.2 Paaškina grėsmes jei įrangą ir priemones naudosome neatsakingai ar nesaugiai.